AFRIKANERNASIONALISME EN DIE NUWE SUID-AFRIKA

Jaap Marais

Eerste uitgawe in 1990 deur
Strydpers Bpk Posbus 1888 PRETORIA 0001
Gedruk deur
Creaprint Bpk Bettystraat 44
Jeppe JOHANNESBURG

Inhoud

Suid-Afrika 1990

WAT teen Julie 1990 in Suid-Afrika aanskou word, is 'n gevorderde fase van 'n onvoorwaardelike oorgawe van die Regering aan 'n vyand wat die oorlog nie kon wen nie.

Die ANC sou in 1990 die terroriste-oorlog met moeite kon voortsit na die ineenstorting van Kommunistiese regerings in Oos-Europa en die ekonomiese verval in sogenaamde Frontliniestate in Afrika. Die logiese verloop van die terroriste-oorlog in Suider-Afrika moes gewees het dat van Suid-Afrika se kant die stryd teen die terroriste op alle fronte verhewig sou geword het om die oorlog beslissend te wen. Dog, die teendeel is deur die Suid-Afrikaanse Regering gedoen. Die stryd is gewonne gegee, en nog voor die vredesonderhandelings begin het, het die Regering 'n reeks toegewings gemaak aan die ANC-eise—vrylating van Nelson Mandela en ander langtermyngevangenes, ontbanning van die ANC en die SAKP, herroeping van wette waarop die ANC en die SAKP aangedring het, en aanvaarding van die beginsel van een mens, een stem. Dit terwyl van die ANC-kant geen gebaar van toegewing gemaak is nie, presies soos 'n oorwinnaar teen 'n oorwonnene optree.

Die Afrikanervolk met sy trotse rekord van heroïese stryd om sy vryheid word stap vir stap deur 'n Afrikanerbemande regering gelei tot 'n roemlose en eerlose onvoorwaardelike oorgawe aan 'n bende terroriste.

"Vrede sonder oorwinning", is die voorskrif waarvolgens gehandel word — die ANC se terroriste-mag durf nie verslaan word nie: dit is die eis van die Amerikaanse maghebbers, die Kommunistiese state en die Afrika van Swart diktators, wat hoofsaaklik onder Britse invloed gestel word.

Die oorlog moet beëindig word deur 'n revolusie, waarin die politieke, militêre en ekonomiese mag verplaas word na die kant wat die oorlog nie kan wen nie. En die belofte is dat as die oorlog deur 'n onomkeerbare revolusie beëindig word, die Blankes van Suid-Afrika as onderworpenes aan 'n Swart regering dan in die uitgelese geselskap van "die vrye volke en bevryde nasies" ontvang sal word! Die griewende bedrog wat daarmee gepaard gaan, is egter dat die Afrikanervolk moet bely dat hy verantwoordelik was vir die uitbreek van die oorlog en daarom die prys van "die vrede" moet betaal.

Omdat dit Afrikaners is wat die politieke mag het en ter wille van "vrede" die oorlog staak wat gewen kon word, roer daar in baie van die Afrikanervolk die verontrustende vermoede dat hulle verraai word.

Die geskiedenis wat gelei het tot die huidige vredesonderhandelings tussen die NP-regering en die ANC-SAKP, is die verhaal van inboeting deur die De Klerk-regering van een beginsel na die ander, en die versinsel van een verskoning na die ander om elke onreg wat die Afrikanervolk aangedoen word, as reg voor te stel.

Om hierdie gevaarlike punt te bereik, het meer as twintig jaar geduur, en het aangevang met die sluipmoord op dr. HF Verwoerd.

Dit het 'n proses geword van vernietiging van die Afrikanervolk se geestelike grondslae, van ondermyning van sy moreel, van verwerping van sy waardes, en van verwarring van sy denke.

Deur alles van die Afrikanervolk in twyfel te trek en of te breek, is 'n leegte gelaat waarin 'n gemoedstoestand, 'n dampkring vir 'n skuldgevoel geskep is om Afrikaners aanhoudend en oor elke strydvraag in die beskuldigdebank te plaas.

Die aanspraak is dat verandering van alles moet geskied — niks is blywend en duursaam nie; alles is blootgestel aan twyfel. Alle waardes en standaarde van moraliteit en gedrag moet bevraag, betwyfel, verander en vervang word.

Elke afwyking van beginsel is gerasionaliseer deur 'n beroep op veranderde omstandighede, en elke aandrang op handhawing van beginsel is afgemaak as versteuring van eenheid, as weiering om die werklikheid te erken en as wantroue in die bedoelings van leiers wat uit 'n Afrikaans nasionale agtergrond kom.

As alles betwyfel word, vir niks ontsag betoon word nie, alles verander moet word, dan is die slotsom onvermydelik: 'n volk wat niks geldigs het nie, wat niks heilig ag nie, waar alles hervorm moet word, het niks om voor te veg nie en word die prooi van sy vyand.

Solank 'n volk vervul is met selfrespek, met eerbied vir sy geskiedenis, met trots op sy heldedom, sal sy koers op die regte weë bly. Maar wanneer die leiers en beleidmakers die grondslae van 'n volk vernietig, word nasionale selfrespek vernietig, saam met die wil om die vyand te stuit. En vandaar word die vyand toenemend nie meer beveg nie en groei vyandigheid teen dié van die volk wat nog teen die vyand veg.

Dit is waar die Afrikanervolk te staan gekom het na twintig jaar van leierskap wat onder liberale invloed stap vir stap ons volk se selfrespek en selfvertroue afgetakel het, sy denke verwar, sy geloof ondermyn, sy beginsels verloën en sy idealisme verknoei het.

Die revolusie wat sedert Februarie 1990 baie aan momentum gewen het, is nie soseer die werk van revolusionêre nie, as van liberale; *nie* so-seer van Swart aktiviste nie as van Blanke passifiste; en bowe-al van 'n Afrikanerleierskap wat nie opgewasse was nie en politieke verraad gerasionaliseer het deur die verskoning van "verandering".

In plaas van die oorlog te veg en te wen, het die Regering Suid-Afrika in 'n binnelandse krisis gedompel, wat aan die revolusionêre ANC/SAKP die geleentheid gegee het om die liberale binne die "Nasionale" Party ter wille van vrede aanvaar te kry. Die regering het "die vrede" aan ons vyande toevertrou.

Waar in die geskiedenis die ineenstorting van die Afrikanervolk se politieke mag die staat tevore laat verval het, het die Afrikanervolk nie daarmee saam verdwyn nie. Afrikanernasionalisme het onder begeestering van sterk leiers die volk se gees opgehef en hom besiel met die besef dat sy eie aard en waardes sy kosbaarste besit is waarvoor geen prys te hoog is om te betaal nie.

Woord en Weerwoord

OP 25 Junie 1990 het verteenwoordigers van Afrikaans-nasionale groepe mnr. FW de Klerk gespreek. Enkele van die argumente wat geopper en bewerings wat gemaak is, is van aktuele belang en word hierna in samewerking met ds. JH Breytenbach nader betrag onder verskillende opskrifte. Hy was betrokke by die gesprek.

"Internasionalisering" van Suid-Afrika, soos Suidwes-Afrika

DIE Staatspresident se bewering dat, anders as in die geval van Suidwes-Afrika (Namibië), Suid-Afrika se posisie nie geïnternasionaliseer is nie, is klaarblyklik ongegrond.

Trouens, die hele stryd om Suidwes-Afrika het juis Suid-Afrika se posisie geïnternasionaliseer, want Suidwes was deel van Suid-Afrika, *"soos my arm deel van my liggaam is",* volgens genl. Jan Smuts, wat die nouste betrokke was by die bepaling van Suid-Afrika se verhouding tot Suidwes-Afrika.

Die standpunt is bevestig deur die Internasionale Hof se uitspraak van Julie 1966 dat geen staat of entiteit, soos die VVO, enige seggenskap of belang by die administrasie van Suidwes-Afrika het nie.

En nadat dié deel van Suid-Afrika in 1989 losgeskeur is, is die internasionale veldtog al meer regstreeks teen Suid-Afrika gevoer.

Mev. Thatcher van Brittanje het samesprekings met Gorbatsjof van die USSR gevoer oor hoe apartheid in Suid-Afrika beëindig moet word. Sy het telkens in die openbaar aangedring op die vrylating van Mandela as voorwaarde vir "vrede" in Suid-Afrika. Chester Crocker van die VSA het uitdruklik gesê die VSA wil 'n Swart regering in Suid-Afrika hê — 'n eis wat tevore al in 1976 deur Henry Kissinger en Jimmy Carter in die openbaar gestel is.

Daarby het die Suid-Afrikaanse Regering al 'n groep van die State-bond toegelaat om Suid-Afrika se binnelandse toestande te ondersoek onder die belaglike skuilnaam van "wyse manne". Die Europese Ekonomiese Gemeenskap neem besluite oor Suid-Afrika, net soos die OAE. Die Europese Parlement is in Julie 1990 toegespreek deur Mandela en het formeel besluit om nie ekonomiese sanksies teen Suid-Afrika te verslap nie.

Die VVO het op 14 Desember 1989 'n besluit geneem oor Suid-Afrika wat byna woordeliks ooreenstem met die ANC se Harare-verklaring van Augustus 1989 en ook in hoë mate ooreenkoms toon met die basiese trekke van Besluit 435 van die VVO se Veiligheidsraad in verband met Suidwes-Afrika. Ondanks hierdie flagrante inmenging in Suid-Afrika se sake ontvang die Suid-Afrikaanse Regering 'n VVO-afvaardiging wat kom ondersoek instel na die mate waarin reeds uitvoering aan die VVO-besluite gegee is!

Buiten al hierdie getuienis van die "geïnternasionaliseerdheid" van die Suid-Afrikaanse

situasie is daar die besoek van Mandela aan die buiteland, waar hy vyandigheid teen Suid-Afrika bepleit deur die voortsetting van ekonomiese sanksies te propageer.

Dit is derhalwe volkome onbegryplik hoe daar deur die Staatspresident beweer kan word dat die Suid-Afrikaanse situasie nie geïnternasionaliseer is nie.

Die Suid-Afrikaanse Regering se buitelandse beleid is die regstreekse oorsaak van die onderhorige toestand waarin Suid-Afrika tans teenoor die buiteland is, en waarin die ANC en die SAKP feitlik as die gevolmagtigdes van buitelandse magte optree om volgens hulle voorskrifte binnelandse beleid in Suid-Afrika te bepaal.

Die bona fides van die regering en die staatspresident

DEUR die loop van die hele gesprek tussen die Staatspresident en verteenwoordigers van Afrikaans-nasionale groepe het die aanvaarding van die Regering se goeie trou telkens ter sprake gekom. Ten minste twee sake moet in die verband onderstreep word:

(a) Die aanvaarding van die Regering en die Staatspresident se bona fides hang onlosmaaklik saam met die betroubare, eerlike en herkenbaar goedbedoelde optrede van die Regering en die Staatspresident. Dit het geen sin om te pleit dat die bona fides aanvaar moet word as daar ontrou gepleeg word teen die Afrikaner deur, saam met die vyand, die Afrikaner in die beskuldigdebank te plaas; sy kosbaarste besit as onderhandelbaar te ag en sy belange op die spel te plaas ter wille van ander nie. Bona fides kan nie aanvaar word as daar berekende misleiding gepleeg word deur die implikasies van die Regering se optrede te verswyg, wanvoorstellings te maak van die resultaat van die Regering se optrede, of die staatsbeheerde media as propagandamasjinerie van die Regering te gebruik ten einde opponerende standpunte massaal te verdraai of tot swye te bring nie. Dit is onbillik om enigsins te verwag dat goeie trou aanvaar moet word as die optrede en die uitsprake van die Regering en die Staatspresident nie herkenbaar is as goedbedoeld en in die beste belang van die mense wat sy goeie trou moet aanvaar nie. Die feit dat die totale politieke ontwikkelling sedert die bewindsaanvaarding van die Regering sigbaar in die guns van die vyand verloop, omdat die Regering dit as reg en nodig beskou, moet vanselfsprekend tot gevolg hê dat sy bona fides bevraagteken sal word.

(b) Die keuse van vriende bepaal polities vyande. Die NP soek kennelik na politieke steun vir sy beleid by die Hoggenheimers; die linkse blanke kiesers en selfs oor die kleurgrens. Die berigte in die pers wat die NP steun, maak geen geheim van die party se bereidheid om politieke alliansies te soek met byvoorbeeld die DP en Inkhata en ander Nieblanke partye nie. In die proses het die NP venynige aanvalle op Afrikanerleiers gemaak, en maak hy dit steeds, terwyl die regse politici en hulle ondersteuners voorgehou word as gevaarlik vir die toekoms van die

Blanke en die Afrikaner. Dit dra by tot die vervreemding wat reeds tussen die NP en Afrikaners gekom het — in so 'n mate dat onlangse persberigte daarop dui dat daar nou reeds meer Engelssprekendes is wat die NP steun as Afrikaners. Die vyandigheid en die venyn van die NP se politieke vriende teenoor alles wat met die Afrikaner te make het, is vir die Afrikaner goed bekend. Dit behoort die NP en sy leiers dus nie te verbaas dat Afrikaners hulle bona fides in twyfel trek nie -'n vyand tree immers nooit in goedertrou teenoor jou op nie.

Indien die Staatspresident begaan is daaroor dat die Afrikaners sy bona fides bevraagteken, lê die oplossing nie daarin dat hy Afrikanerleiers vra om dit nie te doen nie. Die oplossing lê daarin dat hy, sy Regering en sy party so sal optree dat hulle die vertroue van Afrikaners sal herwin.

Geregtigheid

In die gesprek het die Staatspresident daarop gewys dat hy sekere grondwaardes positief in onderhandeling wil vestig. Die grondwaardes maak, as hy reg verstaan is, nou al die basiese vertrekpunte vir sy Regering uit. Die een grondwaarde wat hy uitgespel het, is dat daar geregtigheid teenoor alle mense moet geskied — ook teenoor die Afrikaner.

Die Staatspresident het dit duidelik gestel dat 'n beleid wat anderkleuriges nie as volle landsburgers erken nie, 'n beleid van onreg en ongeregtigheid is. Dit bring natuurlik die vraag na vore: beoordeel hy die optrede van die NP vanaf 1948 tot en met die federale kongres in 1986 as onreg? Indien wel, hoe het hy dan self in daardie onregplegende regering gedien en daardie beleid van ongeregtigheid verdedig oor soveel jare? Indien dit toe nie 'n onreg was nie, en daar toe nie ongeregtigheid bedryf is nie, waarom sal so 'n optrede nou meteens onreg en ongeregtigheid konstitueer?

Dit behoort duidelik te wees dat die vraag na reg en geregtigheid nie so gemaklik reglynig verbind kan word aan politieke regte nie. Die feit dat iemand in Suid-Afrika gebore is en hier woon, gee nie aan hom 'n vanselfsprekende reg op Suid-Afrika nie. Die teenwoordigheid van groot getalle Swartes binne die grense van die voormalige Boererepublieke kan hier as voorbeeld geld. Daardie mense is hier toegelaat omdat die vadere 'n besondere skerp sin vir reg en geregtigheid gehad het. In stede daarvan om hulle òf uit te roei, soos die Amerikaners met die Indiane daar gedoen het, òf hulle aan hulle lot oor te laat, 'n lot van uitgelewerdheid aan die tirannie van Swart maghebbers, uitbuiting, hongersnood, siektes, ens. het die Boere verantwoordelikheid vir daardie mense aanvaar. Hulle het die Swartes onder beskerming geneem, aan hulle werkgeleentheid verskaf, hulle versorg en aan hulle sekuriteit verskaf - maar duidelik nie gereken dat dit enige onreg is om onomwonde te verklaar dat die toelating geen burgerreg aan die Swartes gee nie.

Eiendom, vaderland en verantwoordelikheid

Dit is ook geen onreg dat ek nie besitreg verkry op die eiendom van 'n werkgewer nie, selfs al werk ek 'n leeftyd vir hom. Waarom konstitueer dit nou meteens onreg as mense wat in 'n bepaalde land werkgeleentheid en versorging ontvang, nie besit- en burgerreg in daardie land kry nie? Dit is gewoon geen ongeregtigheid nie inteendeel: indien 'n mens jou besit aan jou werknemers uitdeel ten koste van jou erfgename en afhanklikes, dan pleeg jy onreg. Die Afrikaner het hierdie land in pag ontvang as die erfgoed wat aan sy kinders behoort. Die land het hy van geen Swarte gesteel nie: met al die erkende norme van besitreg het hy hierdie land syne gemaak. Die land is gekoop, verower, aan die verwoesting ontworstel, met sweet en inisiatief ontwikkel en opgebou as sy vaderland. Die standpunt van die Staatspresident en sy regering, dat aanvaar word die Afrikaner sal nooit die voorreg van 'n eie vaderland hê nie, verdoem die Afrikaner tot ewige bywoner. Dit is meer as net 'n onreg wat horn aangedoen word. Dit is 'n skreiende skande wat geen weerga in die geskiedenis van die wêreld het nie.

'n Mens kan hierdie argument nog baie verder voer. Hier word daar volstaan met die opmerking dat reg en geregtigheid baie nou gekoppel is aan verantwoordelikheid en die vermoë om te voldoen aan die eise van beskaafde norme en waardes. Dit is 'n onreg om aan mense verantwoordelikhede op te dra wat hulle nie kan nakom nie, en wat hulle nie eens begryp nie. Die stempersentasie in die Kleurling- en Asiërverkiesings toon duidelik dat daardie mense nie die verantwoordelikheid van mede-regering in Suid-Afrika wil aanvaar nie.

Die wyse waarop die verkiesings in Zimbabwe onlangs verloop het, toon dat daar geen begrip is van verantwoordelike uitoefening van stemreg nie. Die verkiesings in Suidwes het tog getoon dat nie onbevange beoordeling van standpunte nie, maar etniese verbondenheid en swyende dreiging van demokratiese verantwoordelikheid by die kiesers 'n klug maak. Die hele Afrika is 'n aanskouingsles daarvan dat die regeerders nie die vermoë het om die minimum beskaafde norme en waardes wat in die Westerse samelewing geld, te beskerm en te handhaaf nie. Selfs die gebiede wat onafhanklik geraak het van Suid-Afrika, ly onder die onvermoë van die regerings om hulle eie mense onder die morele krag van Westerse beskawingsnorme te regeer.

Onreg en stemreg

Daarom is daar nie onreg wanneer goeie regering gehandhaaf word nie, selfs al beteken dit nie stemreg en burgerreg vir almal nie. Maar dit is onreg wanneer goeie regering plek maak vir die tirannie van magsmisbruik, korrupsie, ideologiese beheptheid, en dergelike wanpraktyke meer. Die Regering en die Staatspresident erken self dat geen handves of konstitusie

magsmisbruik kan voorkom nie. Nog minder kan daar gewaarborg word dat 'n Swart meerderheidsregering, selfs met al die beoogde beskermingsmaatreëls ingebou, die norme en waardes van beskawing sal kan beskerm. Op watter wyse sal dit in Suid-Afrika moontlik wees om by die ongesofistikeerde Swart kieser die verantwoordelikheid van stemreg tuis te bring? Die grootste onreg wat teen al die mense in die land gepleeg sal word, sal nie kom deur partisie of rasseskeiding nie, maar deur die ideologiese beheptheid om gelyke verantwoordelikheid aan mense te gee wat hulle nie begryp nie, en, in hierdie stadium minstens, nie kan nakom nie.

Teenoor die Afrikaner sal daar 'n blywende onreg gepleeg word as hy uitgelewer word aan 'n regering wat nie die waardes en norme van die Westerse beskawing deel nie, en nie daaraan kan voldoen nie. Die onreg wat in Afrika hoogty vier, en wat onvermydelik onder Swart regering ook in Suid-Afrika sal botvier, is nie die gevolg van koloniale regering nie. Dit is die gevolg van die weiering van die koloniale regerings om ná die Tweede Wêreldoorlog langer verantwoordelikheid te aanvaar vir die mense wat nie aan die eise en verantwoordelikhede van Westerse beskawingsnorme voldoen nie, soos die verdwyning van verkose regerings, die verval van administratiewe standaarde, die miskenning van "menseregte" in Afrika getuig.

Indien die Staatspresident en die Regering emstig is met die grondwaarde van reg en geregtigheid, sal hulle alles in werk stel om te verhinder dat die regeermag oor die Afrikaner en die Blanke in die hande kom van diegene wat 'n totaal ander begrip van daardie grondwaarde het en dit meet aan norme wat vir die Westerse kultuur volledig onaanvaarbaar is.

Jode en Afrikaners

Die Staatspresident het gesê dat die Afrikaners nie nodig het om deur wette beskerm te word nie, en hy het die Jode genoem as voorbeeld van *'n* groep wat nie deur wette beskerm word nie.

Dit is 'n growwe misleiding, want daar is geen parallel te trek tussen die Afrikaners en die Jode nie. Eerstens is die Jode, anders as die Afrikaners, oor die wêreld versprei en het byvoorbeeld deur hulle verkreë rykdom in talle lande 'n groot greep aan die media, waardeur hulle teenstanders kan diskrediteer en hulle eie belange beskerm en bevorder. Daarnaas het die Jode 'n vaderland vanwaar hulle 'n bloedige oorlog teen Arabiese state en die Palestynse Bevrydingsorganisasie veg. Die Afrikaners het tans nie 'n staat soos Israel nie, wat bowendien 'n baie groot deel van sy staatsinkomste van ander state kry weens die politieke invloed van Joodse drukgroepe in veral die VSA.

Wat opvallend is, is dat hoewel die Staatspresident die Jode as 'n voorbeeld aan Afrikaners wil voorhou as 'n groep wat nie wetlike beskerming nodig het nie, hy tnie bereid is om aan die Afrikaners 'n staat te gun waaroor hulle selfbeskikking het nie, soos die Jode oor Israel. Daarby wil hy ook nie dat Afrikaners hulle regte met geweld verdedig teen ander wat sulke regte wil

benadeel of vernietig nie, soos hy wel die Jode gun. Die valse parallel tussen Afrikaners en Jode word dus net getrek om die strydvraag te verwar en 'n verskoning te kry vir die verraad van Afrikanerbelange.

Christelike waardes

Die enigste ononderhandelbare wat die Staatspresident in sy gesprek aangedui het, is dat daar 'n klimaat moet wees waarin die Christelike Kerke die boodskap van die Evangelie ongehinderd moet kan verkondig. Daarvoor bestaan natuurlik waardering, maar dan moet onmiddellik bygesê word dat godsdiensvryheid in die meeste Kommunistiese diktature ook op papier geduld word.

Die vraag is egter nie net maar na godsdiensvryheid nie. Die grondwet is bepalend vir die gestalte van die hele staatshuishouding. Dit is immers die grondslag waarop die huis gehou word, en dit sal in die voorgestelde bedeling selfs nog meer so wees. Die feit dat Christelike waardes in die huidige grondwet ingeskryf is, gee die toon vir die staatsbestel in sy geheel aan. Indien dit in die nuwe grondwet nie ingeskryf word nie, is die vraag natuurlik: wat kom in die plek daarvan?

Die eerste eis wat aan die Christen gestel word, is om God bo alles lief te hê. Vanuit hierdie liefde moet sy totale bestaan gevul word. Meer as 70% van al die inwoners van Suid-Afrika dui aan dat hulle Christene is. Die Afrikaner bely en beleef in besonder mate sy christenskap as volk, en daarom wou hy nog nooit 'n staatshuishouding hê wat 'n ander grondslag het nie. Dit is daarom ondenkbaar dat in 'n nuwe bedeling van hom verwag kan word om deel te wees van, of goedkeuring te gee aan 'n staatshuishouding wat op 'n ander grondslag rus as dié van die geloof in die Drie-enige God. Hy sal nie alleen vreemd voel in so 'n staatsbestel nie, maar dit sal neerkom op 'n verloëning van sy diepste geestelike waardes en sy God. Daar is nie 'n resep wat met meer sekerheid die totale verwildering, verval en vernietiging van die Afrikanervolk kan bewerk nie.

As daar een grondwaarde is wat as ononderhandelbaar beskou moet word, is dit nie bloot godsdiensvryheid nie, maar die Christelike geloof as grondslag en uitgangspunt vir die opbou van 'n samelewing waarin die Afrikanervolk 'n plek kan hê. Dit spreek vanself dat daar nie náás hierdie grondslag ook nog plek kan wees vir die grondwaarde van die Kommunistiese ideologie, die Islam, of wat ook al nie, ten spyte daarvan dat aanhangers van ander gelowe in die samelewing verdra **kan** word.

Die geloof in magsdeling

Die Staatspresident het uitdruklik gesê dat hy glo magsdeling kan werk. Ten spyte daarvan dat hy pertinent gevra is om te verduidelik hoe hy meen om magsdeling te laat slaag, ten spyte van al die getuienis uit die geskiedenis (ook die kontemporêre staatkunde) en die NP se eie poging met magsdeling tussen Blankes, Kleurlinge en Indiërs dat dit nie werk nie, het hy die

vraag onbeantwoord gelaat. Die vraag bly dus oop: met watter middele en instrumente beplan hy om mag te deel op 'n wyse wat nie al dikwels beproef is en telkens as 'n oefening in futiliteit bewys is nie? Mnr. Dirk Mudge het oor die Suidwes-Afrika-situasie gesê dat om minderheidsregte te probeer beskerm, tydverkwisting is.

Daarmee hang verdere onbeantwoorde vrae saam: watter regte en belange van minderheidsgroepe wil hy beskerm? Op watter manier wil hy dit beskerm? Hoe gaan groepe gedefinieer word, veral in die lig van die feit dat die voorgestelde *Handves, vir Menseregte* in artikel 2 al die normale grense waarvolgens groepe bestaan, onwettig verklaar: ras, kleur, taal, geslag, geloof, etniese afkoms, sosiale stand, geboorte, politieke of ander opvattings of gebreke of ander natuurlike eienskappe? Hierdie uitsluiting in ag genome, sal Afrikanernasionalisme volkome buite aksie gestel wees en beteken die versekerings dat minderheidsregte beskerm sal word, vir die Afrikanervolk absoluut niks, omdat enige keuse wat hy vir sy eie maak, per definisie diskriminasie daarstel. Wanneer ras as onderskeidingsfaktor uitgeskakel word, soos die NP-beleid nou is, met 'n enkele burgerskap bo-oor rassegrense in een onverdeelde vaderland en met alle geriewe veelrassig gemaak, is dit 'n volledige program vir die vernietiging van die Afrikanervolk. Die Staatspresident se opmerking dat die Afrikanervolk sy "voortbestaan moet vind in wisselwerking met ander", is 'n bespotting van verstandige gedagtewisseling.

<u>Polarisasie</u>

Die Staatspresident se argument dat die beleid van afsonderlike ontwikkeling wat die NP vroeër gevolg het, op totale polarisasie sal afstuur, met 'n gevolglike vernietiging van die Afrikanervolk, is 'n blote rasionalisasie van die verraad wat gepleeg word, nie net teen die beginsels van die Nasionale Party van genl. Hertzog, dr. Malan, adv. Strijdom en dr. Verwoerd nie, maar ook teen die hele geskiedenis van die Afrikanervolk.

Die politieke botsing in Suid-Afrika sedert 1902 was tussen die Britse koloniale stelsel van *"equal rights for all civilized men",* soos verkondig deur Cecil John Rhodes, teen *"in kerk en staat geen gelykheid van gekleurdes",* soos die grondwet van die ZAR gelui het.

Die Britse stelsel is oral in Afrika toegepas. Dit het tot polarisasie en botsing en oorloë gely, soos byvoorbeeld in Kenia en Zimbabwe, en in die polarisasie het die Blankes telkens aan die verloorkant uitgekom, omdat die Konserwatiewe Party-regerings van Brittanje hulle tot nederlaag gedwing het. Rassewrying en rassebotsing ontstaan uit rassegelykstelling en rassevermenging, nie uit rasseskeiding nie.

Die pad waarop die NP nou gaan, is 'n bekering tot die Britse ideologie van gelyke politieke regte, ongeag ras of kleur, en die gevolglike uitlewering van die Blankes van Suid-Afrika aan die tirannie van Swart regeerders, soos in die voormalige Britse gebiede. Die NP-beleid van tans is tegelyk 'n verloëning van die Afrikaans-nasionale beginsels waarop Suid-Afrika se stabiliteit en

voorspoed gerus het tot die sluipmoord op dr. Verwoerd.

As daar magte is wat die Afrikanervolk wil vernietig deur rassevermenging en onderploeging deur 'n Swart massa, het die Afrikaners die reg om hulle daarteen te verweer, al sou dit met geweld gepaard gaan. Die alternatief sou wees dat die Afrikanervolk hom gereed maak om vertrap te word uit vrees dat hy homself nie kan verweer the, of weens rasionalisasie dat hy om een of ander filosofiese of teologiese bespiegeling dit the mag doen nie. Die argument dat broer teen broer te staan sal korn, en dat dit verhoed moet word, is in wese 'n afdreiging tot bloedlose oorgawe, soos John Vorster se stelling in 1974 dat "die prys van stryd te hoog sal wees" en dat die gevolge daarvan "too ghastly to contemplate" sou wees.

Onomkeerbare hervorming

Die argument van die Staatspresident dat "onomkeerbare hervorming" bloot beteken dat die bestaande grondwet verander sal word, en dat die proses daartoe the gestuit sal word nie, is eenvoudig nie waar nie. Die feit dat dit in die openbaar deur die Staatspresident herhaal is, maak dit nodig om opnuut daarop in te gaan.

(a) "Hervorming" het in die woordgebruik in die Suid-Afrikaanse politiek 'n semanties spesifieke betekenis, naamlik die afskaffing van elke vorm van erkenning van rasseverskille, soos vervat in die beleid van die NP.

(b) Die demokratiese proses erken voluit die moontlikheid om die grondwet van tyd tot tyd te verander, en selfs om te keer. So is daar in 1910 'n nuwe grondwet tot stand gebring, wat in 1961 ingrypend verander is. In 1983 is die grondwet nie net ingrypend gewysig nie, maar belangrike beginsels wat in die grondwet sedert 1910 vasgele is, is omgekeer. Dit het nog nooit by enigiemand by sy verstand opgekom om die historiese veranderings of die aanvaarde demokratiese proses waarop dit steun "onomkeerbaar", of "onomkeerbare hervorming" te noem nie. Dit is gewoon die werking van die demokratiese politieke prosesse.

(c) Die voorwaardes wat die buiteland en die ANC stel vir die opheffing van sanksies, sluit onder andere die eis in dat die hervormings in Suid-Afrika eers onomkeerbaar moet wees. Die Regering het by herhaling bevestig dat hy die hervormings onomkeerbaar wil maak, en dat hy hom daartoe verbind het dat dit onomkeerbaar moet wees. Die eis en die versekerings van die Regering is totaal onsinnig indien dit slegs beteken dat die huidige grondwet verander sal word, selfs al kom daar 'n regse bewind.

Dit is tog duidelik dat die buiteland en die ANC net dit onder "onomkeerbare hervorming" verstaan wat elke regdenkende mens daaronder verstaan: hervorming wat die afskaffing van apartheid tot op die punt voer dat dit nie weer herstel kan word nie.

(d) **Omdat "onomkeerbare hervorming" niks anders beteken nie as die proses om te verseker dat 'n een mens, een stem-Swart kommunistiese regering onherroeplik die mag oorneem, en dat die afsonderlikheid en onafhanklikheid van die Blanke, spesifiek die Afrikaner, sonder moontlike herstel vernietig word, is die versekering van die Staatspresident dat 'n referendum of verkiesing aan die einde van sy hervormingspad gehou sal word, 'n leë soethouertjie.**

Watter sin sal so 'n referendum of verkiesing hê, as die Staatspresident hom reeds verbind het om sy hervorming onomkeerbaar te maak? Dit is tog duidelik dat die "onomkeerbare hervorming" bedoel is om die Afrikaner voor 'n voldonge feit te stel; 'n feit waaraan selfs 'n ondubbelsinnige "nee!" in 'n referendum nie moet kan verander nie.

Die Staatspresident het ook na 'n onderhandelingstyl van sy eie verwys waarin daar nie 'n minimum ononderhandelbare sake geïdentifiseer word nie, en waarin die eise aan die ander onderhandelingsvennote nie uitgespel word nie. Na 'n styl waarin dit wel gedoen word, het hy verwys as 'n "dom onderhandelingstyl".

Sonder om oor stylverskille met mekaar te redekawel, het die voorbeeld wat die Staatspresident self gebruik het, op die onontkombaarheid daarvan gewys dat in *eerlike* onderhandeling die terme waaroor en waarvoor onderhandel moet word, duidelik uitgespel moet word. Dit moet nie net in die eie gemoed nie, maar ook vir die kennisname van al die betrokkenes, direk en indirek, uitgespel word. Die enigste ander moontlikheid as hierdie "dom onderhandelingstyl" is die "swendelaarsonderhandelingstyl". Dit is die styl wat in die volksgeheue onlosmaaklik verbind is met die sogenaamde kubuskultuur enkele jare gelede. Daar is mense aangemoedig om groot bedrae geld te belê in die kweek van "melkkulture", met die herhaalde versekering dat die man(ne) aan die roer 'n plan het met die goed. Hoe meer gevra is na die terme van die ooreenkomste wat hulle het, hoe meer is die mense verseker dat hulle nie bekommerd moet wees nie, alles is wel met die saak. Besonderhede kan net nie uitgelap word nie, want dan kan alles verongeluk. Op sterkte van die onderhandelingstyl is mense gruwelik verkul en talle finansieel verongeluk.

Die Staatspresident behoort ten minste daarvan kennis te neem dat sy onderhandelingstyl nie by mense vertroue inboesem nie. Dit wek trouens die indruk dat hy òf nie 'n plan het nie, òf dat hy weet sy plan sal sy eie mense of sy onderhandelingsvennote van hom vervreem, of hy werk volgens 'n geheime agenda in belang van ander partye as dié wat in die onderhandelings geraak word.

Waar daar nog in Maart 1990 deur dr. Gerrit Viljoen te kenne gegee is dat minderheidsgroepe in terme van ras geïdentifiseer sou word met die oog op beskerming van hulle regte, is enkele maande later deur mnr. FW de Klerk aangekondig dat die Wet op Bevolkingsregistrasie herroep sou word, sodat rasseklassifikasie daarmee sou verval. En kort na die gesprek met mnr. De Klerk kon hy in 'n TV-onderhoud nie sê hoe "minderheidsgroepe" saamgestel sou word en ook nie op watter manier hulle beskerm sou word nie!

Onderhandeling in plaas van oorwinning

(Hierdie artikel het in DIE AFRIKANER van 13 Maart 1985 verskyn. Daarin is voorspel dat Mandela vrygelaat sou word en dat die Regering nie die terroriste-oorlog sou wil wen nie).

In hoë regeringskringe word daar gerasionaliseer waarom daar met die ANC onderhandel moet word. En die rasionalisasie, uit 'n regstreekse mededeling, lui soos volg:

"Dit is waar, soos DIE AFRIKANER geskryf het, dat Mandela 'n gewelddadige omverwerping van die orde in Suid-Afrika beoog. Maar wat is die oplossing?"

Wat dan uit hierdie hoë Regeringskringe volg, is 'n siening van sake wat gladweg na die slotsom lei dat Suid-Afrika 'n verlore stryd stry en daarom moet "onderhandel".

"Elke land in die geskiedenis van die wêreld wat teen 'n oormag baklei het, het verloor, selfs die dappere Rhodesië", lui dit.

"Nie eens Iran met al sy tenks en Mirages (tien maal meer as wat SuidAfrika het) kon teen 'n klein oormag staande bly nie.

"Wat bly oor? Daar moet onderhandel word".

Die implikasies van hierdie beskouing is onmiskenbaar. Dit is dat Suid-Afrika moet erken dat hy die stryd sal verloor en daarom met vredesonderhandelings moet begin. (Hieroor sal later uitgewei word).

Die selektiwiteit van voorbeelde om die vooringenome standpunt te steun, is hier alte sigbaar.'n Eietydse voorbeeld soos Afganistan wat al vyf jaar lank die Russiese oormag weerstaan, word buite rekening gelaat; so ook historiese voorbeelde soos Amajuba, die Tagtigerjarige Oorlog van Holland teen Spanje, die Spaanse uitdrywing van die More, die oorwinnings van die Germaan, Herman (Arminius), eers oor die Romeinse generaal Varus en later oor Nero se neef, Germanicus - om net enkele grepe oor 'n wye historiese veld te maak.

Na hierdie enigsins wilde bewering dat elke land verloor het wat teen 'n oormag baklei het, volg dan 'n aanklag teen die Rhodesiese regering dat hy nie betyds sou onderhandel het nie.

"Die institute vir strategiese studies van talle lande, trouens die hele wereld, het bevind dat Rhodesië se tydsberekening verkeerd was en dat hy vroeer moes onderhandel het terwyl hy in'n posisie van krag was. Dan sou 'n gematigde Muzorewa aan bewind gewees het en nie Mugabe nie. Toe Rhodesië wou praat, was dit reeds te laat en almal het dit besef, daarom dat Engeland die oorname probeer versag het (deur sy betrokkenheid) . "

In die bewerings en beskouings wemel dit van aanvegbaarhede.

Die institute vir strategiese studies is oral in hoë mate afhanklik van of die regering van die betrokke land, of groot finansiële instellings wat linkse simpatie het. Sulke institute se bevindings moet altyd gelees word in die lig van die spreekwoord: "Wiens brood men eet, diens woord men spreekt".

As 'n bewys van Rhodesië se versuim kan hierdie institute se uitsprake gerus eenkant gelaat word. Hulle het bowendien gefungeer in 'n propagandistiese dampkring wat vanuit Brittanje swaar teen Rhodesië gelaai was, en hulle bevindings was so na as moontlik in ooreenstemming daarmee.

Geen enkele staat ter wêreld wou amptelik erkenning aan Rhodesiese onafhanklikheid gee nie. Suid-Afrika het die naaste aan erkenning gekom. En Suid-Afrikaners se houding teen Rhodesië was uiters vriendskaplik en welwillend, in teensteling met die vyandigheid wat vanuit Brittanje teen Rhodesië gevoer is.

Dit is verregaande om te beweer dat die Engelse die oorname probeer versag het. Hulle het van die staanspoor geëis: Geen onafhanklikheid sonder meerderheidsregering nie. (Die sogenaamde Nibmar). Hulle het geweier om die Muzorewa-bewind te erken, en het self die voorwaardes geskep vir die Mugabe-oorwinning.
Is dit optrede om die oorname te versag, soos die segsman beweer?

Vorster en Botha laat Rhodesië val

Dat die Suid-Afrikanse Regering se houding ná die sluipmoord op dr. Verwoerd al hoe meer oorgeskuif het na die Britse houding, is 'n feit wat lank verdoesel is, maar nou algemeen bekend is.

Mev. Margaret Thatcher het verlede jaar in Augustus tydens mnr PW Botha se Europese rondreis uitdruklik verklaar: *"Suid-Afrika was destyds met die Rhodesiese kwessie besonder behulpsaam. Sonder hulle sou Zimbabwe nooit tot stand gekom het nie".*

Hierin lê reeds die algemene weerlegging van die bewering oor tydsberekening. Rhodesië se Blanke bewind is tot 'n val gebring deur die behulpsaamheid van die Suid-Afrikaanse Regering van mnr. BJ Vorster en PW Botha teenoor die Britse en Amerikaanse regerings. Die drie het aktief saamgewerk om die Blanke bewind van mnr. Ian Smith tot 'n val te bring, en dit was die doen en late van die Suid-Afrikaanse Regering, meer as enigiets anders, wat tot die Blankes se onderwerping aan 'n Swart Regering en die vestiging van 'n Kommunistiese regime in Zimbabwe gelei het.

Hierdie ondermyning van die Blanke Rhodesiese regering het oor 'n lang tydperk gestrek vanaf kort na die sluipmoord op dr. Verwoerd.

Dr. Verwoerd se standpunt is duidelik gestel in die Volksraadsdebat vroeg in 1966. Die hooftrekke daaroor was:

- Suid-Afrika sal nie as bemiddelaar tussen Brittanje en Rhodesië optree nie.
- Suid-Afrika sal normale betrekkings met Rhodesië voortsit en nie deelneem aan enige boikot nie.
- Suid-Afrika is besorg oor die voortbestaan van die Blanke gemeenskap van Rhodesië en sal niks doen om dit in gevaar te stel nie.

- 'n Swart regering in Rhodesië sal tot vernietiging en chaos lei. (Dit was dr. Verwoerd se presiese woorde).

Binne drie maande na die sluipmoord op dr. Verwoerd het mnr. Piet Cillie van *Die Burger* begin om Rhodesië aan te val. In Desember 1966 het hy geskryf dat Rhodesiese onafhanklikheid 'n leë dop is en dat Rhodesië 'n verleentheid vir sy vriende geword het.

Hierop het baie mense skerp gereageer, maar mnr. Vorster het opvallend geswyg. Opvallender nog, het hy nie lank daarna nie na Rhodesië verwys as die "vlieg in die salf". En toe het mnr. Vorster in die geheim onder Britse invloed die rol van bemiddelaar tussen Brittanje en Rhodesië begin speel, maar 'n bemiddeling wat uit die staanspoor in die guns van Brittanje was.

<u>Vorster help Wilson</u>

Mnr. Vorster het reeds binne twee jaar na die sluipmoord op dr. Verwoerd by 'n Broederbond-byeenkoms daarop geroem dat hy mnr. Ian Smith en die destydse Britse Eerste Minister, Harold Wilson, bymekaar gebring het op die slagskip *Tiger.* Daarna het hy bemiddel vir die byeenkoms van die twee op die *Fearless.* (Dit, ondanks Wilson se betuigde vyandigheid teen Suid-Afrika).

Intussen het Suid-Afrika voortgegaan om Rhodesië militêr te steun -- sekere beramings is dat Suid-Afrika die helfte van die Rhodesiese militêre koste gedra het. Agteraf is egter teen Rhodesië gekonkel, en in 1974 het sake 'n nuwe wending in Suider-Afrika geneem.

Die omverwerping van die Portugese regering van Caetano deur 'n Kommunistiese geïnspireerde opstand in April 1974, met die ydele genl. Spinola as front, het die sneller getrek.

Die ongelooflike welbehae waarmee Nasionale Party-koerante hierdie opsigtelike linkse staatsgreep in Suid-Afrika verwelkom het, die latere nuus dat die Suid-Afrikaanse Regering lank voor die tyd van die beplande opstand geweet het, die uitvoerige berriggewing oor hoe 'n sender van die SAUK gebruik is om die kode uit te saai wat die teken vir die linkse opstand teen die regse Caetano-bewind gegee het; en die ongewone haas waarmee die Suid-Afrikaanse Regering die nuwe revolusionêre Portugese bewind erken het, het 'n hele nuwe toestand in Suider-Afrika geskep.

Enkele maande later (Oktober 1974) het mnr. Vorster sy "te aaklig om te bedink"-toespraak in die destydse Senaat gehou waarin hy détente met die vyand verklaar het op grond daarvan dat die prys van meerdere konfrontasie hoog sal wees, na sy mening te hoog vir Suider-Afrika. (Dit is wesenlik dieselfde as wat nou in hoe Regeringskringe gesê word, soos aangehaal aan die begin hiervan).

Tegelyk het mnr. Pik Botha voor die Veiligheidsraad van die VVO 'n toespraak voorgelees wat deur die Regeringskoukus goedgekeur is en waarin gemeld is dat "diskriminasie op grond van ras en kleur onverdedigbaar is en die Suid-Afrikaanse Regering alles in sy vermoë sal

DOEN om daarvan weg te beweeg". (In antwoord daarop het die VVO se Algemene Vergadering Suid-Afrika se sittingsreg in die VVO beëindig).

In die onmiddellike Suider-Afrikaanse situasie was Rhodesië verplig om ingevolge die beleid van détente 'n wapenstilstand te aanvaar toe, volgens 'n latere mededeling van genl. Walls, die Rhodesiese bevelvoerder, daar net sowat 70 terroriste oor was in die Rhodesiese grondgebied, en die Rhodesiese magte besig was om hulle posisie te versterk. Kort hierna het Rhodesië nog 'n klap ontvang deur die aankondiging in Januarie 1975 dat die Suid-Afrikaanse Polisie aan die operasionele gebied onttrek word -- die voorbereiding vir algehele onttrekking 'n rukkie later.

Dit het gepaard gegaan met die verhewiging van die terroriste -aanslag teen Rhodesië vanuit Mosambiek onder die nuwe linkse Portugese regering wat toe reeds besig was om Frelimo as die "wettige regering" van Mosambiek te vestig.

Samehangend hiermee het die Suid-Afrikaanse Regering openlik druk uitgeoefen op die Rhodesiese regering om die terroristeleiers Nkomo, Sithole en Mugabe vry te laat, sodat die Rhodesiese regering met hulle in onderhandeling kon tree, wat toe ook gebeur het.

Daarna het die Frelimo-regering in Mosambiek 'n staat van oorlog met Rhodesië verklaar en die spoorlyn tussen Rhodesië en Mosambiek gesluit. Toe die Smith-regering later die spoorlyn tussen Zambië en Rhodesië gesluit het weens Zambië se vyandigheid, het die Vorster-regering tussenbei getree om te eis dat die spoorlyn oopgestel moet word.

Vorster en Kissinger teen Smith

Al hoe meer het die Britte in die agtergrond geraak en het die geknoei teen Rhodesië plaasgevind in die driehoek Kissinger van die VSA, Kaunda van Zambië en Vorster van Suid-Afrika. Dit het gekulmineer in die Kissinger-geknoei met Vorster in Pretoria in Augustus 1976, waaroor *The Star* se voorbladberig verskyn het onder die opskrif: *"South Africa has Rhodesia in the corner: Smith must say yes".*

Mnr. Ian Smith is by die geleentheid afgedreig dat as hy nie instem tot Swart meerderheidsregering nie, Suid-Afrika alle hulp aan sy land sou onttrek. Later het dit geblyk dat die Suid-Afrikaanse Regering die spoorlyn tussen Suid-Afrika en Rhodesië gesluit het tydens die Kissinger-samesprekings; dat Rhodesiese uitvoer ter waarde van R72 miljoen by die grens opgehoop het en dat Rhodesië se olievoorraad net 19,6 dae lank sou hou. Daarby is wapenvoorsiening aan Rhodesië weerhou (Daar is 'n notule van 'n Rhodesian Front-vergadering waarin basiese feite deur mnr. Ian Smith self verstrek is). So is Ian Smith gedwing om Swart meerderheidsregering te aanvaar. Mnr. Smith het in 'n verklaring ná die Kissinger-Vorster-intimidasie gesê dat hy dit anders wou gehad het, maar aan hom geen keuse gelaat is nie. Rhodesië het nie die oorlog verloor nie; hy is soos mnr. Ian Smith later gesê het, deur sy vriende in die rug gesteek.

Hierdie bullebak-politiek van die Vorster-era is voortgesit deur die PW Botha-regering, wat miljoene rande ingepomp het om Abel Muzorewa as regeerder van Rhodesië gevestig te kry nadat Ian Smith sy gesag prysgegee het. Muzorewa het dan ook 'n een mens-een stem-verkiesing gewen, maar die Britte en die Amerikaners het geweier om sy Regering te erken en het 'n nuwe verkiesing onder Britse toesig geëis, wat toe ook afgedwing is en waarin Mugabe gewen het met die slagspreuk: *"As julle nie vir my stem nie, gaan die oorlog voort".*

So is die Kommunistiese bewind van Robert Mugabe in Zimbabwe gevestig, waartoe die Suid-Afrika van die Vorster-Botha-era "besonder behulpsaam was" soos mev. Thatcher gesê het. *"Sonder hulle sou Zimbabwe nooit tot stand gekom het nie",* was haar slotsom.

Enigiemand wat hierdie historiese feite buite rekening laat en die oorsaak van Rhodesie se val aan verkeerde tydsberekening toeskryf, wil nie die werklikheid onder oë sien nie. So 'n persoon kan nie aanspraak maak op 'n eerlike en nugtere vertolking van die geskiedenis nie.

Die vestiging van 'n Kommunistiese regering in Zimbabwe vloei regstreeks voort uit mnr. Vorster se verwerping van dr. Verwoerd se standpunt in verband met Rhodesië; mnr. Vorster se gebrekkige geo-politieke sin; sy misvatting dat as hy Rhodesië opoffer, welwillendheid teenoor die Frelimo-bewind bewys en die WO se eise oor Suidwes-Afrika sou toegee in terme van Besluit 435, hy vyandigheid teen Suid-Afrika sou afkoop en as 'n groot staatsman erken sou word. In November 1974 het by gesê: *"Gee Suid-Afrika ses maande, en u sal verbaas wees waar hy sal staan".*

So is hy wysgemaak dat sy détente-beleid die wêreld sou verander!

Van Rhodesië na Suid-Afrika

Rhodesië se oorgang tot 'n Kommunistiese staat was net 'n stap na die groter mikpunt, naamlik Swart meerderheidsregering in Suid-Afrika (onder die ANC). Kissinger het in Oktober 1976 gesê: *"Ek wil Swart regering in Suid-Afrika hê".* Carter het dit 'n maand later herhaal. En dr. Crocker, huidige onderminister van Buitelandse Sake vir Afrika, het dit ewe duidelik gestel.

Mnr. PW Botha het die détente-beleid van die Kissinger-Vorster-era voortgesit in dieselfde waan dat dit hom in die buiteland verhoogde aansien sou gee. In plaas daarvan is hy tydens sy Europese rondreis van Augustus 1984 met sigbare minagting behandel in Brittanje en Wes-Duitsland.

Dit was nodig om hierdie geskiedenis rondom Rhodesië weer in breë trekke te skets ten einde die bewering te weerlê dat Rhodesiëse tydsberekening verkeerd was.

Die pit van die saak is dat die Britte en die Amerikaners die Suid-Afrikaanse regeerders gebruik het om hulle oogmerke te bevorder.

Dit is die omstandighede waarin die "logiese" volgende stap moet wees om in Suid-Afrika die onderhandeling met die terroristeleiers te begin. Om soos in hierdie hoë regeringskring gedoen word, te beweer dat daar, aan die hand van die Rhodesiese voorbeeld, geen ander

keuse is nie as om te onderhandel (met die ANC) voordat dit te laat is, is 'n ernstige misleiding. Dit is 'n bewuste poging om die aandag of te trek van die veragtelike rol wat die Suid-Afrikanse Regering in die geval van Rhodesië gespeel het ten einde die Botha-bewind se voorgenome onderhandeling met die ANC onder Amerikaanse en Britse druk goed te praat deur 'n wanvoorstelling van die Rhodesiese geskiedenis.

Onderhandeling vir vrede

Met dit uit die pad, moet die gesprek teruggevoer word na die kern van die saak, naamlik ons moet "onderhandel" voordat dit te laat is.

Die eerste feit wat onder oë gesien moet word, is dat die Kommunisties aangevoerde ANC, saam met Swapo, Suid-Afrika die oorlog aangesê het. Onderhandeling beteken dus vredesonderhandeling met die vyand, net soos die Rhodesiese regering onder druk van Suid-Afrika met sy militêre vyande onderhandel het om vrede te bewerkstellig (asof dit tot vrede gelei het!)

Hierdie enkele waarheid moet sterk beklemtoon word, anders word aan "onderhandeling" 'n soort onskuldige, maar valse, betekenis gegee wat dit moet laat lyk na 'n eenvoudige verstandige optrede om 'n 'versoening met die ander kant te bereik.

Onderhandeling in 'n oorlogsituasie is vredesonderhandeling

Wat net so belangrik is, is dat vredesonderhandeling midde-in'n oorlog nie begin word deur die kant wat meen dat hy gaan wen nie. Inteendeel, dit is die kant wat meen dat hy gaan verloor, wat wil begin onderhandel. En in die konteks van die beskouing hierbo aangehaal, word onmiskenbaar getuig dat onderhandeling (vredesonderhandeling) begin moet word, omdat Suid-Afrika besig is om die stryd te verloor teen "die oormag".

Dit was reeds in Oktober 1974 die *ratio* vir die détente-beleid. Mnr. Vorster het as Eerste Minister in die betrokke toespraak gesê dat die prys van meerdere konfrontasie te hoog sou wees vir Suider-Afrika, en die alternatief vir vrede te aaklig om te bedink.

Hoe ook al beskou, was dit die tentatiewe hysing van die wit vlag. En die vyand kon hieruit net een afleiding maak, naamlik dat die Suid-Afrikaanse Regering nie die stryd sal verhewig om die oorlog te wen nie. Wat tans in hoë regeringskringe verkondig word, is net 'n variasie op hierdie tema.

Daar sal onthou word dat mnr. PW Botha in September 1979 verklaar het dat met *"die militêre stryd tyd gewen word, sodat op die diplomatieke, ekonomiese en politieke gebied oplossings gevind kan word".*

Dit is militêr gesproke seker een van die mees onvanpaste uitlatings wat nog ooit gemaak is deur 'n Eerste Minister wat boonop tegelyk Minister van Verdediging was.

Baie betekenisvol is natuurlik dat mnr. PW Botha deur hierdie uitlating impliseer dat die oorsaak van die oorlog nie te soek is by Kommunistiese aggressie nie, maar by die orde in

Suid-Afrika, wat verander moet word, dit wil sê, die aggressors het regmatige griewe teen Suid-Afrika, en om die oorlog te beëindig, moet die griewe uit die weg geruim word, of soos mnr. Botha sê, "oplossings" moet gevind word. En die oplossings? Rassegelykmaking uit naam van wegbeweeg van diskriminasie, afskaffing van skeidingsmaatreëls, veelrassige regering, aanvaarding van die linkse politieke idioom wat die grondslag lê vir die terroriste se strewe na Swart meerderheidsregering.

As gevolg van hierdie houding is Suid-Afrika gaandeweg al magteloser om met oortuiging te veg en word hy in 'n tipiese geen-oorwinningoorlog (no win war) betrek, wat hom duisende-miljoene rande kos, baie kosbare jong lewens, enorme sosiale ontwrigting — en dit om "tyd te wen", nie om die oorlog te wen nie.

Vorster se misvatting

Die primêre fout het gekom toe mnr. John Vorster as Eerste Minister in die vroeë sewentigerjare gedreig het om terroriste wat oor die Suidwesgrens gekom het, te agtervolg tot by hulle basisse, en die volgende dag kortom gespring en ontken het dat hy dit gesê het. Watter invloed daar op hom ingewerk het om hierdie ommeswaai te rnaak, is van groot belang. As dit vasgestel kan word, sal dit die sleutel verskaf tot 'n verklaring van vele dinge wat daarna in die Suid-Afrikaanse politieke bestel plaasgevind het tot nadeel van Suid-Afrika.

As die Suid-Afrikaanse Weermag by daardie eerste skending van Suid-Afrika se grondgebied die terroriste op hakkejag geneem en uitgewis het, sou die terroriste-oorlog waarskynlik nooit geëskaleer het nie, veral as Suid-Afrika sy noordelike buurstate gewaarsku het dat hy met elke middel tot sy beskikking teen hulle sou optree as hulle terroriste sou huisves.

Dit beteken dat die hele aard van die oorlog verander is na 'n uitgerekte stryd waarin daar nie na 'n beslissende militêre oorwinning gestreef sou word nie, maar na 'n beëindiging deur onderhandeling.

Hierdie wending het enorme gevolge gehad, wat die terroriste bevoordeel het. Trouens, daarvandaan is die oorlog op die voorwaardes van die terroriste en hulle liberalistiese en kommunistiese borge voortgesit. Vir Suid-Afrika was dit noodlottig. Dit het die ratio geskep om die Weermag al hoe meer uit te brei, diensplig te verleng, Suid-Afrika se ekonomie in hoë mate op militêre voet te stel en gaandeweg 'n 80% militêre inset te hê teen die terroriste se 10%.

Dit is die bestanddele van 'n uitgerekte oorlog, streng volgens die handboek. Dit skep die toestande waarin demoraliserende propaganda 'n vrugbare teelaarde vind byvoorbeeld "die oorlog duur al agtien jaar, en Suid-Afrika is nog nie na aan 'n oorwinning nie; ons kan nie wen nie"; en "kyk wat kos die oorlog ons aan geld en lewens en internasionale vriendskap; enigiets is beter as voortsetting van die oorlog", ens.

Dit is wat geleidelik deurwerk tot die regeringsinstansies en die mili têre geledere; dan

begin die rasionalisasie dat dit beter is om te onderhandel as om te veg in "'n oorlog wat nie gewen kan word nie".

Twee voorbeelde, naas dié van mnr. Vorster en mnr. PW Botha self, is dié van 'n politieke figuur, mnr. Harry Schwarz, en 'n militêre figuur soos genl. Charles Lloyd wat die Bevelvoerder in Suidwes-Afrika was.

Oorlog kan gewen word

Mnr. Schwarz het op 29 April 1980 in die Volksraad gesê: "Soldate *sal nie hierdie oorlog wen nie. Hierdie oorlog sal gewen — of verloor — word deur die politici".*

Wat dit beteken, word in perspektief gestel deur die verklaring van genl. Lloyd aan *Die Transvaler* van 20 Januarie 1981, *"Die veiligheidsmagte van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika"* het hy gesê, *"kan Swapo totaal vernietig as dit nie was vir politieke en ander beperkings nie".*

Hieruit is dit duidelik dat die PFP en die "Nasionale" Party se leiers dit eens is dat die oorlog nie militêr gewen moet (of mag) word nie. Dit is 'n benadering wat die vyande soos handskoen pas, want dit skep die voorwaardes vir langdurige druk van buite en van binne om toestande in SuidAfrika te verander volgens die linkse voorskrifte.

Wanneer daar dus, soos nou, gepraat word van "onderhandeling" is die omstandighede alles behalwe gunstig vir Suid-Afrika. Hierdie stelling móet gemaak word in die lig van die bewering dat Suid-Afrika tans kan onderhandel uit 'n posisie van krag, en krag dan gedefineer word as "sterk ekonomie, sterk moreel, sterk weermag".

Militêr is Suid-Afrika se posisie oneindig verswak deur die Kommunistiese oorname van die buurstate aan Suid-Afrika se noordelike grens, en sal die posisie verder verswak as Suidwes-Afrika onderwerp word aan Besluit 435 van die VVO se Veiligheidsraad waartoe die Suid-Afrikaanse Regering ingestem het. Ekonomies is Suid-Afrika in die swakste posisie waarin hierdie land ooit was, soos blyk uit die swak ruilvoet van die rand — nie net teen die Amerikaanse dollar nie, maar selfs ook teen Botswana se pula - die knellende belastings, die hoë rentekoerse en hoe inflasiekoers, die bankrotskappe en werkloosheid, die wegraap van 'n deel van die amptenary se bonusse. Moreel is die Blanke volk verswak deur die aanhoudende aandrang op verandering en die suggestie dat die orde wat ons voorouers tot stand gebring het, onregmatig, onchristelik en verwerplik is, met die implikasie dat dié wat daarteen veg, eintlik vir reg en regverdigheid en christelikheid veg. Die Afrikanervolk word stelselmatig ge-demoraliseer om nie te veg vir sy reg nie.

Om dus te beweer dat Suid-Afrika moreel, militêr en ekonomies sterk is en daarom vanuit 'n posisie van krag kan onderhandel, het 'n baie beperkte en uiters relatiewe betekenis. Suid-Afrika is wat dit betref, in meer as een opsig veel swakker as toe die terroriste-oorlog in 1967 begin het.

Nou is die oorlog agtien jaar aan die gang en nou word onderhandeling in regeringskring gepropageer "omdat ons die oorlog nie kan wen nie". (Dit is reeds die ergste demoralisasie

wat daar kan wees). Om in sulke omstandighede met onderhandeling te begin, is nie om uit 'n posisie van krag te praat nie, maar van verwagte nederlaag. Dit is die hensoppermentaliteit.

Wat word bedoel met onderhandeling? Soos reeds gesê, is dit vredesonderhandeling met die vyand, naamlik die ANC, met sy Kommunistiese inslag en leiding. **Die eerste eis van daardie kant sal wees dat Mandela vrygelaat moet word om die ANC as leier te verteenwoordig. Wanneer dit gebeur, sal alle veiligheidsoptrede teen die ANC gestaak moet word. Mandela sal eis dat 'n Nasionale Konvensie belê moet word om 'n nuwe grondwet vir Suid-Afrika uit te werk.** Hy sal die steun van die PFP en 'n deel van die "Nasionale" Party hê. As dit geweier word, sal die hele linkse Engelse en Afrikaanse pers die Regering in die ongelyk stel en daarop aandring dat die onderhandelings op die grondslag gevoer moet word, liewer as om die oorlog te hervat.

As die Regering volhard in sy weiering, sal rasse-onluste in die nywerheid en skole groot afmetings aanneem onder ANC-leiding, en die VSA en Brittanje sal die Suid-Afrikaanse Regering daarvoor kwalik neem en die weiering van ANC-eise as die oorsaak van die onluste aandui.

Die media sal die atmosfeer skep waarin die Blankes gaandeweg sal voel dat onderhandeling by 'n Nasionale Konvensie beter sal wees as voortgesette onluste en geweldpleging.

En mettertyd sal die Regering onder druk van sy Hoggenheimervriende en Amerikaanse base kopgee en die ANC-eis van 'n Nasionale Konvensie aanvaar.

Dit is wat propagadiste van "onderhandelings" moet begryp en moet laat besef met watter gevaarlike dinge hulle besig is.

Terroriste wen by onderhandeling

Die les van die terroriste-oorloë is baie duidelik. Nêrens kon hulle 'n oorlog wen nie, maar hulle het aan die wenkant uitgekom omdat die regerings die oorloë nie wou wen nie, gaandeweg onder druk van links na die tafel van onderhandeling gegaan het en toe in paaiemente toegegee het tot die uiteindelike eis om Swart meerderheidsregering.

As die Suid-Afrikaanse Regering eers in 'n gemoedstoestand kom om te onderhandel, sal sy lafhartigheid gerasionaliseer word tot "realisme". En as sy onderhandeling eindig in Swart regering en chaos, sal die skuld geplaas word op die Blankes wat te veel gerem het sodat die vordering na Swart regering "te min te laat" was, soos die linkses telkens vir Afrika uitgeroep het wanneer die chaos uitgebreek het.

Wat dit betref, is die Regering van Suid-Afrika se beleid net 'n verspotte na-aapsel van die Britte se uitverkoping van Blanke gemeenskappe in Afrika. Vir die Britte was die *ratio* die "winde van verandering", vir die Suid-Afrikaanse Regering is dit net "verandering", sonder winde. Daaris net een rede waarom die terroriste-oorlog nie lankal met 'n militêre oorwinning beëindig is nie: die Suid-Afrikaanse Regering wil nie 'n oorwinning hê nie. Hy wil 'n skikking bereik deur onderhandeling.

Wat Suid-Afrika nodig het, is 'n regering wat die oorlog wil veg om te wen — nie tyd te wen nie; wat deur sy woorde en dade die volk inspireer tot opoffering en stryd om te veg vir ons selfrespek en selfbehoud; wat die terroriste se simpatiseerders en ondersteuners in Suid-Afrika aan bande lê; wat ons Weermag ten volle sal inspan om die terroriste-basisse uit te wis en die state wat terroriste huisves, ekonomies van Suid-Afrika sal afsluit sodat hulle van ellende sal krepeer. Dan sal die Blanke volk voel dat hy die stryd met oorgawe kan voer. Dan sal hy die terroriste vernederend verslaan. Dan sal die wêreld weet dat hierdie volk nie van plan is om te swig voor die eise van Kommunistiese moordbendes nie. Dan sal die Blanke volk se selfvertroue en selfrespek herstel word en sal Suider-Afrika tot ewewig gebring kan word. Dan kan die huidige grondwet verander word om 'n konstitusionele bedeling daar te stel wat die kontoere van die rasse- en volkeverskeidenheid volg.

Die Regering staan tussen ons en oorwinning.

Wie het Rhodesië doodgemaak? 'n Vroeë waarskuwing aan Suid-Afrika

OP 2 Maart 1978 is aangekondig dat mnr. Ian Smith van Rhodesië 'n traktaat geteken het om afstand te doen van die regering van sy land en dit te oorhandig aan Swartes wat Rhodesië die afgelope tien jaar met terroristegeweld probeer verower het.

Hierdie ondertekening is dus die vemederende erkenning dat die Witman van Rhodesië die oorlog om behoud van sy land verloor het.

Rhodesië is deel van Suid-Afrika

Daar sal geen moontlikheid vir hierdie Blankes van Rhodesië wees om, soos die Boeremagte van Transvaal en OVS, met andere middele te veg om hulle land terug te kry nie. Wanneer Swart terroristeleiers oorneem, sal die Blankes weinig of geen beskerming hê nie. As hulle nie die Swart terroristeleiers se reëls eerbiedig nie, sal hulle die land uitgegooi of as rebelle ingehok of doodgeskiet word.

So het dit verloop in ander Afrika-gebiede. Maar die gebiede was of veraf of vreemd aan die Blankes van Suid-Afrika. Rhodesiëe is nie veraf of vreemd nie.

Duisende van die Blankes van Rhodesië het bloedverwante in Suid-Afrika. Rhodesië se sportspanne neem deel aan die Suid-Afrikaanse sportkompetisies; sy hooggeregshof is verweef met dié van Suid-Afrika; daar is Afrikaanse kerke en skole in Rhodesië, die Suid-Afrikaanse Polisie het vanaf 1967 tot 1974 saam met die Rhodesiërs geveg teen die terroriste, en talle van hierdie manne het hulle lewens daarvoor gegee.

Gapende wond

As die Blanke Rhodesiërs die stryd om behoud van hulle land gewonne gee, sal dit diep in die lewe van die Blanke volk van Suid-Afrika sny. Dit sal nie net die Rhodesiërs wees wat die stryd verloor het nie: Dit sal ook Suid-Afrika wees. Dit sal 'n stuk wees wat van die Blanke beskawing in Suider-Afrika afgeruk word. Dit sal 'n deel wees wat van die Blanke volk se veiligheid afgeskeur word. As Rhodesië oorgegee word aan 'n Swart regering, sal dit 'n bloeiende, gapende, sigbare wond laat aan die liggaam van die Blankedom.

Onsigbaar sal die gapende wond aan die gees van die Blanke volk van Suid-Afrika, nog dieper en pynliker wees. Want as Rhodesië se Witmense moet buk onder 'n Swart regering van terroristeleiers, sal die Blankes van Suid-Afrika daarvan aangekla staan: dit is die werk van Suid-Afrika, omdat Suid-Afrika nie saam met Rhodesië die oorlog teen die terroriste wou veg om te wen nie. Suid-Afrika sal daarvan aangekla staan dat hy Rhodesië se Blankes opgeoffer

het as die prys vir 'n valse vrede met terroriste wat geen vrede wil hê nie; hulle wil Rhodesië gebruik om Suid-Afrika onder 'n Swart regering te bring.

Suid-Afrika se eer en plig

Die heldhaftige stryd wat die Blankes van Rhodesië die afgelope tien tot twaalf jaar geveg het teen die saamgestelde haat en gekonkel van die Kommunistiese diktators, die Swart diktators van Afrika en die internasionale geldmag van die Rothschilds, die Rockefellers, die Oppenheimers en die Tiny Rowlandse, het die verbeelding van Blankes dwarsoor die wêreld aangegryp. Die Rhodesiërs se stryd was Suid-Afrika se stryd en ook die stryd van die Blanke nasies van die wêreld.

Solank Suid-Afrika trou gebly het aan sy morele plig om Rhodesië te steun en te stut, kon geen mag op aarde die Blankes van Rhodesië tot oorgawe dwing nie. Brittanje en die VSA en die VVO het geen manier gehad om die terroristeleiers die oorlog te laat wen nie.

Suid-Afrika moet Rhodesië verraai

Daar was net een voorwaarde waarop die Witman van Rhodesië tot oorgawe gedwing kon word: Suid-Afrika moet sy houding verander. Die eis van die Swartes van Afrika en die linkse magshebbers van Rusland, Brittanje en Amerika was:

- Die Suid-Afrikaanse Polisie moet onttrek word uit die oorlog teen die terroriste.
- Suid-Afrika moet druk uitoefen dat die terroristeleiers, Nkomo, Sithole en Mugabe uit aanhouding vrygelaat moet word.
- Die regering van Rhodesië moet gedruk word om hierdie terroristeleiers na 'n konferensietafel te nooi om vredesvoorwaardes te bespreek.
- Suid-Afrika moet as bemiddelaar optree om die Blanke regering van Rhodesië te beweeg om Swart meerderheidsregering te aanvaar.
- Suid-Afrika moet die Blanke regering van Rhodesië laat begryp dat by sy steun van vroeër nie gaan voortsit nie.

Dat Suid-Afrika tot so 'n skandelike ommeswaai sou instem, kon mense nie glo nie. Tog het dit stap vir stap gebeur, terwyl gedurig valse beloftes gemaak is en misleidende verklarings gedoen is.

"Ons sal die terroriste een vir een uitroei. Ons gaan Rhodesië skoonmaak", het Suid-Afrika se Minister van Justisie, mnr. Jim Kruger, op 25 Maart 1974 gesê. Op 10 Maart 1975 het die koerante egter aangekondig: *"Suid-Afrikaanse Polisie veg nie meer in Rhodesië nie".*

Telkens het die Suid-Afrikaanse Regering gesê:

"Ons meng nie in nie. Ons skryf nie aan Rhodesië voor nie. Rhodesië sal nie opgeoffer word as die prys vir vrede nie".

Maar op 17 Desember 1974 het *Die Vaderland* op sy voorblad berig: *"Die Eerste Minister van Suid-Afrika, mnr. John Vorster, het 'n plan opgestel waardeur 'n Swart meerderheidsregering binne vyf jaar in Rhodesië kan kom".*

Die berig is nooit ontken nie.

Die traktaat wat mnr. Ian Smith dus nou onderteken het om Rhodesië onder Swart meerderheidsregering te stel, is uitgewerk in Suid-Afrika.

Suid-Afrika se beurt

Wat gaan dit vir Suid-Afrika beteken as Rhodesië onder 'n Swart meerderheidsregering gestel word? Is daar enige denkbare voordeel vir Suid-Afrika?

Daar is geen voordeel hoegenaamd nie, net groter probleme, moeiliker militêre toestande, groter verlies van vertroue in die Witman se vermoë en wil tot veg om voortbestaan.

Die betekenis is duidelik: die *vuur* van die vyand brand steeds nader: Kenia, Noord-Rhodesië, Mosambiek, Angola. En nou Rhodesië en Suidwes-Afrika. Dan kom die Witman van Suid-Afrika se beurt.

Rhodesië se oorgawe sal die voorwaarde wees vir die groter aanslag op die Witman van Suid-Afrika wanneer daar nie weer aan sy grense ander Blanke gemeenskappe is nie.

Waarom nie veg?

Waarom veg die Blankes van Rhodesië nie daarteen nie? Waarom eis die Blankes van Suid-Afrika nie dat daar geveg moet word nie? Dit gaan om alles wat vir 'n volk werd is om *voor* te veg — vaderland, goed en bloed, godsdiens, beskawing. Waarom word daar nie geveg nie?

Die antwoord is: die gestadigde inprenting van die idees dat die terroriste se stryd regmatig is, dat die Blankes *van* Rhodesië die oorlog nie kan wen nie; die geleidelike afbreking van die *wil* tot weerstand, die invloed van regeringsleiers wat sê dat die prys van stryd te hoog sal wees en die gevolge te aaklig om aan te dink. So word 'n volk sy wil ontneem om te veg *vir* wat hy het en wat hy is. So word 'n volk verneder om sy vyande se vredesvoorwaardes te aanvaar. Dit is wat vir die Blanke volk van Suid-Afrika wag op hierdie pad van valse vrede.

As die Suid-Afrikaanse Regering sy eie bloed in die steek laat ter wlle van 'n valse vrede in Rhodesië en Suidwes-Afrika, waarom sal hy nie met dieselfde vyande ook 'n valse vrede sluit wanneer dit gaan om die Witman van Suid-Afrika nie?

Waarom sal die Suid-Afrikaanse Regering veg wanneer Suid-Afrika militêr, ekonomies, politiek en moreel verswak is deur die prysgawe van Rhodesië en Suidwes-Afrika?

Wekroep

Nee! Die waarskuwingsklok lui luid oor Suid-Afrika. Die *Rand Daily Mail* van 3 Maart 1978 skree dit op sy voorblad uit: "Zimbabwe!" Dit is 'n juigkreet uit die hart van die linkse politiek wat nog standhoudend elke faset van Afrikanernasionalisme en Witmansheerskappy in Suid-Afrika beveg het.

Op dieselfde dag rapporteer die Suid-Afrikaanse koerante dat die Eerste Minister van Suid-Afrika (saam met die *Rand Daily Mail)* verheug is oor die traktaat wat mnr. Ian Smith onderteken het.

Na die ondertekening het mnr. Smith gesê dat hy vroeër gesê het dat 'n Swart meerderheidsregering nie in 1 000 jaar in Rhodesië sou kom nie maar dat hy in Augustus 1976 in Pretoria tot ander insigte gebring is deur dr. Kissinger, wat saam met die Suid-Afrikaanse Eerste Minister, mnr. Smith gedreig het tot aanvaarding *van* Swart meerderheidsregering vir Rhodesië.

Dieselfde dr. Kissinger het aan die begin van Oktober 1976 in die openbaar gesê dat hy ook *Suid*-Afrika onder 'n Swart regering wil hê. Dit is die man met wie die Suid-Afrikaanse Regering saamgewerk het *om* Rhodesiê tot Swart meerderheidsregering te dwing.

Hoe gevaarlik hierdie verhouding is, blyk uit mnr. Vorster se verklaring aan *Readers Digest* van Mei 1975 dat hy die VSA as sy leier beskou en hy derhalwe die volgeling van die Amerikaanse politiek is.

Laat elke selfrespekterende en denkende Witmens *van* Suid-Afrika besef wat aan sy land en sy kinders se toekoms gedoen is deur die verraad van Rhodesië. Laat elke selfrespekterende en denkende Witmens besef dat daar *op* die pad van die huidige Suid-Afrikaanse regering geen beveiliging is teen 'n proses van geleidelike oorgawe nie.

As Rhodesië sterf, weet dan wie verantwoordelik was. Dit is die huidige Suid-Afrikaanse Regering van mnr. BJ Vorster. Hierdie Regering, wat die Witman van Suider-Afrika so verswak het, kan nie vertrou word met die lewensbelange van die Witman in Suid-Afrika nie.

(Pamflet versprei in Mei 1978).

Briefwisseling met PW Botha

10 Augustus 1988

Geagte Staatspresident

Suidwes-Afrika en 435

"U instemming tot die implementering van Besluit 435 van die Veiligheidsraad van die VVO is 'n daad wat Suid-Afrika in 11 *politieke en militêre maalstroom ruk. Dit is vals om, soos gedoen word, voor te gee dat hierdie eerlose en roemlose kapitulasie voor Kommunistiese eise en aansprake vrede sal bring vir Suid-Afrika.*

"Die implementering van 435 sal lei tot 'n Swapo-regering onder Sam Nujoma; enigiemand wat dit betwis, is blind vir die werklikheid, of miskien opsetlik.

"Dit is tyd dat daar, met respek teenoor u, reguit gepraat word oor die betekenis en gevolge van u regering se besluit om Suidwes-Afrika los te sny van Suid-Afrika en sodoende die weg te open na 'n verhewigde aanslag op Suid-Afrika self.

"U het in September 1979 gesê dat met die militêre stryd tyd gewen word om diplomatieke, politieke en ekonomiese oplossings te vind. Dit was nege jaar gelede. Geen oplossings is op die gebiede gevind nie. Diplomatiek is Suid-Afrika meer geisoleer as ooit, politiek is Suid-Afrika in byna kroniese onlustoestande, ondanks al die toegewings tot rassevermenging en rassegelykstelling; ekonomies is hierdie ryk land in skuld en armoede gedompel deur 'n dwase ekonomiese beleid.

"Die poging om die harte en denke van mense te wen met 'n 20% militêre en 'n 80% nie-militêre stryd het volkome misluk.

"In plaas daarvan dat Suid-Afrika se finansiële vermoëns ingespan is om die land militêr voor te berei vir wat te wagte was, is geld vir sosiale en politieke oogmerke aangewend in 'n gedurige proses van verswakking van Suid-Afrika se ekonomiese posisie.

"Die eerste waarheid in verband met die Suider-Afrika-situasie was altyd dat Suid-Afrika se militêre magsbasis die primêere magsbasis is, en dat die basis ten alle koste op die allersterkste gehou moet word. Die Suidwes-Afrika-konflik moet gewen word om die afskrikwaarde van Suid-Afrika se militêre mag te handhaaf.

Uitnodiging aan vyande

"Onttrekking aan Suidwes-Afrika sal 'n uitnodiging wees aan die vyande binne en buite Suider-Afrika om vanuit 'n Swapo-beheerde Suidwes-Afrika die aanslag op Suid-Afrika voort te sit. Dit is byna onvermydelik dat Kubaanse magte deur 'n Swapo-bewind na SWA gebring sal word, nes in Angola.

Walvisbaai sal nou in besetting geneem word. Noordoewer aan die Oranje sal opgeëis word as voorspel om die Upington-lughawe oor te neem. Die vyandelike grens sal van die Atlantiese Oseaan inskiet tot teen Botswana se grens, en vandaar tot Bophuthatswana en vlakby Pretoria.

"Hierdie dodelik gevaarlike toestande kan vermy word as u 435 se implementering verwerp, al is u daartoe verbind. U en u regering het al meermale verbintenisse aan die Blankes van Suid-Afrika misken op grond van veranderde omstandighede. Die partye aan die ander kant het nog nooit enige blyke van morele oorwegings gegee nie. Die VSA het die anti-Kommuniste van Sjina verraai, net soos die anti-Kommuniste van Kuba en Viëtnam. Die Britte het hulle eie bloed verraai in Kenia, Zambië en die voormalige Rhodesië. Oor Rusland se wandade teen die mensheid hoef niks gesê te word nie.

Tree nóú op

"U het nog geleentheid om Suid-Afrika op te hef uit hierdie eerlose, roemlose kapitulasie wat nou aan die gang is met Suidwes-Afrika in die brandpunt.

"Stel dit aan die wêreld dat onder elke etniese groep in Suidwes-Afrika 'n referendum gehou sal word oor die vraag of hulle elkeen hul eie grondgebied wil hê, en tegelyk of hulle teen of vir die implementering van Besluit 435 is. Laat daar met die bevolking van Suidwes onderhandel word — nie oor hulle nie, soos tans.

"Betuig Suid-Afrika se selfresepek deur aan die sogenaamde frontliniestate te sê dat as hulle nie die terroriste-organisasies hulle grondgebied belet nie, Suid-Afrika verplig sal wees om sy grense te sluit en sy vervoerdienste te weerhou, soos in September 1976 gedoen is om die Blanke Regering van mnr. Ian Smith te dwing tot aanvaarding van 'n Swart regering van Rhodesië.

"U het tevore gepraat van waagmoed wat aan die dag gelê moet word. Deur waagmoed kon Afganistan nege jaar lank die Russiese oormag trotseer en uiteindelik verplig tot onttrekking. In 1881 het die klein Boeremag die magtige Britse leër verslaan.

"Moenie te kenne gee dat dit 'n keuse tussen oorlog en vrede is nie. Dit is nie. Die oorlog is aan die gang en daar is geen vrede nie. Die oorlog word gevoer om Suid-Afrika aan 'n Kommunistiese bewind te onderwerp. As Suidwes gaan, sal die oorlog net in 'n volgende fase glip wat moeiliker sal wees om te veg.

"Voortgang op die huidige weg, versterk die vyande en verswak Suid-Afrika.

"Met al die erns waaroor ek beskik, pleit ek: ruk Suid-Afrika en Suidwes-Afrika weg van die afgrond waarop daar nou afgestuur word. Dit is nie te laat vir 'n regering wat die wil en die moed het om te doen wat reg is in lands- en volksbelang nie.

Jaap Marais

PW Botha se antwoord

Hierop is die volgende brief van mnr. PW Botha ontvang:
"Hiermee erken ek ontvangs van u brief van 10 Augustus 1988 in verband met gebeure in Suider-Afrika, en veral met betrekking tot Suidwes-Afrika.

"U is oor baie jare betrokke by en bewus van die situasie rondom Suidwes-Afrika, en u besef seer sekerlik dat daar nou, net soos in die lang jare wat reeds op daardie moeisame weg verby is, geen maklike en eenvoudige oplossings bestaan nie.

"U skryf dat u reguit moet praat hieroor. Dit is natuurlik u goeie reg, maar dit sal goed wees as dit op die grondslag van die harde feite gedoen word. U skryf byvoorbeeld soos volg: 'U instemming tot die implementering van Besluit 435 is 'n daad wat Suid-Afrika in 'n politieke en militêre maalstroom ruk', en u praat van 'hierdie eerlose en roemlose kapitulasie voor Kommunistiese eise en aansprake'.

"U weet mos dit is nie waar nie. Om heelwat tyd in hierdie debat te spaar, verwys ek u na 'n omvattende beleidstoespraak oor die breë onderwerp wat ek op Woendag, 24 Augustus vanjaar tydens 'n gesamentlike sitting van die Parlement gelewer het (kol 15963 tot 15975).

"Wat u aangehaalde opmerkings betref, wil ek net een aanhaling uit my toespraak aan u voorhou:

"Ek het bedenkinge"

"Ek self was sterk gekant teen sekere gedeeltes van die skikplan. My kollegas wat destyds saam met my in die Kabinet was, sal dit kan staaf. Ek het my egter neergelê by die Kabinetsbesluit, en nadat ek Eerste Minister geword het, het ek my voorganger se internasionale ondernemings gestand gedoen. Dit beteken nie dat ek nie meer bedenkinge het nie.

"As gesoute politieke kenner is u mos bewus hiervan. As u reguit wil praat, kan u dit doen, maar doen dit asseblief aan die hand van die feite.

"U is sekerlik bewus van die vele ander verwikkelinge die afgelope dekade onder my leiding in die soeke na oplossings vir die moeilike streeksvraagstukke waarmee Suider-Afrika te kampe het. U is ook bewus van wat oor vele jare op die slagveld en rondom die onderhandelingstafel nagestreef is.

"U verwysing na hierdie poging van my Regering die afgelope tien jaar as 'eerlose en roemlose kapitulasie' is dus foutief en onsmaaklik, en dit betaam nie die leier van 'n politieke party in ons land om op hierdie wyse met ons vraagstukke, en ons soeke na oplossings om te gaan nie.

"Ek luistergraag na opbouende kritiek, maar dan moet dit darem op 'n nugtere en waarheidsgetroue basis gedoen word.

PW Botha 9 November 1988
Staatspresident

Daarop het ek soos volg geantwoord:

"Dankie vir u brief van 9 November 1988. U sal besef dat waar u waarheid en feitlikheid in my brief onder verdenking bring, dit nodig is om moontlike misverstande uit die weg te ruim.

"U skryf dat my stelling: 'U instemming tot die implementering van Besluit 435 is 'n daad wat Suid-Afrika in 'n politieke en militêre maalstroom ruk' en 'hierdie eerlose en roemlose kapitulasie voor Kommunistiese eise en aansprake', nie waar is nie, en dat ek weet dat dit nie waar is nie. Soos u as gesoute politikus weet, is 'n onwaarheid wat bewustelik vertel word, 'n leuen. U beskuldig my dus van 'n leuen oor 'n saak van ingrypende nasionale belang, en uiteraard vereis dit dat ek daarop reageer.

"Dit lyk kwalik moontlik dat die eerste stelling hierbo aangehaal as 'n leuen of as 'n onwaarheid bestempel kan word. Implementering van Besluit 435 is ongetwyfeld 'n daad wat Suid-Afrika in 'n politieke en militêre maalstroom sal ruk. As dit ontken word, is dit 'n opsigtelike misvatting van die werklikheid.

"Wat u blykbaar as 'n leuen of onwaarheid bestempel is die eerste deel, wat lui: 'U instemming tot implementering van Besluit 435'. Maar u brief bevestig juis dat u wel ingestem het tot implementering van Besluit 435. U skryf dat u gesê het dat u gekant was teen sekere dele van die skikplan, maar dan sê u tegelyk dat u u 'neergelê het by die Kabinetsbesluite'. Dit is instemming tot implementering van Besluit 435. Dat u wel sekere bedenkings daaroor gehad is, is belangrik, maar dat u u neergelê het by die Kabinetsbesluit om die skikplan te aanvaar, beteken dat u dit belangriker geag het om in die Kabinet te bly as om u oortuigings in verband met die skikplan te handhaaf. Myns insiens is die skikplan so 'n verwerplike stuk politiek dat geen rasionalisasie instemming daartoe of neerlegging daarby kan regverdig nie. Dit is 'n verloëning van die historiese, volkeregterlike en juridiese posisie in verband met Suidwes-Afrika, soos dit gehandhaaf is van 1920 tot 1966. En dit is 'n miskenning van die belange van Suidwes-Afrika en Suid-Afrika.

"Waar u as regeringshoof en staatshoof verplig gevoel het om u voorganger se internasionale ondernemings gestand te doen, is daar sekere oorwegings wat ter sake is.

"U voorganger het die verpligtings wat al sy voorgangers teenoor die Blankes van Suid-Afrika en Suidwes-Afrika onderneem het, nie gestand gedoen nie. Van sport tot politieke magsdeling en die uitverkoping van Rhodesië en Suidwes-Afrika het hy alles verloën waarvoor sy voorgangers gestaan het. In die proses het hy verpligtings teenoor die buiteland aangegaan wat tot groot nadeel van Suid-Afrika is.

"Daar kan dus stellig aangevoer word dat veral aangesien u bedenkings in verband met die skikplan gehad het, en die plan kennelik teen Suid-Afrika se belange is, u met goeie reg die hele skikplan vir heroorweging kon teruggetrek het. In plaas daarvan het u ongelukkig'n dwase stap

van u voorganger nagevolg, teen u beter oordeel. Op die keper beskou, is my stelling oor u instemming tot implementering van Besluit 435 dus ook op u eie getuienis behoorlik verantwoord en verre van 'n leuen of onwaarheid.

"Wat my gebruik van 'eerlose en roemlose kapitulasie' betref, kan u aanneem dat oor so 'n belangrike en ernstige saak 'n politikus sy woorde met oorleg sal kies. En waar dit 'n saak is wat so diep sny in die lewe van ons land en volk, is daar natuurlik ook sterk emosies by betrokke, soos die frase aandui.

"Wat eerloos is, is natuurlik nie die militêre verdediging van Suidwes nie, maar die diplomatieke kapitulasie. Laat my u herinner aan wat mnr. Pik Botha gesê het oor aanvaarding van die 1977-skikplan. 'Ons' het hy gesê, 'het voldoen aan alles wat die VVO aanvanklik van ons gevra het'. (Beeld, 16 Januarie 1978). *U kan beswaar daarteen hê dat dit as 'eerlose en roemlose kapitulasie' bestempel word, maar dit is u subjektiewe reaksie. 'n Objektiewe oordeel is dat Suid-Afrika en Suidwes-Afrika se belange prysgegee is aan die VVO, en dat daar geen eer of roem aan die kapitulasie geheg kan word nie.*

"Mnr. Pik Botha het uiteengesit wat alles toegegee is, soos volg:

' Die belangrikste is dat ons ons verbind het tot onafhanklikwording vir Suidwes voor 1978; om die gebied as 'n eenheidstaat onafhanklikheid te gee; om alle diskriminasie op grond van kleur, te verwyder; om toe te laat dat 'n grondwetlike vergadering verkies word op die grondslag van een mens, een stem en om die sogenaamde politieke gevangenes te laat ondersoek deur 'n paneel van regsgeleerdes om vas te stel of hulle werklik politieke gevangenes is'. (Beeld, 16 Januarie 1978).

Bang vir Sanksies

"Waarom dit gedoen is, het mnr. Pik Botha in 1986 aan 'n groep Amerikaners verduidelik. Op hulle vraag hoe Suid-Afrika kon ingestem het tot Besluit 435, (waarin die skikplan beliggaam is), was sy antwoord dat die Amerikaanse 'State Department' gedreig het met totale sanksies as die skikplan nie aanvaar word nie. Dit was dus 'n naakte afdreiging wat u voorganger laat kapituleer het. Ek dink nie 'eerlose en roemlose kapitulasie' is onvanpas as kensketsend van die daad nie. En ek dink nie u het die reg om my oor hierdie aspek te beskuldig van bewustelike onwaarheid en miskenning van feite nie.

"Daarmee het ek u bewering behandel as sou ek geweet het dat my stellings waarna hierbo verwys is, nie waar is nie. As u nog dink dat ek my nie van feite en waarheid bedien nie, sal ek graag verneem of enige ander feit van my vorige brief of wat hierin genoem en bespreek is, deur u beskou word as 'n onwaarheid of leuen.

"Dit is jammer dat oor so 'n ernstige saak die wese van die aangeleentheid deur u opsy gestoot is ter wille van enigsins haarklowerige argumente en liaise beskuldigings teen my.

"Oor een ding is ek dankbaar: dit is dat u ook bedenkings en besware teen die skikplan gehad het (en seker nog het). Dit plaas ons op gemeenskaplike grond, maar met die verskil dat ek my bedenkings deur aktiewe verset en duidelike verwerping betuig het en nog betuig.

"Ek het waardering daarvoor dat u die gevaarlikheid van die skikplan ingesien en u besware daarteen uitgespreek het. As u oor die lewensbelangrike saak voet by stuk gehou en geweier het om die skikplan te aanvaar, sou u bes moontlik die Regering se aanvaarding daarvan gestuit het. Dit sou 'n slag vir Suidwes en Suid-Afrika geslaan en in die gang van die geskiedenis ingegryp het.

"Ek kan nie met u saamstem dat u 'n verpligting gehad het om u voorganger se ondernemings teenoor buitelandse vyande en teenstanders — wat onder afdreiging gegee is — gestand te doen nie. In elk geval is 'n regeerder onder veel hoër verpligting teenoor die belange van sy land as teenoor buitelandse belange oor ondernemings wat deur hulle afgedreig is.

"In my brief van 10 Augustus het ek gewag gemaak van die min waarde wat die Amerikaanse magshebbers heg aan hulle verpligtings in byvoorbeeld Sjina en Viëtnam, en die Britte se verpligtings teenoor hulle mense in Afrika. As daar van hulle kant besware sou wees teen repudiëring van die gedwonge ooreenkoms met hulle, sal dit seker die toppunt van morele bespotting wees.

"Laat my beklemtoon: voortgang met die implementering van Besluit 435 se skikplan is 'n ernstige vergryp teen Suid-Afrika se belange. Dit is nie 'n oplossing nie, maar erkenning van 'n diplomatieke nederlaag en 'n vermenigvuldiging van Suid-Afrika se probleme. U bedenkings van destyds teen die skikplan is nog net so geldig vandag.

"U is die een persoon wat staan tussen ons volk en hierdie instrument van vernietiging. Die dood en verminking van duisende van ons jong manne kan net sinvol wees as Suidwes nie by die onderhandeling met Kommuniste uitgelewer word aan die VVO en Swapo nie.

Jaap Marais

(Die brief is onbeantwoord gelaat)

Broederbond as wegbreider vir Swart regering

In 1987 is in 'n publikasie van die Universiteit van Pretoria se Departement van Staatsleer oor "Politieke Hervorming in Suid-Afrika", 'n uiteensetting deur my gegee van die verwagte konstitusionele stappe deur die Regering aan die hand van 'n Broederbond-dokument van 1986.

In die artikel is onder andere voorspel dat die NP met die ANC sou begin onderhandel en die beginsel van 'n Swart regering sou aanvaar, soos drie jaar later in 1990 gebeur het. Die tersaaklike deel van die stuk volg hier onveranderd, soos dit verskyn het:

Die mees betekenisvolle aanduiding van konstitusionele beplanning in Nasionale Party-kringe is die Werksdokument van die Afrikaner-Broederbond wat verlede jaar aan sy afdelings gesirkuleer is.

Die betrokke Werksdokument sny oor die hele sosiale en politieke bestel, en die terminologie stem in hoë mate ooreen met dié van die Nasionale Party in sy publikasies. Die moontlikheid is nie uitgesluit dat dit opgestel is in noue samewerking met die Departement van Konstitusionele Ontwikkeling nie.

Daar word in die dokument verklaar dat *"groepsbelange oor kleurgrense heen kan strek"; "die afskaffing van statutêre, diskriminerende maatreëls moet beskou word as voorwaardes vir voortbestaan"; "die grense van taal- en kultuurregte van groepe is nie so vas omlyn dat dit as die vertrekpunt vir die skepping van alle strukture beskou kan word nie"; "daar behoort dus bewustelik daarteen gewaak te word dat taal- en kulturele regte kunsmatig so breed vertolk word dat eksklusiewe Blanke beheer oor sake wat ander ook raak, in die nuwe prosesse behoue bly"; "etnisiteit impliseer nie die verabsolutering daarvan nie", ens. ens.* Dit is betekenisvol dat by paragraaf 2.8 verklaar word: *'Almal moet die terminologie wat gebruik word, eenders vertolk".*

Samehangend met bogenoemde idees, maar in 'n mate tot negativering daarvan, word dit dan gestel: *"vryheid van assosiasie, insluitend die reg om te assosieer en nie te assosieer nie, is relevant — dit behels dus ook erkenning van die vorming van ope groepe".*

Botsende stelsels

Die gedagte is derhalwe dat rassevermenging naas rasseskeiding 'n erkende leefwyse moet wees. Dit skep die voorwaarde vir botsende stelsels en vir 'n geleidelike verdringing van rasseskeiding deur rassevermenging. Dit gaan hier om iets soortgelyks as die Wet van Gresham in die geldwese, naamlik dat slegte geld goeie geld verdring. In die samelewing vereis rasseskeiding sterk dissipline, aansienlike inspanning en strawwe maatreëls van die owerheid, net soos die handhawing van 'n monetêre stelsel waarin die geldeenheid self waarde het, soos

in die geval van goud of silwer. Sodra papiergeld ook as betaalmiddel erken word, verdwyn "die goeie geld" uit sirkulasie.

Aan die ander kant is 'n beleid van rassevermenging 'n "laat-maar-loop-stelsel" wat geen dissipline of inspanning of strawwe maatreëls van die owerheid vereis nie. Weens die menslike aard is die geneigdheid na 'n bestel wat min inspanning en dissipline vereis, en is die natuurlike gang van sake dat die "laat-maar-loop-stelsel" die oorhand kry, veral met behulp van die media, wat dit as navolgenswaardig voorhou, soos sommige media in Suid-Afrika reeds rasgemengde huwelike aanbied.

Die feit dat die Broederbond-ingryping in die sosiale orde as 'n voorwaarde vir ingryp einde grondwetlike verandering behandel, dui daarop dat daar besef word dat die grondwetlike bestel moet rus op 'n sosiale onderbou wat in ooreenstemming daarmee is.

<u>Nuwe orde</u>

Hoe ver die denke in die rigting reeds gevorder het, blyk uit die feit dat die Broederbond in die betrokke dokument 'die scenario vir die beoogde grondwetlike bestel redelik' volledig skets sover dit die Swartes se posisie betref.

"Dit is dus nodig" word verklaar, *"dat alle burgers van die staat effektief moet kan deelneem aan die wetgewende proses, sowel as die proses waardeur die regering aan bewind gestel word". (Par.* 3.4)

Verder: *"Dit beteken deelname op alle vlakke van besluitneming en in alle prosesse wat hulle belange mag raak".* (Par. 3.6)*

Hierna volg een van die paragrawe wat konkrete inhoud aan die staatkundige model gee. *"Dit beteken", lui* dit *"dat almal moet kan dien op die hoogste wetgewende en uitvoerende vlakke, wat ook al die toekomstige staatkundige stelsel. Dit kan inderdaad ook beteken dat in sommige modelle die staats- en of regeringshoof nie noodwendig 'n Blanke is nie (soos trouens tans nie uitgesluit is nie), maar die amp moet sodanig geklee en deur die uitvoerende gesag ingebind word dat die mag daardan verbonde nie vir groepsoorheersing aangewend kan word nie".* (Par 3.7)

<u>Swart regering en geen waarborg</u>

Die aanvaarding van die moontlikheid van 'n Nieblanke staatspresident impliseer dat hy deur 'n Nieblanke meerderheidsstem verkies sal kan word. En in 'n volgende paragraaf word die betoog deurgetrek na die logiese konsekwensie. *"Dit beteken",* word verklaar, *"dat daar nie meer'n Wit verskanste regering kan wees nie. Daar kan egter ook nie 'n Swart verskanste, of byvoorbeeld 'n Zoeloe-verskanste, regering wees nie. 'Die meerderheid' van die regeringslede kan wel Swart wees, maar die stelsel en prosedure moet so werk dat al die groepe effektief kan deelneem en nie deur een groep gedomineer word nie".* (Par. 3.9)

Dit en wat daarna volg, is byna presies wat mnr. De Klerk as NP-beleid aangekondig het op 2 Februarie 1990.

Met die aanvaarding van die vooruitsig van 'n Swart meerderheidsregering is die eerste groot woord gespreek. Die betekenis daarvan word beklemtoon deur die derde laaste paragraaf. *"n Toets wat ons vir die aanvaarbaarheid van 'n stelsel moet aanlê",* lui dit, *"moet altyd wees wat in ons belang sou wees indien ons byvoorbeeld in opposisie beland".* (Par. 4.3) Daarmee word enersyds gesuggereer dat die Blankes uit die regeringsmag sal verdwyn en in opposisie teen 'n Swart regering te staan sal kom en andersyds dat daar op een of ander wyse voorsiening gemaak kan word om die Blankes se belange te beskerm, indien dit sou gebeur. Maar met byna skokkende abruptheid word in die daaropvolgende sin verklaar: *"Verder moet ons ook daarop let dat menslik gesproke daar geen waarborge bestaan nie. Ons moet in terme van berekende risiko's dink ..." **

Daarmee is die tweede groot woord uit: Al die gerusstellings dat daar nie **groepsoorheersing sal** wees nie, dat die regte en aspirasies van groepe beskerm sal word, dat die staatshoof se mag ingebind sal word sodat daar nie groepsoorheersing sal wees nie, dat die prosedure so sal werk dat die groepe nie deur een groep gedomineer sal word nie, ensovoorts, is daarmee weggevee. Die slotsom is dat die Blankes hulle daarmee moet versoen dat hulle politieke mag oorgedra sal word aan 'n Swart meerderheidsregering, dat die Blankes in oppposisie sal beland, met die waarskynlikheid van geen waarborg van enige regte nie. Dit is in elk geval die nugtere verwagting in die lig van die politieke lot wat ander Blankes in Afrika getref het nadat hulle ingestem het tot die beginsel van magsdeling met Swartes. Grondwette en handveste van regte was stukkies papier en is na willekeur misken of herroep, sonder dat die Blankes enige beroep op beskerming gehad het.

ANC betrek by politieke mag

Waar die Broederbond tot hierdie naakte erkenning gevoer is, kon die noodwendige voortvloeisel daaruit, l'Afrique, nie vermy word the. Dit is dat, soos in Kenia, Zambië en Zimbabwe, die **terroriste-organisasies** as gelykes aan die grondwetgewende proses moet deelneem. Die slotparagraaf van die Broederbonddokument lui dan ook soos volg: *"Dit is noodsaaklik dat verteenwoordigers van verskeie magsgroepering aan die opstel van 'n nuwe grondwet deelneem. Daar moet getrag word om die wyds-moontlike verskeidenheid tot deelname te beweeg. Dit sluit groeperinge in wat deur hulle nie-deelname of uitsluiting 'n nuwe grondwet kan laat misluk, al voldoen hulle aan die besliste voorvereiste van die afswering van geweld".* (Par. 4.5)

Daar kan geen twyfel aan wees dat hierdie enigsins kriptiese beskrywing die ANC identifiseer as die groepering wat moet voldoen aan *"die voorvereiste van die afswering van geweld".* Wat in hierdie paragraaf beskryf word, is die gestandaardiseerde wyse waarop 'n terroriste-organisasie sy eerste vroeë greep na die hefbome van mag maak. Die terroriste-oorlog kan nie deur hom gewen word nie. Dit kan net by die konferensietafel verloor word deur die staat wat aangeval word.

** De Klerk het dus as Broederbondlid aanvaar dat daar geen waarborg vir Blankes se regte kan wees nie.*

Dit is vanselfsprekend dat as die Kommunisties-beheerde ANC deel moet hê aan die opstel van 'n grondwet, hy ook deel moet hê aan die handhawing en toepassing van die grondwet, en dat dit aan hom onbetwisbare reg gee om deel te hê aan die **regeringsmag.** Vanaf so 'n eerste vastrapplek in die mag word met onverbiddelikheid op die wyses gedruk en gebeur na groter vastrapplek. En uit die aard van die saak word die morele en prinsipiële weerstand al minder — totdat dit kraak en breek voor "die historiese noodwendigheid" van die Marxisme. So het Suider Afrika stuk-vir-stuk voor die Kommunistiese imperialisme geval.

Dat die Broederbond hierdie waarskynlike uiteinde van ANC-deelname aan 'n grondwetlike konferensie insien, moet aanvaar word, anders moet die **veronderstelling** wees dat die opstellers van die dokument polities oningelig en stompsinnig moet wees, wat seker nie die geval is nie.

Die aanskouingsles van Afrika is dat wanneer daar begin word met magsdeling oor die rassegrense, dit 'n onophoudelike proses word wat sy eie momentum ontwikkel tot die laaste paaiement van magsdeling betaal is in die vorm van magsoordrag.
(Hierdie vooruitskouing van 1987 is dus werklikheid in 1990).

NP-leiers gebind deur Broederbond

EK het op 16 Februarie 1987 die volgende brief hieroor gerig aan die toenmalige provinsiale leiers van die NP, naamlik mnr. FW de Klerk, mnr. Chris Heunis, mnr. Kobie Coetsee en mnr. Stoffel Botha:

"In die komende algemene verkiesing wil u party 'n mandaat hê vir magsdeling met die Swartes van Suid-Afrika. U het egter nog geen aanduiding gegee van wat die aard en omvang van die magsdeling sal wees nie. Waar dit so 'n ernstige saak is, is die versuim onrusbarend.

*"Dit is veral onrusbarend omdat die Broederbond, waarvan u 'n lid is, in sy onlangse geheime werksdokument met die titel **Basiese staatkundige voorwaardes vir die voortbestaan van die Afrikaner**, 'n uiteensetting van magsdeling met Swartes gegee het wat van uiters ingrypende aard is.*

"In die geheime dokument word die terminologie gebruik wat eie aan u party geword het, soos byvoorbeeld 'voortbestaan in geregtigheid', 'groepsregte wat nie verabsoluteer moet word nie', 'deelname op alle vlakke van besluitneming', 'magsdeling moet sodanig wees dat daar nie groepsoorheersing sal wees nie', 'die regte en aspirasies van groepe moet beskerm en bevredig word', ens.

"Die Broederbond-dokument gaan egter veel verder en gee duidelik inhoud aan hierdie frases deur onder andere te sê dat die beoogde magsdeling met Swartes 'inderdaad kan beteken dat in sommige modelle die staats- en/ of regeringshoof nie noodwendig 'n Blanke is nie', en dat 'die meerderheid van die regeringslede wel Swart kan wees' . (Par 3.7 en 3.9)

"Hieruit is dit duidelik dat hoewel die waarheid nog effe vermom word deur woorde soos 'in sommige modelle', die Broederbond hom in die geheim verbind het tot aanvaarding van 'n Swart meerderheidsregering en 'n Swart (of Nieblanke) President.

"Wat hierdie slotsom beklemtoon, is die stelling by par. 4.3 van *die Broederbond-dokument, naamlik dat die toets vir aanvaarbaarheid moet wees wat in ons belang sou wees 'indien ons byvoorbeeld in opposisie sou beland'. Dit beteken dat die Broederbond in vooruitsig stel en erken dat volgens sy konstitusionele plan die Blankes in opposisie sou kan beland teen 'n Swart meerderheidsregering. En dan word in die paragraaf verder gesê: 'menslik gesproke kan daar geen waarborge bestaan nie', dit wil sê die herhaalde versekerings dat die aspirasies van groepe wat beskerm en bevredig moet word' en dat daar `nie groepsoorheersing' moet wees nie, is ydel praatjies.* **'n Swart meerderheidsregering sal uiteraard die veiligheidsmagte beheer en sal die Blanke opposisie en Blanke volk magteloos en regteloos laat; daar is geen waarborge nie.**

Skuld aan kiesers

"Hoe ver die Broederbond al van links geïnfiltreer en gekondisioneer is, blyk uit die laaste paragraaf van die geheime dokument waarin gesê word dat die wyds-moontlike deelname aan die opstel van 'n grondwet verseker moet word, en dan word verklaar dat ook **'die wat moet voldoen aan die spesifieke vereiste van die afswering van geweld',** *ingesluit moet word— 'n onmiskenbare identifisering van die ANC.*

"Dit is derhalwe onbetwisbaar dat die Broederbond die ANC in 'n nasionale konvensie by die opstelling van 'n nuwe grondwet betrek wil hê. En natuurlik as die ANC 'n grondwet help opstel vir Suid-Afrika, sal die verbod op die ANC opgehef moet word, sal hy sy bedinging uitoefen deur rewolusiegerigte aksies, en sal die Regering as 'n deelnemende party aan so 'n konvensie feitlik verlam wees. Dit is presies waarna die Kommunistiese Party strewe. Uit so 'n konvensie moet 'n regering kom waarin die ANC verteenwoordig sal wees met sy Kommunistiese beheer. Dit is die politieke resep waarmee die Kommuniste hulle magsgreep gewoonlik uitvoer: hulle frontorganisasie (die ANC) moet net eers deel van die regering word.

"Niemand kan so naïef wees om to dink dat die Broederbond nie weet dat dit is waarop sy geheime grondwetplan sal uitloop nie. Die indruk is onontwykbaar dat die Broederbond gebruik word om onder Afrikaners hierdie ondermynende idees en verwoestingspolitiek te bevorder.

"U is lid van die Broederbond, soos die groot meerderheid van u medeKabinetslede, die Staatspresident inkluis, en die groot meerderheid van die NP-koukus.

"U skuld dit aan die kiesers om te verklaar hoe dit moontlik is dat die Broederbond hierdie infame geheime plan vir 'n Swart meerderheidsregering, met die Kommunisties-beheerde ANC daarby ingesluit, onder sy lede kan propageer as u en ander belangrike NP-figure wat Broederbondlede is, nie daarmee akkoord gaan nie.Uit my kennis van Broederbondprosedure tydens my lidmaatskap van 1949 tot 1972 is dit heeltemal ondenkbaar dat die Broederbond so 'n radikale dokument sou uitvaardig sonder die medewete en goedkeuring van die

Broederbondlede wat NP leiers is. Die feit dat na verloop waarin hierdie ondermynende dokument openbaar gemaak is, u of enige ander NP-leier dit nog nie gerepudieer het nie, bevestig my afleiding dat u en ander NP-leiers nie beswaar teen die dokument het nie, of dat u magteloos is teen die geknoei van die Broederbond.

"U staan beskuldig daarvan dat u deur u Broederbondlidmaatskap deel het aan hierdie verraderlike gekonkel agter die rug van die Blanke volk om die ANC deur 'n nuwe grondwetlike proses in die regering te laat deel as voorspel tot 'n noodwendige Kommunistiese oorname as eindresultaat.

"Ek wil u vra om aan die kiesers van Suid-Afrika duidelik te sê hoe u u Broederbondlidmaatskap regverdig as u nie hierdie geheime geknoei goedkeur om die Blankes uit te lewer aan 'n proses wat noodwendig sal lei tot 'n toekomstige Swart Kommunistiese regering".

Beteuterde antwoord

Daarop het mnr. FW de Klerk geantwoord. Sy brief was baie kort. Die tersaaklike deel het soos volg gelui:

"Ek erken ontvangs van u brief van 16 Februarie 1987. U het dit goedgedink om ook 'n gelykluidende brief aan die ander drie Provinsiale Leiers van die Nasionale Party te skryf.

"Namens die vier Provinsiale Leiers van die Nasionale Party wens ek mee te deel dat ons geen behoefte daaraan het om per korrespondensie of andersinds met u in dispuut te tree oor dokumente van ander organisasies nie".

Dit is 'n ongelooflik beteuterde en waarheidontwykende antwoord op 'n brief waarin 'n saak van die grootste politieke belang uitvoerig behandel is, met uiters sterk morele implikasies vir De Klerk en sy kollegas. Die brief het aan hulle die geleentheid gegee om òf die Broederbonddokument te repudieer òf dit te onderskryf. Dit is wat politieke eerbaarheid vereis het.

Die antwoord kan net beteken dat **hoewel De Klerk en sy kollegas as Broederbondlede reeds in 1986 verbind was tot aanvaarding van die Kommunisties beheerde ANC as gespreksgenoot oor Suid-Afrika se toekoms en tot die beginsel van Swart regering, sonder enige waarborge vir die Afrikanervolk se waardes en regte, hulle verkies het om die kiesers daaroor bedrieglik in die duister te hou.**

Hulle het dus as NP-leiers 'n geheime agenda gehad, en het kiesers mislei oor die ingrypende beleid waartoe hulle verbind was weens hulle Broederbondlidmaatskap.

Geen party en geen partyleier kan met selfrespek daarop aanspraak maak nie dat die gebruik van sulke oneerbare politieke metodes aan hom 'n mandaat besorg. De Klerk en sy kollegas se aanspraak dat hulle 'n mandaat het vir hulle uitverkoping van die Blankes aan 'n stelsel van een mens, een stem, Swart meerderheidsregering en medeseggenskap van die Kommunistiese Party deur die ANC, is vals en blote bedrog.

Wat net so belangrik is, is dat die Broederbond nou geidentifiseer is as 'n instrument van verraad van die Afrikanervolk.

Menseregte-akte moet Swart regering onomkeerbaar maak

Die aandrang op "onomkeerbaarheid" van die staatsorde waarop afgestuur word, hou duidelik verband met die plan om 'n Akte van Menseregte in 'n nuwe grondwet in te skryf.

Hierdie aspek van die saak is wesenlik aan die beplanning van 'n stelsel waardeur teenstanders van 'n rasgemengde staat onder 'n Swart regering magteloos gestel moet word.

Die HNP se standpunt hieroor, soos vroeër in DIE AFRIKANER gepubliseer, is met geringe wysigings en toevoegings aan die Suid-Afrikaanse Regskommissie voorgelê toe kommentaar gevra is oor die wenslikheid al dan nie van 'n Akte van Menseregte in Suid-Afrika:

Die inkorporering van 'n Handves van Menseregte in die Suid-Afrikaanse Grondwet word bepleit vanuit sekere regsakademiese kringe. Daar word aangevoer dat so 'n verklaring 'n doeltreffende wyse sal wees waarop beskerming gebied kan word aan individuele regte van alle persone. So 'n verklaring, lui die argument, staan bokant die tydelikheid, veranderlikheid en onvoorspelbaarheid van politieke wisselinge. Derhalwe sal geen individu enige rede tot kommer oor die stand van sy regte hê nie, omdat watter regering ook al die bewind voer, hy aan die bepalings van die menseregtedeklarasie onderworpe sal wees en binne die beperkings daarvan sal moet optree. Die Verklaring sal verhewe staan bo ander wette weens die onbuigsaamheid daarvan: 'n twee-derde of selfs groter meerderheid (of 'n sogenaamde konsensusbesluit) word vereis om die bepalings ongedaan te maak. Derhalwe is dit geïnsuleer teen sosio-politieke veranderinge, onaangetas deur magsverskuiwings en bied dit 'n klinkklare en permanente beskerming van regte.

Die politieke swakhede van voormelde argument is so duidelik dat dit byna geen kommentaar behoef nie. Om te dink dat 'n blote grondwetlike dokument in die pad kan staan van politieke magte wat dit wat in die dokument vervat is, wil vernietig, grens onteenseglik aan wensdenkery. Politieke magsvergryp word nie voorkom deur teoretiese verklarings nie, maar deur teenoorstaande politieke magte wat mekaar bedwing en balanseer.

Parlement moenie soewerein wees

Wat wel aandag verg, is die denkpatroon inherent by diegene wat Deklarasies van Menseregte voorstaan.

Die fundamentele vertrekpunt van protagoniste van die idee is dat bepaalde politieke instellings, soos die Parlement (waarin 'n bepaalde politieke party dominant is) tot elke prys nie soewereiniteit mag uitoefen nie. Parlementêre of soortgelyke vorme van politieke soewereiniteit mag nie die fondamentsteen van 'n konstitusionele bestel wees nie.

Wat in die plek daarvan gestel word, is die beginsel van regsoewereiniteit, wat kortliks soos volg moet fungeer: die grondwet moet die beginsel uiteensit waarvolgens politieke besluite geneem moet word; die grondwet moenie net die strukture en prosesse beskryf waarop die politieke besluite geneem moet word nie, maar ook die ideologiese prinsiepe vervat, as synde 'n maatstaf waarvolgens beslissings geneem word; die grondwet moet derhalwe duidelik nie slegs die wyse nie, maar ook die politieke inhoud van besluite bepaal.

Die grondwet moet ook gekenmerk word deur die onbuigsame aard daarvan, wat inhou dat dit uiters moeilik vervang of gewysig kan word, sodat die voor-die-hand-liggende implikasies daarvan is dat toekomstige regerings, ongeag of hulle met die beginsels in die grondwet saamstem of nie, verplig sal wees om daaraan gehoor te gee, die grondwet synde dan 'n regsdokument wat voorgee dat aan regsbeginsels daarin vervat uitvoering gegee moet word. Regerings, wat normaalweg kragtens die beginsel van politieke soewereiniteit oppermagtig is word nou gereduseer tot agente, stewig gebind aan die voorskrifte van die grondwet en verplig tot die nougesette uitvoering daarvan. Nie die regering nie, maar die reg regeer nou.

<u>Hof speel politieke rol</u>

Regsoewereiniteit se tweede komponent is dat die howe die bevoegdheid kry om die wetgewing van die regering te toets aan die hand van beginsels uiteengesit in die grondwet. Sou dit enigsins bots met die beginsels, verklaar die hof dit eenvoudig ongeldig, sorg dat die grondwet stiptelik nagekom word en verhoed dat regerings sodoende inbreuk maak op die regsoewereiniteit. Die hof word derhalwe die finale politieke besluitnemer binne 'n "regsoewereine" bestel. Dikwels word dan ook voorgestel dat sodanige toetsbevoegdheid nie deur gewone gemeenregtelike howe nie, maar deur 'n spesiale konstitusionele hof uitgeoefen moet word.

Die idee van 'n Deklarasie van Menseregte wat deel van 'n grondwet uitmaak, is een verskyningsvorm van die gedagte van regsoewereiniteit oftewel die "rule of law". Die gedagte hier is dat die regte van individue in 'n dokument saamgevat moet word, duidelik uiteengesit moet word en derhalwe duidelik moet vasstaan sonder dat enige twyfel bestaan oor presies wat dit behels. Hierdie regte is dan eweneens verskans, en dit is spesifiek juis die regte waarvan regerings nougeset hulle hande moet afhou, en wat net so nougeset nagekom moet word deur die howe.

Die protagoniste van die beginsel van regsoewereiniteit argumenteer dat dit juis die reg is — en niks anders nie - wat hulle binne die politiek in swang wil sien. Die terminologie wat gebruik word, is ook regsterminologie en die indruk wat geskep word, is dat sodanige Deklarasie van Menseregte, soos trouens die hele idee van regsoewereiniteit, koud staan teenoor die politiek. Geen politiek ideologiese of morele idees word bevorder nie, nee, uitsluitlik die oppergesag van die reg.

Hierdie indruk wat sorgvuldig *in* stand gehou word *en* die ontkenning dat die "leerstuk" *van* regsoewereiniteit in 'n verklaring van regte enigiets anders *as* outentieke *"reg"* behels kom egter onteenseglik neer op 'n stuk ooglopende intellektuele oneerlikheid.

In die eerste plek is dit opvallend dat ander soortgelyke deklarasies elders getuig van 'n onmiskenbare liberale inhoud. Hierdie deklarasies is 'n herkonstatering van die basiese liberale gelykheidsdogma, met sy eg universalistiese en egalitariese waardes en terminologie. Min of geen ruimte word vir pluraliteit gelaat nie en woorde soos volk, taal, ras en groep is vreemd aan sulke deklarasies.

In die tweede plek bestaan daar min of geen verskil van mening nie dat die hele "rule of law"-gedagte gebore is uit 'n liberale filosofiese denk-atmosfeer. Dit was naamlik die Engelse juris, Dicey, wat met die gedagte van "rule of law" bekendheid verwerf het. Hoewel hyself geen voorstander van Verklarings van Menseregte was nie, sluit sy gedagte na alles tog by die idees aan wat ten grondslag van sodanige deklarasies *lê* in soverre as wat Dicey ook die reg as die soewereine instansie binne 'n politiek-grondwetlike sisteem voorstaan.

In die *South African Law Journal* van 1964 wys AS Matthews, destyds senior lektor in die regte aan die Universiteit van Natal, op die feit dat Dicey inderdaad die 12e vordering van die liberalisme in grondwetlike verband bepleit het. Hy skryf onder meer; *"He (Dicey) was not advocating the rule of any law, but the rule of law with a liberal content". 'n* End verder laat *die* skrywer **hom soos** *volg uit: "It is also true that because Dicey advocated not the rule of any law but the rule of a liberal law the expression rule of law is not entirely appropriate to describe the doctrine".* En oor die onvermoë van *Dicey* om te besef dat hy hom in *sy* pleidooi vir 'n "rule of law" besig *hou* met 'n liberale "rule of law", *sê* Mathews:

"Dicey's weakness was not that he wore spectacles - we all do — but that he was unaware of his spectacles, or rather, less aware of them than he should have been".

Aansluitende by hierdie betoog van Matthews moet kennis geneem word van regter FN Broome, voormalige Regter-president van Natal, se deurdagte toespraak voor die Instituut van Stadsklerke in Mei 1964. Die titel van sy toespraak was "Menseregte", "Human Rights". Hy *sê* onder andere:

"Nie almal wat in Suid-Afrika oor menseregte praat, word deur sinistêre bedekte motiewe aangespoor nie. Die meeste van hulle is waarskynlik edelmoedige mense wat slegs die goeie vir hulle medemens begeer. Maar laat ons nogtans op ons hoede wees. Ons moet nie die growwe fout begaan om te veronderstel dat elke liberaal 'n vermomde kommunis is nie, maar ons moet versigtig wees vir wat die President van 'n Amerikaanse universiteit onlangs 'onondersoekte liberalisme' genoem het en wat, na ek veronderstel, vae, filosofiese liberalisme beteken wat geen verband met die praktiese werklikhede van die lewe het nie".

° **Soos die Regskommissie se voorgestelde Menseregte-akte in Werkstuk** 25 bevestig.

Die leerstelling van menseregte is niks anders as onondersoekte liberalisme in hierdie sin

nie".

Hiermee is die liberalisme en die universeel egalitariese inhoud van die "rule of law" doeltreffend blootgelê.

Die protagoniste van die "rule of law" is dus inderdaad pleitbesorgers vir die liberale politiek.

Liberale dogma verskans

Ná Dicey en met die ontwikkeling van die gedagte van regsoewereiniteit om ook tegelyk die idees van 'n onbuigsame grondwet, 'n Deklarasie van Menseregte en 'n toetsingsbevoegdheid van die howe te bevat, is die politiek nog dieper betree. Hierdie stelling kan gesubstansieer word deur 'n beeld te kry van hoe die grondwetlik-politieke stelsel sou fungeer indien bogenoemde idees verwerklik sou word.

In so 'n stelsel sou die politieke beleidsrigtings van die politieke partye oorbodig wees of ten minste 'n groot mate aan tersaaklikheid inboet. Watter standpunt die regering ook al op die politieke spektrum inneem, vanaf ver-links tot ver-regs — hy sal verplig wees om die"beginsel van die Deklarasie 'te gehoorsaam. So 'n regering sal aan die Deklarasie gebonde wees, ongeag of hy die beginsels daarvan voorstaan en ongeag of hy die meerderheidsteun van die kiesers geniet, al dan nie. Deur die onbuigsaamheid van die grondwet en die toetsingsbevoegdheid van die howe sal hy verplig word om die Deklarasie gestand te doen. Met die instel en verskansing van die Deklarasie word 'n eenmalige politieke oorwinning behaal. Hierna is liberale dogma en egalitariese beginsels in die posisie van regering: is dit permanent amptelike staatsbeleid. Diegene wat dus 'n liberale politieke standpunt huldig, se probleem is finaal opgelos. In plaas van gedurig aan die politieke stryd deel te neem en die risiko's van politieke klimaatsveranderinge te trotseer, moet hulle nou slegs 'n enkele politieke oorwinning behaal en die nodige kontitusionele strukture daarstel. Sou die politieke klimaat verander en 'n groep aan die bewind kom wat die idees van die Deklarasie teenstaan en wil verander, word so 'n groep tot politieke magteloosheid gereduseer. Nieteenstaande hulle oorwinning en nieteenstaande hulle standpunt ten gunste van 'n ander politieke program is hulle steeds verplig om die liberale idees van die Deklarasie uit te voer.

Die voormelde konstitusionele wysigings wat voorgestaan word deur ondersteuners van 'n Deklarasie van Menseregte is derhalwe 'n politieke strategie wat wesenlik verskil van die patroon van politiek, byvoorbeeld die parlementêre demokrasie. Ná die konstitusionele veranderinge is die liberale gedagte vir alle praktiese doeleindes op vaste en permanente voet geplaas. Enige politieke misstappe van toekomstige regerings word eenvoudig deur die regbank — die hoofkwartier van die liberale idee "— ongedaan gemaak deur dit aan die hand van die Deklarasie ongeldig te verklaar. Onaantasbare "reg" word dus gemaak van 'n paar politieke idees.

Wil verandering verhoed

Die ironie is duidelik. Die idee van regsoewereiniteit spring weg as 'n liberale gedagte, maar loop uiteindelik uit op 'n verstarde vorm van ondemokratiese totalitarisme en 'n dogmatiese konserwatisme wat probeer om as insulasie teen die fluktuasies van die geskiedenis te dien.

As dogmatiese konserwatisme probeer dit 'n enkele politieke oorwinning vir 'n idee wat juis eie aan 'n tydvak is, verewig asof dit wat in die Deklarasie vervat en in die konstitusie verskans is, vir altyd die gevoel van 'n veranderde gemeenskap en veranderde politieke magte weerspieel. In plaas van om gedurig deel te hê aan die politieke stryd en so belange te bevorder en te beskerm, word gepoog om deur die enkele politieke oorwinning finaal 'n utopie aan sekerheid te bewerkstellig en aan die onvoorspelbaarheid van die geskiedenis te ontsnap.

Vrees vir verandering is hier die voor-die-hand-liggende implikasie. Verandering moet voorkom word deur die eenmalige samevatting van politieke idees in 'n Deklarasie en die skep van konstitusionele instrumente om daaraan gevolg te gee.

Presies dieselfde beskuldiging as wat gewoonlik teen die Afrikaner gemaak word — dat hy homself angsvallig wil beskerm deur statutêre reëlings — kan ingebring word teen voorstanders van 'n Handves van Menseregte. Sou daar enige angsvalligheid verbonde wees aan selfbeskermende statutêre maatreëls, is die voorstanders van so 'n Deklarasie angsvallig in die oortreffende trap, want waar gewone wet bloot deur 'n gewone parlementêre meerderheid verander kan word, word 'n veel groter meerderheid vereis vir die wysiging van 'n verskanste grondwet. Verder handel 'n wet net oor enkele sake, terwyl 'n Deklarasie van Menseregte 'n omvattende dokument is wat fundamentele beginsels oor 'n wye veld bevat.

Ten spyte van waarskynlik heftige ontkennings staan die voorstanders van verskanste deklarasies ook vyandig teenoor die demokrasie. Geen ruimte word gelaat dat ander politieke magte wat op demokratiese wyse aan die bewind kom, die bepalings van die verskanste grondwet en deklarasie kan verander nie. Die meerderheid se wil kan ongedaan gemaak word, net solank daar 'n meerderheid iewers in die verre verlede daarvoor was toe die grondwet en die Deklarasie aanvaar is. Afhangende van perspektief kan hierdie toestand beskryf word as of 'n liberale meerderheidsregering uit die graf, of 'n klein liberale oligargie wat die septer swaai.

Dit is wat inderdaad in 1937 in die VSA gebeur het. Die destydse Roosevelt-regering wou wetgewing aanneem wat na die mening van die Amerikaanse Hooggeregshof gebots het met die verskanste grondwet. Die meriete van die Roosevelt-politiek daar gelaat, is dit 'n feit dat Roosevelt meerderheidsteun geniet het. Tog het die Hooggeregshof verskeie meerderheid met 'n eerderheid van vyf teenoor vier die wetgewing ongeldig verklaar omdat dit volgens hulle met die grondwet gebots het. Die demokraties verkose Roosevelt-regering het hom vasgeloop teen 'n vorm van oligargie.

Hoewel protagoniste van verskanste grondwette en menseregverklarings hoog opgee oor die demokratiese waardes waaraan hulle getrou sou wees, bly hiervan dus weinig oor in die praktyk, meer nog, as daarop gelet word dat hulle nie op gelyke voet in gesprek tree met diegene wat hulle teenstaan en ander politieke standpunte huldig, nie. In plaas daarvan word die liberale opinie in wetgewing opgeneem en met regsterminologie versier ten einde 'n hoër gesag daaraan te verleen. Benewens bait ander dinge is die beweging vanaf liberaal-egalitariese politieke dogma na 'n konstitusionele verklaring van menseregte 'n maneuver waardeur die liberale politikus politieke debat verruil vir juridiese uitspraak en waardeur van teenspraak, wat eg deel van die politiek is, tot alleenspraak beweeg word. In die proses word die opponent wat nie die liberale egalitarisme aanhang nie, gekriminaliseer, want nou verskil die opponent nie van liberale politiek nie, maar van die (liberale) "reg".

Die oorsprong van verskanste konstitusionele waarborge, deklarasies van menseregte en dies meer is die fundametele liberale dogma. Dit loop egter uiteindelik uit op 'n selfbeskermende ongelykheid en 'n verwerping van die demokrasie.

Die beginsels van apartheid

IN 'n een-rassige, homogene bevolking word die onderlinge verhoudings tussen mense gereël deur die gebruiklike, natuurlike, algemene voorskrifte, tradisies en ongeskrewe wette. Hierdie ongeskrewe wette en tradisies is self-ontwikkeld en self-opgelegd vanuit so 'n gemeenskap.

Die mense van Japan **het byvoorbeeld nie wette nodig om rasse**-verbastering te verhoed nie. In 'n veelrassige, plurale bevolking bestaan daar egter geen self-opgelegde wette en tradisies nie. Daarom kan onderlinge verhoudings in 'n land soos Suid-Afrika deur statutêre bepalings van 'n oppergesag nooit almal tevrede ste! nie weens die uiteenlopendheid van die belange en die verwagtings en behoeftes van die verskillende groepe.

Sulke verskillende rassegroepe binne dieselfde staat en grondgebied behels teenstellende idees en ideale van wat 'n land of 'n staat moet wees. Elke etniese groep in 'n land **soos Suid**-Afrika het sy eie onderskeidende kultuur-, sy eie unieke beskouing van wat reg en moreel en behoorlik is.. Daarom is dit onmoontlik om 'n gemene deler te vind vir al sulke groepe.

In so 'n bevolking — dit kan nie 'n samelewing genoem word nie —ontbreek'n sentrale idee. 'n Hoë graad van onnatuurlikheid en onstabiliteit, gepaard met gedurige wrywing en botsing is aanwesig. Dit is waarom 'n oppergesag die orde moet handhaaf deur wette, in plaas van natuurlikontwikkelde tradisies en ongeskrewe reëls.

Nie een nasie

Daarom het ons apartheidswette nodig in Suid-Afrika. Dit is onmoontlik om so 'n veelheid van etniese groepe en so 'n verskeidenheid van bevolkingsgroepe in 'n land te regeer sonder wette om die onderlinge verhoudings te reël. Ons is nie een nasie nie, soos beweer word. Daar is in Suid-Afrika nie 'n nasie met wie almal in die land hulle kan identifiseer nie en daar is nie 'n nasionale gevoel van geroepenheid en bestemming nie. En "n nasie van minderhede" is geen nasie nie. Dit is 'n onintegreerbare samevoeging van teenstellings.

'n Volk is 'n verbluffende verskynsel: jy behoort daaraan of jy behoort nie daaraan nie. Net jy weet of jy daaraan behoort. Elkeen in Suid-Afrika, Blanke, Kleurlinge, Indier of Swarte, weet hy behoort nie aan dieselfde volk of groep waaraan die ander behoort nie. Elkeen het sy eie sentrum van invloed en mag en begeestering.

So 'n bevolking, so 'n anti-nasionale pluraliteit, skep deur sy eie pogings om die uiteenlopende rasse en kulture te verenig onder 'n abstrakte idee 'n huis wat in homself verdeeld is en nie kan staan nie. Pogings om sulke uiteenlopende groepe mense saam te bind in 'n enkele struktuur moet misluk, omdat dit geen duursaamheid het nie weens die onderlinge botsings en wrywing. Die hele geskiedenis van Afrika asook daarbuite het dit duidelik getoon. Geen grondwet bestaan wat sulke uiteenlopende groepe bymekaar kan hou nie.

Die beginsels

Om die ingeboude verdeeldheid uit te skakel — soos wat die huidige regering in Suid-Afrika probeer doen — moet noodwendig gestreef word na die uitwissing van verskille. Verskille moet platgeskaaf word en die rasseverskeidenheid moet gelyk gemaak word. Mense moet net as individue behandel word, soos 'n menseregte-akte probeer doer.

Die fiksie wat deur die liberaliste en die Kommuniste versprei word dat die mens net 'n individu is, is verwarrend. Die mens is nie net 'n individu nie. Elke mens is van voor sy geboorte ingebind in 'n gesin, 'n familie, 'n gemeenskap, 'n volk en 'n ras. Die mens kom nie in die wêreld sonder bande nie; gesin, familie, gemeenskap, volk en ras bind hom en gee aan hom 'n identiteit. Elke mens deel sy gemeenskap se verlede en toekomsverwagtings met sy gemeenskap.

'n Mens kan al sy hoedanighede soos taal, godsdiens, kultuur en vaderland aflê; hy kan sy vaderland verlaat, hy kan sy taal verleer, hy kan sy godsdiens verander. Een eienskap kan hy egter nie verander nie: sy rasseafkoms. Dit is die stempel wat God op hom geplaas het. Hy kan maak wat hy wil, hy bly Witman, Swartman of Bruinman. Sy rasse-identiteit kan hy nooit verander nie.

Ras is hoofonderskeiding

Ras is die hoofkenmerk wat mensegroepe van mekaar onderskei. In 'n grondgebied waar sulke uiteenlopende rasse-groepe mekaar ontmoet, is die kontak nie werklik sosiaal nie. Die sigbare verskil in voorkoms verteenwoordig afstand. Die kenmerke wat twee rasse-groepe van mekaar onderskei, bestempel hulle as wesens van verskillende morele ordes. Daarom vind daar tussen lede van sulke verskillende rasse nooit werklike sosiale kontak plaas, soos tussen mense van dieselfde ras nie.;

Dit is die feite van die samelewing in Suid-Afrika; dit is die basis waarop die beleid van apartheid geformuleer is.

Ondanks al hierdie feite is daar die menseregtevoorstanders wat beweer dat rasseverskille nie belangrik is nie en gelyk gestoot of geïgnoreer kan word nie.

Hulle sê ook dat die mensheid 'n eenheid is. Maar:die mensheid is nie 'n eenheid nie; dit is 'n verskeidenheid wat nie weggewens of weggeredeneer kan word nie.

'n Verdere bewering wat gemaak word, is dat rasseskeiding onmenslik is. Rasseskeiding is nie onmenslik nie, want rasse het vir duisende geslagte geskei en afsonderlik geleef. Hulle het so ontstaan en ontwikkel volgens die Skeppingsorde. Dit is onmenslik en onnatuurlik om rasse saam te gooi en deurmekaar te gooi. Dit loop teen die werklikheid en die geskiedenis van die mensheid.

Sommige kerklui en akademici benader rasseprobleme vanuit 'n etiese en morele oogpunt. Nou moet daar gesê word: rasseverskille is nie 'n saak van moraliteit nie, maar van werklikheid

en wetenskap. Wanneer moraliteit en etiek by rasseverskille ter sprake gebring word, word 'n toestand gou-gou bereik waar besluite onmoontlik is. Rasse en persone wat aan verskillende rasse behoort, word geëien aan hulle gelaatstrekke en voorkoms, nie aan hulle morele hoedanighede of intelligensie nie. Rasbewustheid is veranker in die waarneming van 'n ander ras se voorkoms. Omdat die Swarte anders is as die Blanke, en dit met die blote oog waargeneem kan word, het die Blanke 'n bewustheid van die verskil tussen hom en die Swarte.

Elke ras dra in homself die beeld van sy eie skoonheid. Daarom sal 'n Witman, as hy normaal is, met 'n Wit vrou trou. Sy is die draer van die beeld van sy ras se skoonheid. Dit is 'n wet wat hy nie kan verklaar nie, maar waarvan hy ook nooit kan loskom the. Alle ander rasse is vir hom esteties minder aantreklik as sy eie. Rasbewustheid is dus primêr 'n estetiese voorkeur vir die eie en 'n teensinnigheid vir ander rasse.

Hierdie estetiese voorkeur vir die eie ras kom veral tot uiting by die keuse van 'n huweliksmaat, waar dit byna 'n tirannieke mag is wat 'n persoon laat wil om voort te plant volgens die beeld van sy of haar ras se skoonheid.

Voorkeur

Hieruit vloei logieserwys voort dat diegene wat aan 'n bepaalde ras behoort voorkeur het vir hulle rasgenote op grond van hierdie ingewing. Die voorkeur wat hulle het vir hul eie ras beteken dat hulle minder hou van 'n ander ras en dat as hulle moet kies, hulle hul eie ras kies en diskrimineer teen 'n ander ras.

Diskriminasie en voorkeur is heeltemal onafskeidbaar; elke voorkeur wat vir die eie uitgeoefen word, is diskriminasie teen ander. As 'n volk sy voorkeur prysgee, kan niks hom beskerm nie, want dit is deur voorkeur vir sy eie wat hy in staat gestel word om sy eie te beskerm. Voorkeur vir die eie is die eerste beginsel van die nasionalisme. Die nasionalisme is niks as dit nie die reg op voorkeur vir die eie is nie.

Die teësinnigheid vir ander rasse skep die begeerte tot skeiding, tot eksklusiwiteit, tot die trek van grense om die eie te handhaaf en te beskerm. Dit is die natuurlikste begeerte wat daar kan wees, maar dit word Afrikaners ten kwade gedui.

Die Afrikaner moet hom nie laat wysmaak dat skeiding om identiteit te handhaaf, verkeerd is nie — dit is sy reg. Deur die beleid van apartheid het die Afrikaner die versperring in stand gehou waardeur verhoed is dat gelylmaking plaasvind, daarom die vyandigheid teen apartheid in sowel Suid-Afrika as die buiteland. Deur apartheid is die kulturele hoofstroom van die Blankes gehandhaaf en het die samelewing gesentreer om die kulturele belange van die Blankes. Die Blanke kern het leiding gegee op alle gebiede, terwyl die ander groepe hulle aan die rantjie van die Blanke samelewing bevind het — daaromheen gedraai het — maar nie binnegedring het nie.

Uit die aard van die saak sal etniese groepe wat voel dat hulle uitgesluit is, hulle nie vereenselwig met 'n kultuur soos die van die Blankes nie.

Dit is egter nie uitsonderlik nie. Dit is so oor die hele wêreld.

In Brittanje is daar 'n Indiese en Wes-Indiese bevolking wat hulle nie kan vereenselwig met die Engelse volk nie. Daarom is daar sporadiese rasse-onluste in Brittanje. Amerika probeer al vir meer as 'n eeu om sy Negerbevolking te integreer, maar slaag nie daarin nie, en die Neger is feitlik gedurig in opstand. Hy kan die Blanke kultuur nie aanvaar as sy eie nie.

Geen voordeel nie

Die Amerikaanse Neger, James Meredith, wat in die sestigerjare tot 'n Blanke universiteit in die VSA toegelaat is onder beskerming van 30 000 soldate, het in Februarie 1985 volgens *The Washington Post* gesê:

"Integrasie is 'n bedrogspul. Dit was 'n komplot van die liberaliste om Swart politieke steun vir hulle wilde idees te kry. Geen Swartman het voordeel getrek uit integrasie nie. Swartes is slegter daaraan toe as in enige ander tyd in die geskiedenis".

Meredith maak ook die opsienbarende opmerking:

> *"Wit Amerikaners jonger as dertig jaar is meer rasbewus as Wittes ouer as vyftig. Dis omdat die jonger mense self te doen kry met die integrasieproses in die skole".*

By Medunsa naby Pretoria het Swart mediese studente aan die begin van 1986 klasse geboikot omdat ses Blanke studente hulle daar ingeskryf het. Hoe kan dit verklaar word behalwe dat daar geen versoening tussen die twee groepe is nie, omdat dit twee uiteenlopende en onversoenbare kulture verteenwoordig?

Kultuur sluit uit

'n Kultuur kan bekostig om vreemde etniese groepe aan sy rand uit te sluit. Die verlies van hulle verbondenheid is nie onontbeerlik vir 'n gesonde kultuur nie. Hulle het dit nie geskep nie en hulle het dit nie in stand gehou nie. Hulle kan niks bydra wat noodsaaklik is vir die voortbestaan van daardie kultuur nie. Daarteenoor kan 'n kultuur nie bekostig om die trou, verbondenheid en aktiewe deelname van sy kern — die oorspronklike skeppende etniese groep te verloor nie. Dan gaan hy ten gronde.

Dit is waarteen die Nasionale Party se beleid van apartheid, van afson derlike ontwikkeling, die versekering was. Die beleid van apartheid het die werklikheid erken dat waar vreemdsoortiges

in 'n gedurige nabyheid van mekaar is en aan mekaar gewoond raak, daar 'n vermindering in die sensitiwiteit vir rasseverskille plaasvind. Die diskriminasie by die keuse van 'n seksuele vennoot neem of na gelang die eertydse teësinnigheid weggekalwe word. Daarom is die Wet op Gemengde Huwelike en dié op ontug oor die kleurgrens aangeneem.

In 'n staat waar daar 'n gedurige bymekaarwees van verskillende rassegroepe en 'n onnatuurlike nabyheid van vreemdsoortiges is, word die ras-estetiese sensitiwiteit subtiel, byna onmerkbaar en onvoelbaar weggeslyt. Die intuïsie om effektief te onderskei by die keuse van 'n seksuele vennoot word geleidelik uitgedoof. Die rasse-grense vervaag en dit neig tot ineenvloeiing.

In 'n tegnologies ontwikkelde rasgemengde bevolking soos dié in Suid-Afrika word afstomping van rasbewustheid verhaas deur die invloed van die media en die geleidelike verlaging van die ras-estetiese standaarde deur die herhaalde verskyning van anderrassiges in Blanke woonhuise deur middel van televisieprogramme en video-bande.

Rolprente en TV

Die ondermyners van die Blankes se posisie bevorder dit doelbewus, soos blyk uit die uitlatings van 'n sekere mnr. John Smithers, besturende direkteur van CIC MGM/UA Video.

> *"Rolprent- en video-verspreiders het 'n belangrike rol om te speel in Suid-Afrika ... Die vermaaklikheidsbedryf is in 'n magtige posisie om verandering te bevorder ... Wit kinders luister na Swart musiek, rolprentmaatskappye het 'n leidende rol gespeel in di oopstelling van teaters in die sentrale sakedele, en rolprente en TV wys hoe Swart en Wit kan saamwerk en ontspan. Ons moet sorg dat die proses volgehou en uitgebou word". (Kalender, Bylae tot Beeld, 20* Desember 1985). —'n Uiters belangwekkende erkenning.

Die proses om die Blanke al meer bewus te maak van die sosiale teenwoordigheid van Nieblankes, word uiteindelik 'n mode. Waarom kan ander dit nie doen as die rolprentsterre dit doen nie? 'n Geneigdheid om te konformeer, om nie teen algemene gebruike te gaan en onplesierigheid te veroorsaak nie, bestaan maar by alle mense. Tegelyk ontstaan 'n stigmatisering van enigiemand wat nie in pas is met die proses van rassevermenging nie. 'n Onderdrukking van die gevoelens volg hierop.

Dubbele stelsel

In Suid-Afrika word 'n dubbele stelsel deur die Regering geskep: op sekere plekke is gemengde sosiale verkeer die gebruik, maar op ander word skeiding gehandhaaf. Die mens is egter so dat hy die maklikste weg volg; as dit makliker is om 'n mode te volg, doen mense dit.

As dit inspanning verg, ontwikkel mense 'n weerstand. So 'n dubbele stelsel lei daartoe dat die weerstand al meer weggevreet word en dit die mode word om maar saam te gaan met die rassevermenging as die oënskynlik gemaklikste weg.

Die belangrikste gevolg van die NP se beleid van wegbeweeg van diskriminasie en die aftakeling van apartheid is 'n toenemende rassevermenging en rassegelykstelling. Almal het aanskou hoe dit vanaf sportgebied versprei het tot die sosiale gebied, ekonomiese gebied en politieke gebied. Wat mense nie besef het nie, is dat die Nasionale Party sy eerste afwykings op sportgebied gou nie meer kon isoleer nie. Reeds op 9 Mei 1977 het die NP van Transvaal in 'n advertensie in *Die Transvaler* ver*klaar: "Die sportbeleid van die Nasionale Party beliggaam die hele filosofie van die Party se algemene beleid".* (Mnr. FW de Klerk was die outeur as Inligtingsbeampte van die NP van Transvaal).

In die proses is die ekonomiese terrein moontlik die belangrikste, omdat as daarin geslaag word om mense dieselfde goedere te laat verbruik, hulle die aansien van gelyksoortigheid kry. Daarom is dit belangrik dat die NP al in 1978 by monde van mnr. John Vorster gesê het: *"Die afskaffing van ongelykheid in ons sosiale en ekonomiese stelsel sal betekenisvolle opofferings met betrekking tot lewenstandaarde verg".*

Dit is 'n uiters betekenisvolle verklaring. Daarmee is die Nasionale Party amptelik verbind tot verwerping van apartheid en tot gelykstelling van Wit en Swart, sowel ekonomies as sosiaal, as die logiese eindpunt van die beleid van wegbeweeg van diskriminasie.

Die uitvoering van so 'n beleid vereis die miskenning van die ongelykheid van Wit en Swart, wat op ekonomiese gebied 'n bewese feit is. Nêrens in die wêreld en nog nooit in die geskiedenis kon 'n Swart samelewing op sy eie die lewenstandaard van 'n Blanke samelewing bereik nie, en as daar gelykmaking bewerkstellig word, moet dit geskied ten koste van die Blanke se lewenstandaard en met verkragting van alle ekonomiese wette.

Vryheid en gelykheid

FA Hayek, die Nobelpryswenner, het gesê: *"Weens die feit dat mense baie verskillend is, volg dit dat as ons hulle gelyk behandel, die resultaat ongelykheid in hulle werklike posisies is, en dat die enigste manier waarop hulle in 'n gelyke posisie gestel kan word, sal wees om hulle verskillend te behandel".*

Dit is die grondbeginsel van apartheid. Dit is die enigste manier waarop sosiale geregtigheid gehandhaaf kan word.

Die onvermydelike gevolg van pogings tot gelykmaking is dat dwang gebruik word. In Brittanje is wette aangeneem teen "rassediskriminasie", en in Nederland is dit ook reeds gedoen. Diskriminasie word in die

Nederlandse wet omskryf as *"elke vorm van onderskeid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur ..."* Dit is klaarblyklik waar "wegbeweeg van diskriminasie" in Suid-Afrika ook moet eindig: gedwonge integrasie.

Die grootste vryheid en geregtigheid kan geniet word wanneer rasse van mekaar geskei is sodat elke persoon sy regte en voorregte binne sy gemeenskap het.

Die Amenkaanse president, Thomas Jefferson, wat in die vroeë deel van die negentiende eeu die filosofiese leier van die land was, het die probleem van Wit en Swart in een gemeenskaplike vaderland ingesien. *"Die twee rasse, ewe* vry", het hy gesê, *"kan nie in dieselfde regering leef nie. Aard, gewoonte, opvattings het onuitwisbare lyne van onderskeid tussen hulle getrek".*

Dat skeiding nie in die VSA plaasgevind het nie, het ontwikkel tot die VSA se knaendste probleem wat vertak na elke terrein van die samelewing in die staat se werksaamheid.

Wat Suid-Afrika betref, was dit 'n Nederlander, die beroemde psigiater, prof. ***ni*** van den Berg, wat in 1980 die implikasies van gelykstelling raak ingesien en byna profeties geskets het..

"Deesdae", het hy gesê, *"is daar 'n neiging in Suid-Afrika om ook te s*ê *alle mense is gelyk... U grawe u eie graf deur te s*ê *mense is gelyk, want hulle is nie. Gelykstelling maak van die Swartes terroriste. Daarom glo ek aan apartheid. U nooi die Swartes uit om u wolkekrabbers op te blaas deur hulle hier toe te laat, verteenwoordiging te gee en te s*ê *hulle is gelyk.*

"U het al ver gegaan op die pad van gelykstelling. Dit is egter nog nie te laat nie. As Suid-Afrika kan wag, het hy baie te wen. Maar dan moet julle nie sag wees nie." (Die Volksblad, 15 April 1980)

Die laaste sin hierbo is sekerlik die sleutel tot die toekoms van Suid-Afrika: *"Julle moet nie sag wees nie".*

Vrae oor die sluipmoord op dr. HF Verwoerd

DIE sluipmoord op dr. HF Verwoerd op 6 September 1966 was in die Afrikanergeskiedenis net so 'n aardskokkende gebeurtenis as die Engelse Oorlog van 1899-1902.

In terugblik na twee-en-twintig jaar is daar baie onbeantwoorde vrae oor die ramp wat Suid-Afiika getref het; en sekere verwikkelings na dr. Verwoerd se dood val in 'n patroon wat nie anders kan as om agterdog te verdiep oor wat agter die moord was nie.

Was daar 'n beplanning dat dr. Verwoerd vermoor moes word om die Nasionale Party van sy beginsels af te kry, die party daardeur te laat skeur en die lewensmag wat tussen die Afrikanervolk en sy vyande gestaan het, te laat disintegreer?

Dit kan seker nie afgemaak word *as* toevallig the dat dr. Verwoerd in September 1965 by Loskopdam standpunt ingeneem het teen rasgemengde besoekende sportspanne en dat die eerste beleidsverandering wat sy opvolger aangekondig het -- hoe misleidend verbloemd ook al - juis hierdie standpuntstelling van dr. Verwoerd oor sport en buitelandse betrekkings was.

Net soos dit seker nie af te maak as toevallig nie dat dr. Verwoerd se weiering in 1965 om die bemanning van die Amerikaanse oorlogskip, *Independence,* onvoorwaardelik aan wal te laat gaan, in Oktober 1966 deur sy opvolger omgeswaai is in die geval van die *Roosevelt,* deur toe te stem tot al die Amerikaanse vereistes.

Die sluipmoord op dr. Verwoerd was dus die eerste voorwaarde vir ingrypende verandering van Suid-Afrika se buitelandse beleid, wat op sy beurt weer die verandering van binnelandse beleid ingelui het.

Beleid daarna vermoor

Die getuienis is dat dr. Verwoerd eers vermoor is en dat sy opvolger daarna sy beleid vermoor het. En die vraag is in watter mate daar 'n verband tussen die dinge is.

Dit is nodig om enigsins te kyk na die aard, die samestelling en die prestasies van die Nasionale Party voor 6 September 1966. Die party het in Maart 1966 'n groot verkiesingsoorwinning behaal. Die VP was moedeloos geslaan, die PP (tans DP) was byna uitgewis, die Kommuniste was lamgeslaan weens die Rivonia-hofsaak en ander polisie-deurbrake, Suid-Afrika het in Julie 1966 die hofsaak oor Suidwes-Afrika beslissend gewen, Rhodesië het in sy losbreek van Brittanje, Suid-Afrika se voile steun geniet, Engelse het in hulle duisende gemene saak met Afrikaners gemaak teen die verraderlike Brits-Amerikaanse politiek in Suider-Afrika, en die Suid-Afrikaanse ekonomie het gegroei teen 6% per jaar, met 'n inflasie koers van minder as 2%.

Hierdie toedrag van sake was vir die vyande binne en buite Suid-Afrika 'n groot bedreiging. Die Afrikanervolk was besig om as die skeppende politieke mag in Suider-Afrika 'n bolwerk teen die linkse aanslae te word.

Dit herinner aan die toestande voor 1899 toe, veral in die opslag van Cecil Rhodes se betrokkendheid by die Jameson-inval, Engelse in groot getalle hulle by Afrikaners geskaar het en volgens JK Cope in *Comrade Bill op* grond van die feit aangevoer is dat daar *'n revolusie* moet kom.

Soos pres. Kruger se beleid beëindig is deur die oorlogsgeweld, wat destyds mode was, is dr. Verwoerd se beleid beëindig deur die sluipgeweld wat deur die linkse politiek mode van ons tyd is. Die metodes het verskil, maar die motiewe, die oogmerke en die resultate is ooreenstemmend.

Begrafnisreëlings en ondersoek

Wat veral baie vrae laat ontstaan, is die optrede van die NP-leiding onmiddellik ná die sluipmoord. Eerstens is daar die begrafnisreëlings. Dr. Verwoerd is die Dinsdagmiddag, 6 September, in Kaapstad vermoor. Inderhaas is die begrafnisreëlings vir die daaropvolgende Saterdag getref, met die verduideliking dat dit uit voorkomendheid teenoor die gesin so gou en so onemosioneel as moontlik afgehandel moes word.

As 'n mens kyk na die optrede van regerings in ander lande waar die regeringshoof vermoor is, is die teenstelling so groot dat dit skokkend is. **In** die geval van JF Kennedy in die VSA is die land in 1963 letterlik op horings geneem deur die daelange emosionele publisiteit. Pas in Augustus 1988 is die Pakistanse regeringshoof, Zia, dood in 'n sabotasie van sy vliegtuig. Die begrafnis was 'n emosionele nasionale demonstrasie.

Waarom het byvoorbeeld in die geval van die dood van adv. Strijdom heelwat meer tyd tussen afsterwe en begrafnis verloop as in die geval van dr. Verwoerd — waar in laasgenoemde geval juis meer tyd gepas sou gewees het? Waarom is in die geval van adv. Strijdom se lyk 'n routrein van Kaapstad na Pretoria waar oral langs die roete rou betoon is, terwyl in die geval van dr. Verwoerd die lyk buite sig per vliegtuig na Pretoria vervoer is?

Hier was 'n gebeurtenis wat gelyk gestaan het met die terugbring van pres. Kruger se lyk uit Switzerland en wat tot een van die merkwaardigste en mees emosionele volksaamtrekke in die geskiedenis gelei het. Die verklaring dat dr. Verwoerd se begrafnis so gou moontlik afgehandel moes word ter wille van sy gesin is nie geloofwaardig nie.

Binne die Nasionale Party was daar invloede aan die werk wat die omstandighede van dr. Verwoerd se dood so min aandag as moontlik wou laat geniet en daarmee saam dr. Verwoerd se nagedagtenis so veel as moontlik van sentiment en emosies wou stroop in die aanloop na die moord op sy beleid.

Die begrafnisreelings is nie al wat bedenkings en vrae laat ontstaan nie. Die daaropvolgende gebeurtenisse is ewe bedenklik. 'n Eenmankommissie is aangestel om agter geslote deure getuienis aan te hoor oor die moord. Waarom 'n eenmankommissie oor so 'n allesoortreffende gruweldaad van die uiterste nasionale belang? En waarom agter geslote deure? Die rede is klaarblyklik dat die getuienis van party persone sterk gevoelens sou gaande gemaak het onder die publiek en dit is wat die NP-leiers wou verhoed.

Daarby sou uit openbare getuienis ook vrae onder die publiek ontstaan het oor die doen en late van diegene wat vir dr. Verwoerd se veiligheid verantwoordelik was, nadat daar reeds in 1960 'n byna noodlottige aanslag op dr. Verwoerd se lewe was. Dat daar skromelik nalatigheid aan daardie kant was, is gemeenplaas. 'n Openbare ondersoek sou ook meer lig gewerp het op die getuienis waaraan die eenmankommissie in sy verslag baie karig aandag gegee het en gewis twyfel gewek het aan die wyse waarop hy sekere belangrike getuienis afgemaak het.

Daar is byvoorbeeld die getuienis van mnr. Vercuiel, onder wie Tsafendas gewerk het, dat die aan hom gesê het: Jy *is net soos jou verdomde (`bloody') regering. Ek sal jou nog kry. Ek sal ook julle Eerste Minister kry.*

Die Kommissie bevind dat Vercuiel 'n gunstige indruk gemaak het. Dog, omdat Vercuiel in 'n skriftelike verklaring sê dat Tsafendas gesê het: *Jy is net soos jou verdomde regering. Ek sal julle Eerste Minister nog doodmaak, is* die Kommissie se bevinding dat die moontlikheid dat sy (Vercuiel) se geheue hom parte speel na so 'n lang tydsverloop, nie uitgesluit kan word nie.

Vercuiel se verklarings stem oor wesenlike aspekte ooreen, maar die Kommissie kyk daarby verby om die belangrike getuienis uit die weg te veeg.

'n Tweede geval word enigsins ooreenstemmend behandel. Dit is die getuienis van 'n sekere mevrou Theron dat sy uit haar kantoor gesien het hoe Tsafendas die Kommunis, prokureur Roley Arenstein,se kantoor in Durban besoek het. Hieroor skryf die Kommissie: *Mnr. Arenstein en sy tikster ontken dat Tsafendas hom ooit besoek het.*

Daarmee word hierdie belangrike getuienis opgedoek: 'n Kommunis, vir wie se belange dit lewensnoodsaaklik was dat enige assosiasie met die moordenaar ontken moes word, word deur die Kommissie geglo ten koste van 'n persoon wat geen persoonlike belang by die saak gehad het nie. Op grond waarvan kan so 'n bevinding geregverdig word?

<u>Moord drie dae tevore bespreek</u>

'n Derde geval is die getuienis oor 'n gesprek wat drie dae voor die sluipmoord gevoer is tussen persone op die kaai en lede van die bemanning van die Griekse boot *Eleni,* wat in die Tafelbaaise dokke was vir herstelwerk, en waarop Tsafendas gereeld besoek afgelê het. Volgens die getuienis het een van die bemanningslede aan 'n ander gesê dat dr. Verwoerd dood is, en dit het gelei tot 'n navraag vanaf die boot by persone op die kaai. Die Kommissie bevind: *"...daar is geen twyfel nie dat dr. Verwoerd se dood daardie oggend, drie dae voor sy dood, gemeld is. Wat dit meer as toevallig maak, is die feit dat dit gesê is by die skip waar die man wat dr. Verwoerd om die lewe gebring het, byna veertig dae elke dag besoek afgelê het; waar hy 'n pistool gekoop en 'n mes probeer koop het, wat hy wou gebruik om - volgens ten* ***minste.:een verklaring later*** *deur hom gedoen - dr. "Verwoerd mee dood te maak".*

Na al hierdie feite en getuienis sluit die kommisie sy ondersoek hieroor of met 'n enkele sinnetjie: *"Die waarskynlikheid is dat dr. Verwoerd se dood nie toevallig by daardie skip ter sprake gekom het nie".* Dit is klaarblyklik. Maar as dit nie toevallig was nie, moes die ondersoek mos baie verder en dieper gegaan het. As **dit nie toevallig was nie, was dit dan die gevolg van 'n beplanning waarvan kennis gedra is? Waarom is die getuienis nie opgevolg nie?**

Nog 'n vreemde verskynsel in die Kommissie se karige verslag is byvoorbeeld die behandeling van 'n verslag oor Tsafendas van die North Grafton State Hospital, waarin daar onder ander verklaar is: "*Hy het gemaak of* hy *geestelik siek* is " Dit is wat Tsafendas voor en ná die sluipmoord ook gedoen het, maar die Kommissie bring dit nie in verband met mekaar nie.

Moordenaar was opgelei

'n Baie belangrike aspek is die wyse waarop dr. Verwoerd doodgesteek is. 'n Mediese dokter, dr. EL Fischer, 'n LV, het op die dag van die moord aan *Die Vaderland* verklaar: *"Dit is duidelik dat die sluipmoordenaar opleiding moes ontvang het in die kuns om 'n mes te hanteer. Die mes het elke keer tussen die ribbes ingegly en dit is nie dwars hanteer soos 'n gewone messteker sou gedoen het nie".*

Die Kommissie sê egter: *"Die geneesheer, wat die nadoodse ondersoek gedoen het, het die Kommissie meegedeel dat daar geen grond bestaan vir die gerug wat die rondte gedoen het dat die wonde deur 'n deskundige messteker toegedien is nie".*

Gerug!

Dit is verbasend dat 'n regterlike kommissie hom van sulke taalgebruik bedien, temeer daar dit ook verwys na die waarneming van *'n* medikus wat op die toneel was.

Die Kommissie sê dan voorts dat hy *"geleentheid gehad het om al die foto's wat die plek en omvang van die wonde aantoon, te besigtig en gaan akkoord met hierdie mening".*

Ek het ook 'n foto van die lyk gesien, en dit is heeltemal duidelik dat Tsafendas die plekke met deskundigheid uitgekies en die steke met bedrewendheid uitgevoer het. In net veertien sekondes het hy vier steke met die dolk gegee en elkeen sou afsonderlik die dood veroorsaak het. Tsafendas was ongetwyfeld vir die daad geskool. Die eerste steek was na die hart, die tweede in die regterlong, die derde in die linkerskouer en die vierde in die linkerlong. Daar was geen amateuragtigheid in die daad nie — nog in spoed, nog in die presiesheid van die steke. Die kommissie se bevinding in dié opsig is ongegrond en verwerplik. Die vraag is: waarom?

Wat net so 'n verstommende aspek is, is dat die Kommissie 'n hoofstuk wy aan: "Was daar raedepligtiges?" Waar verwag kon word dat 'n grondige bespreking van al die feite eers sou plaasvind, is die tweede paragraaf van die hoofstuk:

"Die Kommissie kon geen getuienis vind wat 'n bevinding dat daar medepligtiges was, kan regverdig nie. Die waarskynlikheid is dat dit die daad van Demitrio Tsafendas en van niemand anders nie, was."

Dit is verbasend dat so 'n bevinding aangekondig word voordat enige getuienis aangebied is om dit te staaf.

Hierdie deel van die saak is juis van die uiterste belang in die lig van wat van die NP-beleid geword het ná die sluipmoord op dr. Verwoerd. Tsafendas was die werktuig waardeur dr. Verwoerd uit die weg geruim is, maar was dit toevallig dat alles waarvoor dr. Verwoerd gestaan het, toe stuk vir stuk afgebreek is?

Is dit nie realisties om 'n verband te sien tussen die moord op dr. Verwoerd en die moord op sy beginsel en beleid nie?

Die laaste woord oor die sluipmoord op dr. Verwoerd is nog nie gesê nie.

Kort voor die sluipmoord op dr. Verwoerd was ek saam met drie ander LV's by dr. Verwoerd in sy kantoor oor die aanvalle wat veral deur *Die Burger* se redaksie, met behulp van die toenmalige Sap-LV, mnr. Japie Basson, op sekere NP-LV's gemaak was. Dr. Verwoerd se woorde was:

"Julle hoef nie daaraan te twyfel nie; ek besef dat die aanvalle eintlik op my gerig is".

(Artikel in DIE AFRIKANER, 7 September 1988).

Nasionalis en Liberalis in TV-debat

DR. Wimpie de Klerk het 'n SAUK TV-program **Om die waarheid te s**ê**,** 'n tyd lank behartig; en in November 1985 het hy my uitgenooi om met hom in die program 'n gesprek te voer."
Dit was die eerste en enigste geleentheid van hierdie aard wat die HNP deur die SAUK gegun is sedert die instelling van televisie in Suid-Afrika, tien jaar tevore, hoewel die HNP in die 1979-tussenverkiesings NP-meerderhede met van 3 000 tot 5 000 stemme laat daal het, en in die 1981-algemene verkiesing byvoorbeeld in Transvaal gemiddeld 33% van die stemme gekry het, waar die NP en die HNP teen mekaar gebots het.
De Klerk het in die gesprek uit die staanspoor 'n aggressiewe trant aangeslaan, soos reeds blyk uit sy eerste opmerking.

De Klerk: *Die beskuldiging word gemaak dat u aan die dooie hand van die verlede vasklou; dat die stemme van Malan, Strijdom en Verwoerd amper goddelike stemme is en dat u nie rekening hou met veranderde omstandighede, met ontwikkeling nie. Wat is u antwoord daarop?*

Marais: Die groot verandering wat natuurlik plaasgevind het, is dat die NP sy hele aard verloor het dat die HNP vandag die herleefde NP is.

De Klerk: *Ek verwys na verandering in die situasie van Suid-Afrika, in die werklikhede van Suid-Afrika.*

Marais: Die situasie wat verander is, is deur die NP verander omdat hy sy aard verander het. Hy kon nie NP bly en die dinge gedoen het wat hy nou doen nie.

De Klerk: *Dink u die NP se ou beleid wat u nou aanhang, kan enige hoop op sukses h*ê*? Die standpunt is: dit is 'n ou, verweerde beleid wat nie geslaag het nie. Byvoorbeeld: een van die aspekte was die tuislande as die enigste politieke koppeling van Swartmense. Dit het nie gewerk nie. Wat is u antwoord daarop?*

Marais: Daar is net twee beginselbasisse in die Suid-Afrikaanse politiek; 'n nasionale beginselbasis of 'n liberale beginselbasis. Ons stel ons op die nasionale beginselbasis. Die liberale beginselbasis het oral in Afrika misluk en is besig om nou sigbaar in Suid-Afrika te misluk. Ons sit met 'n ekonomiese verknorsing, ons sit met buitelandse isolasie en ons sit met binnelandse geweldpleging wat die getuigskrif is vir die mislukking van hierdie beleid.

De Klerk: *Mnr. Marais, dit is 'n goeie antwoord wat u gee, maar ek gaan u nie loslaat op hierdie argument nie. U as HNP se standpunt is dat ons moet terugkeer na die Malan/Strijdom/Verwoerd-era. Nou maak ek die stelling: een van hulle kernpunte was tuislandontwikkeling en afsonderlike ekonomieë. Dit het nie gewerk nie, maar u wil dit nou*

weer herinstel. Hoe gaan u daarin slaag?

Marais: Dit het nie gewerk nie omdat die NP sedert dr. Verwoerd daardie beleid doodgemaak het. Dit was besig om te slaag. Kyk, dr. Verwoerd het gesê dat teen die jaar 1978 moet die stroom van Swartes na die Blanke ge-bied beëindig word en teen die jaar 2000 moet daar in die Blanke gebied nie meer Swartes as Blankes wees nie, maar dit moet 'n Swart bevolking wees wat kom en gaan.

De Klerk: *Dit is nog u standpunt?*

Marais: Dit is nog ons standpunt.

De Kierk: *Maar dit gebeur dan nie. Hoe gaan u dit laat gebeur?*

Marais: Wanneer ons die bewind oorneem, sal ons dit weer laat gebeur.

De Klerk: *Hoe gaan u dit doen?*

Marais: Deur ekonomiese maatreëls.

De Klerk: Deur *'n aparte ekonomie in die tuislande te bou?*

Marais: Deur die ontwikkeling van die tuislande te laat plaasvind in terme van die behoeftes van daardie bevolkings, 'n behoorlike infrastruktuur te bou met die desentralisasie van nywerhede na die grense en 'n vinniger snelvervoer wat hulle daarheen neem sodat hulle hulle inkomste daar bestee. Dit is die belangrike ding.

De Klerk: *Maar dit het dan nie gewerk nie, mnr. Marais.*

Marais: Dit was besig om te slaag. Daarom is dr. Verwoerd verwyder.

De Klerk: *Die hele kwessie wat ook ek hier het, is die Swart terugvloei. Gaan u die Swartmense dwing om terug te vloei na die tuislande as u daarin sou slaag - wat ekonome s*ê *onhoudbaar is - om 'n hele nuwe groot tuislande-ekonomie te bou. Hoe gaan u die man hier optel en daar neersit?*

Marais: Deur ekonomiese maatreëls. Jy maak dit aantrekliker vir die man om daarheen te gaan, en ons moet bereid wees om in terme van die Blankes opofferings te maak om dit te doen

De Klerk: *En as die man nie soontoe wil gaan nie?*

Marais: Dan sal ons seker met hulle moet oorleg pleeg dat hulle regte hier baie beperk sal word.

De Klerk: *Staan u nog vir diskriminasie en diskriminerende wetgewing, mnr. Marais?*

Marais: Kyk, diskriminasie is maar net die teenkant van voorkeur. Jy kan geen voorkeur uitoefen sonder om te diskrimineer nie en 'n v*olk* het die reg om te diskrimineer ten gunste van sy eie. As hy dit nie doen nie, kan die nasionalisme nie bestaan nie.

De Klerk: *Sou u dit geïnkorporeer wil h*ê *in definitiewe voorkeurwette?*

Marais: Ja, beslis. As dit moreel is om voorkeur te hê vir 'n v*olk om sy* voortbestaan te verseker, dan is dit ook moreel om dit in wetgewing om te sit.

De Klerk: *Is dit moreel? U weet, daar word ook ges*ê *dat u party 'n openlike en plek-plek, verskuilde rassisme opbou. Is rassisme in die sin van selfverheffing en verwerping van 'n ander ras moreel? Wat is u antwoord daarop?*

Marais: Dit is 'n baie arbitrêre definisie van rassisme. As ons rassisties is, dan was die NP onder Malan, Strijdom en Verwoerd, ook rassisties en ek verwerp dit heeltemal: ons staan net vir dieselfde beginsels as waarvoor hulle gestaan het.

De Klerk: Maar *u val nou weer terug na Malan, Strijdom en Verwoerd. Hulle het tog nie goddelike insigte gehad nie. Dit was mense wat vir hulle tyd sekere beleide ontwerp het en wat u en ek saam ondersteun het in daardie tyd. U het nou net by hulle bly vassteek. Dit is nie vir my 'n goeie argument om te sê omdat hulle nie rassisme bedoel het nie, bedoel u nie rassisme nie. In een van u pamfiette sê u byvoorbeeld: Daardeur het die Blankedom 'n meerdere plek in die wêreld verwerf wat aan hom groter politieke mag, hoër lewenstandaarde en groter verantwoordelikheid gee. Dit is in sy kern 'n selfverheffing, 'n soort chauvinisme. Antwoord asseblief daarop mnr. Marais, want u word baie sterk aangeval daarop.*

Marais: Ek kan dit in een woord beantwoord. Wat daar staan, is suiwer historiese feite.
Iemand wat dit betwis, wil die geskiedenis miskyk.

De Klerk: *Is dit nie ook 'n historiese feit dat daar op die oomblik 'n geweldige opkoms van die Swartman is nie? Ekonomies, polities, sosiaal gaan hy 'n geweldige ontwikkelingsfase deur en dat hy gelyk word op baie vlakke met sy eweknieë in Suid-Afrika, die Blankes, nie?*

Marais: Dit is baie kunsmatig. As u kyk na Afrika, waar die Swartes oorgelaat is aan hulleself en u kyk na die geskiedenis: nêrens in die wêreld en nog nooit in die geskiedenis was daar 'n enkele Swart samelewing wat hom op sy eie kon ophef tot die lewenstandaard van 'n Blanke samelewing nie.

De Klerk: *Voel u hulle gaan vir ewig gedoem wees in die ondergeskikte posisie?*

Marais: Nie in 'n ondergeskikte posisie nie, in hulle anderse posisie.

De Klerk: *Mnr. Marais, ek wil ook vir u vra: as ek die stelling maak dat u beleid polities onuitvoerbaar, ekonomies onuitvoerbaar en internasionaal onuitvoerbaar is, wat is u antwoord op daardie onuitvoerbaarheidsaspek?*

Marais: Hy is meer uitvoerbaar as wat die huidige beleid is wat gevolg word.

De Klerk: *Hoekom?*

Marais: Die huidige beleid kan net een gevolg hê: dit is soos in die res van Afrika gedemonstreer is dat wanneer jy begin om gelykstelling te aanvaar op ekonomiese, sosiale, kulturele en politieke gebied, lei dit tot een mens, een stem en die totale verval van ekonomiese en politieke orde. Wat ons betref, ons beleid wat ons volg, is beproef in Suid-Afrika. Toe dr. Verwoerd geleef het, was die groeikoers 6% en die inflasiekoers 2%. Ons het die Internasionale Hofsaak gewen; Suid-Afrika het onaantasbaar gestaan in die internasionale politiek en ons het binnelandse orde en vrede gehad in teenstelling met wat ons vandag het.

De Klerk: *Wil u dus sê dat dit die beleidsrigtings in die land is wat die onrus en ekonomiese problematiek gebring het?*

Marais: Die onrus hoofsaaklik uit die stygende verwagtings wat geskep word uit die aanhoudende toegewings en "hervormings" en "aanpassings" om die buitewêreld te probeer behaag.

De Klerk: *U en ek bly vassit in ons gesprek by die punt dat ek sê die beleid moes juis verander*

word omdat Verwoerd se beleid nie geslaag het nie. Dit is dus klaar beproef en as misluk afgeskrywe, daarom moes ons verander in die land. U kan nie vir die kykers bevredigend bewys dat u beleid wel gewerk het en nog kan werk nie. Ek wil graag aan u 'n geleentheid gee om daardie uitvoerbaarheid te verduidelik aan die kykers.

Marais: Wel, ek het so pas vir u gesê wat was die heersende toestande toe dr. Verwoerd gelewe het. Ons het 'n baie sterk ekonomie gehad, ons het 'n sterk internasionale posisie gehad en ons het binnelandse orde gehad. Wat wil jy meer hê in 'n land? Kyk die chaotiese toestand waarin die land nou is. Ons kan nie ons skuld betaal nie, ons sit met 'n inflasiekoers van 16%, mense is besig om bankrot te speel teen 'n ongehoorde tempo, werkloosheid neem toe ... Die basiese rede daarvoor is toe die Regering begin het met gelykstelling. As gelykstelling moet slaag, moet hy ook op ekonomiese gebied slaag en as hy daar faal, kan hy nerens slaag nie.

De Klerk: *Nou sê die mense wat die dinge bestudeer dat aspekte van die ekonomiese krisis onder meer veroorsaak is deur die feit dat die buiteland voel dat die Regering juis nie vinnig genoeg vorder in sy beleid nie. Sou u dink dat die buiteland vir u beleid, sou u aan bewind kom, hande klap en nie lenings opeis en nie ekonomiese sanksies sal toepas nie? As hierdie regering al so ly onder buitelandse woede, hoe gaan u regering die buiteland hanteer?*

Marais: Jy moet jou land net nie blootstel aan hierdie druk wat die buiteland nou uitoefen nie.

De Klerk: *Hoe kry ons dit reg?*

Marais: Die finansiële wanbestuur van die Regering van die afgelope jare om lenings aan te gaan teen so 'n tempo sonder om in ag te neem wanneer dit terugbetaal moet word en waar hy nou blootgestel is aan hierdie druk van die buiteland. Die tweede ding is: hy het vir die buiteland gewys dat as die buiteland hom druk, dan gee hy toe. Daardeur lok hy groter druk uit.

De Klerk: *U verkleineer in u pamflette en ook hier die boikotte en internasionale druk asof dit sommer speletjies is. As ons kyk waarin ons op die oomblik sit, met 'n sportboikot, ekonomiese boikot, posboikot, dreigemente van 'n TV-boikot, dreigemente oor SAL-landingsregte, tegnologiese boikot ... Al hierdie dinge gebeur met 'n sogenaamde verligte regering. Hoe kan u 'n waarborg gee as u u wil kry, die buiteland nie in 'n geweldig meer aggressiewe wyse op ons sal neersak nie?*

Marais: U verwys nou na die "verligte" regering. Lyk vir my ál verligtheid is meer verblindheid as verligtheid. Ek beskou dit nie as speletjies nie. Ek dink u maak dit verkeerd af as u sê dit is speletjies. Die feit is dat die buiteland druk uitoefen om hulle doelstellings te bereik in Suid-Afrika. En hulle doelstellings is onversoenbaar met Blanke voortbestaan. Die buiteland wil een mens, een stem in Suid-Afrika hê en dit sal heeltemal dwaas wees om te dink enige party in Suid-Afrika— selfs die PFP - kan die buiteland tevrede stel. Ons moet dus besluit wat die vereistes is wat vir ons van belang is en dan moet ons bereid wees om te staan.

De Klerk: *Die beleid wat u voorstaan, is polities onaanvaarbaar vir die groot meerderheid in Suid-Afrika, want dit sal 'n erger revolusie as nou in die hand werk. Dit is vir die Nieblanke kieser onaanvaarbaar, dit is vir die groot meerderheid Blanke kiesers onaanvaarbaar; dit is*

as ideaal onaanvaarbaar want dit bring nie 'n skikkingsmodel na vore nie en dit is moreel onaanvaarbaar. Wat sê u oor aanvaarbaarheid, mnr. Marais?

Marais: Wat die Swartes betref: die ANC en die UDF sal nie eens deur die Progge tevrede gestel word nie. Dit kan nie 'n maatstaf wees nie. Wat die Blankes betref, het Sasol (Sasolburg se verkiesingsuitslag) nou gewys dat die HNP se beleid meer aanvaarbaar is in die Vrystaat as die NP se beleid.

De Klerk: *Een swaeltjie,'n somer?*

Marais: Wel, op die huidige statistiek is die aanduiding dat daar vyftig setels is wat in dieselfde posisie as Sasol is. In Transvaal is die swaai reeds genoeg dat hier 'n regse meerderheid teen die Regering is.

De Klerk: *Ja, u weet met statistiek ... elke statistikus bewerk die ding anders. Die ander argument is: goed, daar is 'n konsolidering van regse groepe, maar daar gaan ook 'n konsolidering van ander groepe kom en dié sal altyd 'n goeie twee-derde Blanke meerderheid hê bo die gekonsolideerde regse groepe.*

Marais: Ek dink u maak heeltemal 'n fout. Namate die NP verder links beweeg, gaan hy al hoe meer Afrikanersteun verloor en sal hy uiteindelik in dieselfde posisie sit as wat die VP was. Inderdaad is die NP vandag maar die ou VP, net met 'n NP-mombakkies.

De Klerk: *Is u party baie sterk gekoppel met die aksente van Eugene Terre'Blanche?*

Marais: Nee, ons het in die openbaar gesê dat die AWB te kenne gee dat die politieke stryd sal misluk en daarom moet daar 'n alternatief wees. En nou sê ek vir hulle dat as jy eerlik is en jy sê die politieke stryd gaan misluk, dan moet jy die alternatief daarstel terwyl jy besig is met die politieke stryd. Dan beland jy in 'n dubbelslagtige posisie waar jy nie jou stryd met reg kan voortsit nie.

De Klerk: *U stem dus nie heeltemal saam met die soort van militarisme wat uit die AWB straal nie?*

Marais: Hoegenaamd nie. Ek glo in die partypolitiek.

De Kierk: *Hoe gaan dit met die konsolidasie van regses, mnr. Marais? Met die KP en u verhoudinge? Ek wil nie dat u geheime uitvertel nie, maar vorder u of sit u maar nog vas?*

Marais: Ons het redelik gevorder tot die onlangse verkiesings. In Vryburg het ons nou teen mekaar gebots en dit het die verhoudings versteur. Maar daar is 'n groot viak van gemeenskaplikheid tussen ons. Daar is ook verskille wat ek nie dink onoorbrugbaar is nie. Daar is natuurlik die historiese faktor, dat die manne lank in die NP gebly het terwyl ons geveg het teen die NP, wat miskien die belangrikste enkele faktor is wat tussen ons lê:

De Klerk: *Sien u werklik in die nabye toekoms 'n groot, gekonsolideerde regse stemkrag in Suid-Afrika onder een vaandel?*

Marais: Ek dink dit sal nog 'n tyd duur vir die partye om saam te groei. Ek glo nie aan 'n samesmelting nie, dit is 'n kunsmatige ding. Deur 'n bevordering van gemeenskaplike aksies waar ons dinge saam onderneem, groei die onderlinge vertroue en kan daar 'n samegroeiing wees wat sinvol kan wees.

De Klerk: *Nog 'n aspek wat dikwels op u brood gesmeer word, is dat u met 'n geweldige*

emosioneel-gelade appèl na die kieser kom; dat u eintlik met ruwe en roekelose emosie werk om mense angs te gee en om nie werklik eerlik met mense te wees en hulle rasioneel te laat insien wat die situasie in Suid-Afrika is nie. Hoe antwoord u daarop?

Marais: Ek dink alle partye doen dit maar. Die leuse van mnr. PW Botha, *adapt or die,* wat is dit anders as 'n dreigement?

De Klerk: *Is dit nie werklikheid nie?*

Marais: Wel, as dit werklikheid is, bly dit nog 'n dreigement dat jy teen jou sin moet verander as jy nie wil doodgaan nie. Ek sou se dit moes gewees het "adapt and die" — jy maak jouself dood deur hierdie gedurige aanpassing. Dan kom jy in 'n toestand van veranderlikheid waar jy nie meer jouself kan wees nie.

De Klerk: *U wil nie aanpas nie? U glo nie in die gedagte van die voortgang van die geskiedenis wat telkemale nuwe eise stel nie?*

Marais: Ek beroep my nie op verandering, hervorming en aanpassing nie; ek beroep my op versterking, verinniging, veredeling. Dit is die faktore waarmee 'n volk hom kan beskerm.

De Klerk: *Nooit verandering nie?*

Marais: Nee, verandering is 'n ding wat vanself kom. Ek sal nooit sê 'n mens moet net mense aanspreek om te verander nie. Jy moet aan hulle sê waartoe hulle moet verander en waarom hulle moet verander. Dit is juis die verwarring wat vandag in die politiek bestaan dat die Regering praat van hervorming, maar hy sê nie waartoe, waarom en waarvan nie.

Die gesprek was nuttig om te toon hoe iemand, wie se vader, wyle senator Jan de Klerk, in die Nasionale Party onder dr. Verwoerd en adv. Strijdom 'n leiersrol vervul het, heeltemal vyandig teen selfs sy onmiddellike voorgeslag se waardes gedraai het.

"Dooie hand" en *"verweerde beleid"* noem hy wat hulle verteenwoordig het. En in belaglike oordrywing gee hy voor dat om trou te wees aan hulle beginsels, daarop neerkom dat hulle met "goddelike insigte"'beklee sou word! Dit is die spontane betuiging van die haat vir die geskiedenis en tradisies, wat eie aan die liberalisme is.

Net so tekenend van die liberalistiese benadering is De Klerk se verskoning vir sy smaling op wat by polities geërf het, naamlik *"veranderde omstandighede".* Dit is die handelsmerk van die liberalis om die argument vanuit beginsel te ontwyk en hom te beroep *op "omstandighede".*

Ná die uitsending het ek honderde telefoonoproepe, telegramme en briewe ter ondersteuning ontvang; wat getuig het van buitengewone publieke belangstelling, maar daarna het dit vier jaar geduur en baie vertoë vereis voordat iets soortgelyks weer deur die SAUK-TV aangebied is.

NG Kerk en Apartheid

DIE besluit van die NG Sinode dat ras as onderskeidingsfaktor by lidmaatskap in die ban gedoen word en tegelyk verklaar dat daar, anders as wat vroeër geïmpliseer is, geen Bybelse gronde vir apartheid bestaan nie, het 'n reaksie ontlok wat klaarblyklik nie verwag is nie. Wat die reaksie veral verhewig, is die Sinode se afleiding dat die NG Kerk vroeër die sake nie reg begryp het nie en daarom nou skuld moet bely.

Kerkleiers wat by die besluite 'n leidende rol gespeel het, wil graag te kenne gee dat die saak suiwer teologies oorweeg is en dat alleen onreg veroordeel is waar apartheid ter sprake was. Die standpunt is 'n ontwyking van die werklikheid —'n werklikheid waarin die politieke betekenis van hierdie Sinodebesluite groot figureer.

Die implikasie van die besluite is dat die Sinode die NG Kerk nou losskeur van die eeue-oue volkskonsensus oor die sake, en die Kerk in die verband tegelyk skaar by dié wat die Afrikanervolk se ondergang deur rassevermenging soek.

Laat ons die huidige omstandighede net vlugtig in oënskou neem. Wie wil apartheid uit die weg hê (op watter voorwendsel ook al)? Die Kommuniste is op die voorpunt, met al hulle frontorganisasies. Dit sluit die ANC en heelwat verwante organisasies in. Daarnaas is daar die linkse Amerikaners en hulle linkse voorposte in Suid-Afrika. Nóú verwant aan hulle is die Amerikaanse National Council of Churches en die British Council of Churches, wat tesaam die hoofkomponent uitmaak van die Wêreldraad van Kerke, met sy uitgesproke steun aan Kommunistiese terroriste. Die lys kan nog heelwat verleng word, maar dit is nie nodig nie. Die afleiding hieruit is duidelik dat 'n veroordeling van apartheid as onbybels saamval met die krete en aandrange uit vyandige en verdagte oorde.

Die saak het ook 'n tweede kant. Dit is dr. Beyers Naudé se afstand van sy gemeente in 1963 en die daaropvolgende stigting van die Christelike Instituut en die blad *Pro Veritate.* Het dr. Naudé wesenlik iets anders beoog as veelrassige lidmaatskap van die NG Kerk en 'n veroordeling van apartheid as onbybels en onchristelik? Aanvanklik was sy strewe nie eens so uitdruklik nie, maar gaandeweg onder dwang van die logika van sy standpunt en rigting is hierdie oogmerke al duideliker bewoord. Daarmee saam het sy politieke beweging na links al duideliker geword, totdat in 1977 die Regering op advies van die Veiligheidsmagte, dr. Naudé ingeperk het en sowel die Christelike Instituut as Pro *Veritate* in die ban gedoen het.

Die geval is ter sake om twee redes. Eerstens toon dit hoe ver die Sinode van koers afgewyk het, en tweedens is die les duidelik dat die Sinodebesluite van 1986 'n stap is wat moet lei tot 'n volgende en 'n volgende en 'n volgende stap, en elke stap sal 'n verdere vereenselwiging met die linkse politiek wees.

SKULDBELYDENIS

Die beweging na links sal gesterk en gestut word deur die aandrang op skuldbelydenis, want met die erkenning van Sinodekant dat skuld bely moet word, word die afstand tussen prof. Johan Heyns en dr. Boesak aansienlik vernou. Die NG-skuldbelydenis lê prinsipieel nie ver van die Belhar-belydenis, waarin apartheid tot kettery verklaar is nie. Die lewenswet wat lui dat as jy A sê, jy ook B sal moet sê, sal in hierdie geval onverbiddelik wees. Prof. Heyns en ander NG-kerkmanne sal weet dat ek al na die Gereformeerde Ekumeniese Sinode van 1972 in 'n briefwisseling daarop gewys het dat die NG Kerk op die spoor van die Nasionale Party rassevermenging wil vergoelik en bevorder. Prof. Heyns het toe al, tot my verbasing, die teologiese rigting geregverdig deur die argument dat as 'n persoon Saterdag saam met die Swarte op die atletiekbaan was, daar nie beswaar moet wees om Sondag saam met hom in die kerk te sit nie.

Dit is opvallend dat veral sedert die begin van 1986 die NP-leiers die begrip apartheid al openliker genoem en verwerp het. Vroeër was die verwerping nog verskuil agter "wegbeweeg van diskriminasie", maar volgens koerantberigte van 13 September het mnr. Pik Botha in byvoorbeeld Hong Kong verklaar: *"Suid-Afrika moet tyd gegun word om van sy apartheidsbeleid ontslae te raak. Ek sê dit is moreel onverdedigbaar".*

Dit is 'n uitspraak wat bale na kom aan die Sinode se erkenning dat skuld bely moet word oor apartheid. Dit dui onteenseglik hoe die NG Kerk en die NP-leiding al weer in politieke gelid kom. En natuurlik laat dit die lig al skerper op die politieke motivering val.

Net soos mnr. Pik Botha se verklaring voor die Veiligheidsraad van die VVO in Oktober 1974 al 'n politieke skuldbelydenis was wat tot al meer rassevermenging gelei het en nog steeds lei, so is die besluite en skuldbelydenis van die Sinode net stappe tot al meer rassevermenging. Mnr. Pik Botha het volgens koerantberigte van 25 Oktober 1974 sy party se standpunt destyds soos volg gestel: *"Die Suid-Afrikaanse regering keur diskriminasie op grond van ras en kleur nie goed nie en beskou dit as onverdedigbaar. Alles moontlik sal gedoen word om daarvan weg te beweeg. "*

Vir enige politiek geletterde persoon is dit duidelik dat hiermee 'n veroordeling van apartheid voor die Afrikanervolk se vyande gedoen is wat inderdaad 'n skuldbelydenis is. Dit is waarom die HNP destyds hierdie optrede so skerp aangeval het. So 'n skuldbelydenis vernietig uiteraard alle morele en prinsipiële gronde van so 'n beleid of standpunt. As gevolg daarvan kon die Nasionale Party nie meer omdraai nie, en het dieselfde mnr. Pik Botha in Februarie 1987 gesê: *"Dit is onvermydelik dat jy in die toekoms Swart presidente in hierdie land mag kry".* Dit is hoe ABC reguit tot XYZ lei.

Waarheen lei die NG Kerk se pad vanaf hierdie besluite? As, soos prof. Heyns sê, 'n Swarte

nou 'n ouderling in 'n "Blanke" gemeente kan word, hoe sal verhoed word dat die NG Kerk, die NG Sendingkerk en die NG Kerk van Afrika een word en dat die moderator dan soos in die Anglikaanse kerk, 'n Tutu sal wees?

Natuurlik sal nou gespot word met so 'n moontlikheid, net soos in 1974 ná die betrokke toespraak van mnr Pik Botha by die VVO daar gespot sou gewees het as toe gesê was dat dieselfde mnr. Pik Botha twaalf jaar later sou sê: *"Hoe kan ek beswaar hê om onder 'n Swart president te dien? Ek kan nie gaan sê ek gaan die mag deel en dit net op my manier doen nie".* Dit is 'n paaiement wat betaal moet word in die aflossing van skuld.

Dit is waar die Sinode se skuldbelydenis die NG Kerk stap vir onverbiddelike stap sal bring. As apartheid verwerp word as "onbybels", sal die eis kom: *"Toon dan dat julle dit nie net verwerp nie, maar aktief teenstaan en beveg. Toon dan dat julle alles doen om daarvan weg te beweeg".* (Soos mnr. Pik Botha geloofwaardigheid aan sy skuldbelydenis voor die VVO moet gegee het).

Daar kan min twyfel aan wees dat die liberale teoloë, onder wie se invloed die NG Kerk nou wegbeweeg van sy geskiedenis, die Kerk al verder en verder van sy vroeëre standpunt sal wil voer, en gaandeweg ook, soos mnr. Pik Botha, sal sê: *"Dit is onvermydelik dat jy in die toekoms Swart moderators van die NG Kerk sal kry".* **Wie hierteen wil stry praat òf teen sy beterwete, òf wil die werklikheid nie onder oë sien nie.**

Wat die liberale teoloë as eindpunt aanvaar, is reeds gestel in die godsdiensrubriek van *Rapport* van 22 Julie 1984 deur VDM.

"Ons", skryf hy, *"het nie genoeg vir die Swartman 'n Swartman geword nie. Ons was en is vandag nog nie waarlik geestelik geïntegreer met gekleurdes nie. Pleks daarvan dat ons mure afgebreek het, het ons dit opgebou".*

Hieruit is dit duidelik dat dit die Blankes is wat hulle identiteit moet prysgee en alle skeiding moet uitwis.

Liberale teoloë en NP

Dat die liberale teoloë se teologiese verantwoording saamval met hulle politieke oortuigings, behoef geen betoog nie. En dat hulle politieke oortuigings ooreenstem met dié van politieke drukgroepe binne en buite Suid-Afrika, vereis ook geen beredenering nie. Dr. Willem Nicol, een van die segsrnanne van die liberale teoloë, het trouens in 'n koerantrubriek op 4 November 1986 geskryf: *"Reflekteer die NG Kerk nou nie maar net die beweging wat die heersende groep Afrikaners onder internasionale en binnelandse druk uitvoer nie?"*

Die "heersende groep Afrikaners" is tog duidelik die "Nasionale" Party. En dr. Nicol sien die Kerk se besluite as maar net 'n reflektering van wat die "Nasionale" Party onder druk van binne en buite doen.

Die slotsom is onvermydelik. Hoe kerkleiers ook al protesteer, dit sal nie help nie. Die afleiding is te sterk dat die liberale teoloë nou die NG Kerk 'n teologiese stut van die "Nasionale" Party gemaak het in sy beleid van toenemende rassegelykstelling.

Dr. Nicol se bewering dat die "Nasionale" Party apartheid veroordeel en afskaf onder druk, maak die Sinodebesluit nog meer bedenklik. Logies sit die saak dan so inmekaar: Die buiteland en linkse binnelandse groepe oefen druk op die "Nasionale" Party uit om apartheid te veroordeel en af te skaf. Die "Nasionale" Party gee daaraan toe uit swakheid en nie uit oortuiging nie. Die NG Kerk neem besluite op grond hiervan.

Daarmee is die Sinode-besluite gestroop van alle teologiese skyn, en word uit blote politieke dienstigheid rassevermenging goedgepraat, apartheid as onbybels veroordeel en skuldbelydenis gedoen.

Afrikaners in beskuldigdebank

Met die veroordeling van apartheid by name en die erkenning van skuld word die Afrikanervolk in die beskuldigdebank geplaas waar ons vyande ons wil hê. Nie net plaas die Sinode die Afrikanervolk daar nie, maar hy verklaar ons skuldig en vonnis ons tot skuldbelydenis ten aanskoue van die vyande wat ons ondergang soek.

Is daar nagedink oor wat hierdie skuldbelydenis inhou? In Augustus 1984 is 'n RGN-verslag gepubliseer oor 'n ondersoek na mense se opvattings oor apartheid. *Beeld* van 21 Augustus 1984 se berig hieroor is so ingelui: "Blanke Suid-Afrikaners en veral Afrikaanssprekendes is oorweldigend ten gunste van bestaande apartheidstrukture in die Republiek".

Volgens die Sinodebesluit moet hierdie Afrikaners nou gebuk gaan onder 'n skuldbesef. En hulle moet 'n verwyt hê teen hulle ouers en voorouers wat ook soos hulle geglo het. Besef die NG Kerk-leiers wat hulle aan die Afrikanervolk doen in hulle slaafse navolging van die "Nasionale" Party in sy beweging na links onder druk van binne en buite?

In die RGN-opname het dit geblyk dat 84,9% van Afrikaners ten gunste van aparte geriewe is en sowat 80% ten gunste van die behoud van die Wet op Gemengde Huwelike en die rasartikel in die Wet op Ontug was. Hieruit is dit duidelik dat die "Nasionale" Party se beleid teen apartheid nie die opvatting van Afrikaners weerspieël nie, maar die druk van vyande en vreemdes. En nou is die NG Kerk deur liberale teoloë in die rol van agterryer van 'n verloopte "Nasionale" Party geplaas.

Net soos die "Nasionale" Party se beleid van rassevermenging en rassegelykstelling gedoem is tot mislukking en veronregting van die Afrikanervolk en rasbewuste Engelssprekendes, stuur die NG Kerk se nuwe rigting op dieselfde af. Die kerk wat deur geslagte gebou is deur Afrikaners, sal vervreem word van Afrikaners en sal al meer 'n politieke instrument van linkse politieke magte word.

Kerkleiers moenie dink dat hierdie nuwe rigting aanvaar sal word nie. Tienduisende Afrikaners weier, soos ek, om in die beskuldigdebank van die geskiedenis gestel te word en skuld te bely weens liberale teoloë se nuutontdekte idee dat apartheid onbybels is. Kerkleiers moenie nou vra dat die saak buite die politiek gehou moet word nie, want hulle het die NG Kerk nou op politieke sleeptou laat neem deur die onder druk bewegende "Nasionale" Party.

Volk het reg op grense

Ras en rasverskille is nie 'n saak van moraliteit en sedepreek nie, en teologiese bespiegeling nie. Wanneer volke wat sigbaar van mekaar verskil, met mekaar in aanraking kom, ontstaan daar 'n natuurlike drang tot afsondering en uitsluiting. Dit is ingebou deur die skeppingsorde en om daaraan uiting te gee, is om respek teenoor die Skepper te bewys.

'n Volk word gevorm deur die eerste ervaring van saamvoeling. En die Afrikanervolk se eerste ervaring van saamwees en saamvoeling was as Blankes. Daaruit het 'n volkskonsensus gegroei wat diep ingebed in ons volkslewe is.

Die Nieblankes was nie deel van die oorspronklike verdragservaring van die Afrikanervolk nie en dit het tot uiting gekom op elke terrein van die volkslewe. Daaruit het gedragsreëls gegroei wat anders is tussen volksgenote as tussen lede van die Blanke Afrikanervolk en lede van Swart volke. Dit is deel van die rand van beskerming wat 'n volk om sy sosiale bestel weef. As daaraan getorring word, word uitrafeling en verwering onvermydelik.

'n Volk het die reg om die grense van sy rasse-identiteit te bepaal en te beskerm. Dit is 'n daad van selfverweer wat geen lewende organisme, soos ook 'n volk, misgun mag word nie.

Die beleid van apartheid is nie gekonsipieer of bedoel om ander rassegroepe te benadeel nie, maar om te verhoed dat hulle ons benadeel en uiteindelik vernietig in 'n proses van vermenging en verswelging.

Geen stelsel kan perfek wees nie. By die uitvoering van 'n beleid sal daar meerdere of mindere onreg en ontbering wees. Maar gee dit die Kerk die reg om die stelsel daarom by name te veroordeel? En met die veroordeling van apartheid by name is die implikasie noodwendig dat die teendeel van apartheid goed te praat is in Bybelse terme. Maar hoe lyk dit waar apartheid verwerp en rassevermenging toegepas word?

Sosiale onreg

In die VSA is die kindersterftesyfer onder die Swartes vier maal so hoog as onder die Blankes. Erger nog is die feit dat meer as 60% van die tronkbevolking Swartes is, terwyl die Swartes nie eens 15% van die bevolking is nie.

In Nieu-Seeland verlaat 67% van die Maori-kinders skool sonder enige kwalifikasies. En in die land is meer as 50% van die tronkbevolking Maori's.

So lyk dit waar apartheid verwerp en rassegelykheid as beleid toegepas word. Die resultaat is 'n klaarblyklike sosiale onreg. Die Nieblankes kan nie aanpas by 'n Blanke samelewing nie, daarom verval hulle in wanaangepastheid en misdaad.

Waar die NG Kerk se studiestuk die titel *Kerk en Samelewing* dra, het die liberale teoloë hulle rekenskap daarvan gegee dat die veroordeling van apartheid die teendeel daarvan 'n versweë gangbaarheid gee? Daar is tallose bewyse dat waar daar nie apartheid is nie, die sosiale onreg veel groter is as waar die grense van ras erken word.

Die liberale NG teoloë sal hulle misreken as hulle dink dat die Afrikanervolk hom deur vroompraatjies en slimpraatjies in die beskuldigdebank sal laat stel, waar hy skuld moet bely voor sy vyande en bespotters. Dit is die laaste advies wat ons volk nou moes kry.

Ons keuse is nie tussen vernedering en vernietiging nie. Ons keuse is tussen eerlose oorgawe en stryd om wat stryd werd is — ook die Kerk wat deur groot en sterk voorgeslagte aan ons gelaat is.

Artikel in DIE AFRIKANER, 10 Desember 1986

Ope brief aan Akademie-voorsitter oor Afrikaanse kultuur

GEAGTE dr. Arndt, ek verwys na u gesprek met Elsa Kruger *van Beeld* wat op 11 Julie 1987 verskyn het.

Omdat u dit oor die Afrikaner en sy taal en kultuur het en omdat u in die betrokke onderhoud sê: *"Met gesprekvoering op sigself is nie fout te vind nie",* sal u my dit nie verkwalik dat ek met u in gesprek tree oor sommige van u standpunte nie. Ek hoop dat u die gesprek dan verder sal voer.

Daar is 'n stuk of ses hoofde waaronder u uitsprake nader beskouing verdien. Hieronder is in u eie woorde die betrokke beskouings:

- *"Daar is roeringe, 'n spontane, natuurlike neiging, in die rigting van 'n meer omvattende kultuur ... Dit sal jammer wees as daar om tradisionele en historiese redes weerstand hierteen gebied word. "*
- *"Die Afrikaner staan sterk genoeg om binne 'n multi-kulturele samelewing nie net binne sy eie kultuur te leef nie, maar ook vanuit sy eie kulturele raamwerk ander kulture te betrek. Dit is in 'n sekere sin ook 'n oorlewingsaak. Anders word Afrikaans soos die Dodo-voël, wat uitgesterf het, omdat hy nie kon aanpas nie ... Ons sal hekke moet oopmaak, anders is ons nie meer deel van die spel nie, en sterf ons uit ... Die Engelssprekende Suid-Afrikaner wil nader aan die Afrikaner kom..."*
- *"Die jeug verwag dit van ons ... Hulle is nie bereid om te ly omdat die ouers nie kans gesien het om die nodige te doen ... "*
- *"Teen die jaar 2000 moet die Suid-Afrikaanse Akademie 'n aanvaarde liggaam vir alle Suid-Afrikaners wees ... Hy wil slegs sien dat die Akademie na buite 'n breë rol vervul in die handhawing en uitbouing van die Afrikaanse kultuur".*
- *"Afrikaans en die Afrikanerkultuur is gevestig. As 'n oorlog gewen is, kan jy hom nie aanhou veg nie ... "*
- *Die Dakar-ekspedisie: "Dit hang af van die manier waarop dit gedoen word. As dit aanleiding gee tot 'n persepsie van afhanklikheid van toenadering van die ander kant, het jy 'n probleem. Maar met gesprekvoering op sigself kan jy nie fout vind nie. Met wie het Christus gepraat toe hy aan die kruis gehang het?"*
- *As die Akademie 'n siening gee oor sake wat die mens raak, moet dit 'n weldeurdagte siening wees ... Hulle gooi as't ware lig op 'n onderwerp".*

Ek sal probeer om hierna in bostaande volgorde die standpunte te bespreek, al sou daar soms oorvleueling wees.

• " **`n Omvattende kultuur"**

'n Kultuur is te onderskei van ander, omdat dit eksklusief, en juis nie omvattend, is nie. Veral in 'n samelewing van uiteenlopende kulture en subkulture is dit van die hoogste belang dat 'n kultuur sy integriteit behou, om te kan oorleef. En om sy integriteit te behou, moet geskied op die beginsel van eksklusiwiteit. 'n Kultuur integreer deur sy lede en die vorme van sy aktiwiteit te segregeer van dié wat nie daaraan behoort nie. Die reg op selfbehoud deur selfsegregasie is 'n onontbeerlike wesenstrek van kultuur. As die reg op insluiting en uitsluiting verbeur word, vergaan'n kultuur; dit kan nie meer as 'n sekere mate verduur van wat vreemd of anders is nie.

Hieruit is dit af te lei dat 'n "omvattende kultuur" eintlik 'n anti-kultuur moet wees. Dit moet uiteraard 'n verplatting van kulturele onderskeidings meebring in die nastrewing van 'n groot kulturele gemene deler. En of dit erken word, of nie, so 'n strewe na 'n "omvattende kultuur" is die teenhang van die politieke dogma van wegbeweeg van diskriminasie.

"Die grootste perversie van kultuur in ons tyd", skryf Richard Weaver, *"is 'n misvatting oor die rol van demokrasie... 'n Kultuur integreer'n volk kwalitatief. Uit 'n wyd gehuldigde misvatting van ons tyd, word veronderstel dat demokrasie mense as kwantitatiewe eenhede kan integreer".*

Hierdie misvatting wortel in die pogings om aan die proses van politieke gelykmaking 'n kulturele rugsteun te gee, of anders, om die kulturele hoedanighede te misken of ondergeskik te stel aan politieke ideologie.

Hierdie verwarring tussen die aard en funksie van kultuur en demokrasie lei juis nie tot 'n algemeen aanvaarde "omvattende kultuur", nie, want as demokrasie uit sy behoorlike plek gehaal en toegelaat word om die hele gesigseinder toe vul, wek dit 'n naywerige haat, nie net van alle onderskeiding nie, maar van alle verskille. Weaver skryf in 'n ander essay: *`n Kultuur, om 'n woord te gebruik wat tans sekere ongelukkige konnotasies het, werk op die beginsel van eksklusiwiteit en kan op geen ander opereer nie ...* Wat kort daarna volg, word in die oorspronklike Engels van Weaver aangehaal ter wille van die gebruik van sekere woorde:

"The questioning of apartness, the supicion of difference, the distrust of distinction — these are all features of a modern, mentality which, often without even knowing what it is doing, may put an end to what has always been the source of culture...."*

** Ja, daar is 'n Engelse woord vir apartheid, "apartness", maar die Engelse pers inSuid-Afrika wil dit nie gebruik nie, omdat hulle die beleid wil identifiseer met Afrikaans en die Afrikanervolk en tegelyk dan vyandigheid teen die beleid ook teen Afrikaans en die Afrikanervolk te rig.*

Hierdie bevraging van apartheid, agterdog teen verskil en wantroue van onderskeiding *moet* per slot van sake die motivering en metodiek vorm van 'n strewe na 'n "omvattende *kultuur".*

So 'n *strewe* moet *ge*paard gaan met 'n ontklemtoning van die eie ter wille van "'n algemene", en in die najaging van so 'n "pluralistiese kultuur" (as daar so iets kan wees), vind daar 'n vervreemding plaas van die groep wat die stigtingskern is - in Suid-Afrika se geval, die Afrikaners.

'n Kultuur kan bekostig om etniese groepe aan sy rand te vervreem, maar dit kan nie bekostig om die trou, verbondenheid, steun en aktiewe deelname te verbeur van die volk wat in die sentrale kulturele posisie is, soos die geval van die Afrikaners in Suid-Afrika nie. Die Afrikaners se kultuur sal al meer afvalligheid van sy eie lede kry, namate dit aangepas word om andere te akkommodeer in "'n omvaftende kultuur".

- **Wegbeweeg van diskriminasie na rassevermenging**

Die stelling dat die Afrikaanse kultuur ander kulture moet betrek, is 'n volstrekte anomalie. 'n Kultuur moet homself begrens om voort te bestaan, en om ander kulture te betrek, beteken om 'n vervaging en verwarring van grense te veroorsaak en die identiteit van die kultuur te vernietig.

Die bewering dat daar 'n spontane neiging tot 'n meer omvattende kultuur is, kan nie verantwoord word nie, behalwe in dié sin dat sekere leiers in Afrikaanse organisasies hulle posisies gebruik om in navolging van die politieke beleid van wegbeweeg van diskriminasie 'n kulturele aanhangsel daarvan te wees. Net soos die politiek van verandering en hervorming en wegbeweeg van diskrirninasie 'n bewuste strewe is, so is die propagering van "'n omvattende kultuur" 'n bewuste navolging daarvan en geen spontane neiging nie. Kultuur is soos 'n broederskap. Jy behoort daaraan en jy aanvaar dit as jou eie, waaraan jy voorkeur gee bo alle ander. As jy egter na "'n omvattende kultuur" strewe, is dit 'n teken dat jy wil loskom uit die bestaande — dat jy buite die broederskap is of wil wees.

Die dreigement dat die Afrikanervolk nie sal oorleef as hy hom nie kan aanpas deur *"hekke oop te maak" en "nie net binne sy eie kultuur te leef nie",* is nie, soos sommige mense dink, die argument om alle argumente te beëindig nie. Dit is eerder die betuiging van gebrek aan redelike oorreding en toevlug tot afdreiging. Die voorbeeld van die Dodo-voël wat volgens hierdie standpunt nie oorleef het omdat hy hom nie "aangepas het nie, is heeltemal ontoepaslik. Die Dodo het in sy habitat van Mauritius en enkele ander eilande hom juis volkome aangepas. Hy het sy vliegvermoë verloor omdat dit nie nodig was om te vlieg nie, want daar was geen bedreiging van ongediertes nie. Die voëls het 'n rustige en veilige lewe gelei in hulle aangepastheid.

Dit was die koms van mense wat, onaangepas by die omstandighede van die eilandlewe, die Dodo's in onnadenkende vraatsug gewelddadig uitgeroei het, hoofsaaklik omdat die Dodo's nie kon vlieg nie, maar ook, soos byvoorbeeld *Die Afrikaanse Kinder Ensiklopedie* verklaar,

weens *"die Dodo's se eienskap van vertroue in die goedheid van hulle medekreature",* wat hulle hul vyande feitlik tegemoet laat gaan het.

As die Dodo's se verdwyning 'n les vir Afrikaners inhou, is dit dat ons ons nie op die goedheid van ons "medekreature" moet verlaat, en goedertrou moet wees teen dié wat indring op ons kulturele habitat nie, soos die Portugese matrose op die Dodo's se habitat. Van u as natuurwetenskaplike sou 'n mens nie verwag dat u met gesag oor kultuur kan praat nie, soos ook duidelik blyk. Maar van u as natuurwetenskaplike sou verwag kon word om meer van die natuurwette en -geskiedenis te weet, soos byvoorbeeld oor die Dodo's.

- **Die jeug verwag dit van ons ..."**

Dit is te betwyfel of u ewige wetenskaplike getuienis het van wat die jeug van u verwag. En dit is jammer dat u as hoof van 'n akademiese organisasie 'n stelling maak wat nie aan akademiese standaarde beantwoord nie. Die bewering wat daarop volg, is nie net akademies bedenklik nie, maar allesins onverstandig. U beweer: *"die jeug is nie bereid om te ly omdat die ouers nie kans gesien het om die nodige te doen nie".* So algemeen gestel, lyk dit vir u miskien nie erg nie, maar dit het ook 'n persoonlike betreklikheid, en in dié sin beteken dit dat u as ouer versuim het om "die nodige" te doen, en nou wil u dit doen, omdat die kinders dit van u verwag. Dit sal interessant wees om te weet of u dié persoonlike belydenis doen.

U sal besef dat wanneer 'n geslag verwytend teen die vorige geslag staan, daar uiteraard 'n breuk in die historiese gang kom, en sosiale skeptisisme die korrelaat daarvan sal wees. Wat erger is, is dat by so 'n jeug daar onvermydelik 'n hoë mate van selfveragting moet ontstaan, want hulle is immers die produk van dié wat hulle verwyt en verwerp, en dit moet uiteraard hulle self-estimasie en self-respek nadelig beïnvloed.

Crane Brinton, die Harvardse professor in Geskiedenis, skryf dat as invloedryke lede van 'n samelewing *"begin te glo dat hulle mag onregmatig besit, of dat almal broers is, gelyk in die oë van 'n ewige gereg, of dat die opvattings waarmee hulle* grootgeword *het, laf is,"* dit 'n sekere voorteken is dat hulle nie 'n aanslag op hulle sosiale, ekonomiese en politieke posisie sal kan weerstaan nie.

Dit lyk asof u eintlik dit aan die jeug wil ingee om hulle voorvaderlike te verwerp op grond daarvan dat hulle sal ly as hulle dié verwerping nie doen nie. Water invloed moet so 'n benadering op die stabiliteit van 'n samelewing hê. Het u dit bereken?

Dit is ongerymd dat 'n beskawing met 'n lang geskiedenis en groot verwikkeldheid onderworpenheid aan die jeug sal betoon in plaas van aan bejaardheid. Die jeug se deug is varsheid en vitaliteit, maar dit is nie deugde wat 'n mens geskik maak om die bewaker te wees van die kultuur wat die gemeenskap oor eeue voortgebring het nie. Om onderworpenheid aan die jeug te betoon, is 'n manier om kontinuiteit te verswak.

- **Tradisie en geskiedenis**

U sê dat u hoop dat daar nie om tradisionele en historiese redes weerstand teen die neiging tot 'n omvattende kultuur sal wees nie. Daarmee verraai u meer as wat u besef.

Sonder om u te etiketteer as 'n liberalis, moet ek dit stel dat afwysendheid teen tradisies en geskiedenis 'n tipies liberale trek is. Dit wortel in die Jakobinisme, wat Boos Matthew Arnold geskryf het *"'n felle haat teen die verlede het"* — iets waarvan u 'n flits gee in u beskuldiging dat "die ouers nie die nodige gedoen het nie".

Die geskiedenis is die skakel en binding tussen opeenvolgende geslagte van 'n volk, waardeur aan die lewende geslag 'n sin vir perspektief, identiteit en grootheid gegee word, wat hulle in staat stel om hul eie posisie teenoor ander te evalueer.

Geskiedenis gee krag; dit is die leermeester van eer en waardigheid; dit is die bron van 'n heldedom, wie se hoë voorbeeld dien as 'n model en standaard.

Dat u verlang dat daar nie om historiese en tradisionele redes weerstand gebied sal word teen u denkrigting nie, is begryplik want dit is die harde, onomstootlike feite waarop u nie 'n antwoord het nie, daarom wil u nie hê dat dit in die gesprek gebring moet word nie. Dit is die argument teen u wat akademies beantwoord moet word en nie net emosioneel opsy gestoot moet word nie.

Dieselfde geld vir "tradisionele redes". Tradisie is nie maar sommer elke vooringenomendheid of partydigheid nie. Die woord "tradisie" is tot die einde van die agtiende eeu byna uitsluitlik gebesig om Christelike geloof aan te dui wat nie in die Skrif opgeteken is nie. Tradisies beteken oorgelewerde opvattings, godsdienstige en morele en politieke en estetiese oortuigings wat van geslag tot geslag oorgedra is.

Daar is al gesê dat ons dwerge is wat op die skouers van reuse staan. Ons sien ver, net omdat ons verhef word deur die prestasies van voorgeslagte. As ons wegbreek van voorvaderlike wysheid, beland ons opeens in die poel van onkunde.

Edmund Burke het gesê die mens het geen reg om die bestaan van 'n volk en sy beskawing te riskeer met eksperimente in sedes en politiek nie, want elke mens se private kapitaal van intelligensie is klein; dit is net as hy trek uit die bank en kapitaal van die eeue, die wysheid van die voorvaders, dat hy wys kan optree.

U moenie aan die jeug suggereer dat tradisies sommer opsy geveeg kan word nie. Deur proewe en foute, deur openbarings, deur die insigte van die genieë van die mensdom is 'n kennis van die menslike aard en die burgerlike sosiale orde stadig en pynlik oor duisende jare opgebou, wat deur geen mens vervang kan word met private rasionaliteit nie.

Sê liewers vir die jeug dat die doeltreffende mens nie die vrolike vergeter is nie, maar die pynvolle onthouer.

- **Jesus en ANC**

U standpunt oor die Dakar-gesprek met die ANC is 'n amper ongekwalifiseerde goedkeuring. Die opmerking wat daarna volg, is *"met gesprekvoering op sigself is daar nie fout te vind nie".* En om gewig by dié standpunt *te sit,* sê-vra u: *"Met wie het Christus gepraat toe Hy aan die kruis gehang het?"*

Wat u daarmee bedoel, is heeltemal duister. Jesus het tweemaal aan die kruis geroep *"Vader"* en eenmaal *"My God";* hy het aan Maria gesê: "Vrou, *daar is u seun"* en aan die dissipel: "Daar *is jou moeder".* En Hy het ten slotte gesê: *"Dit is volbring".*

Wat is daar in hierdie situasie en die enkele woorde van Jesus, wat enigsins in verband te bring is met wat in Dakar plaasgevind het?

In Dakar het 'n groep Suid-Afrikaanse burgers gaan praat met 'n terroriste-organisasie wat beheer word deur Kommuniste en wat in 'n wapenstryd teen Suid-Afrika is. Selfs die huidige Minister van Justisie, mnr. Kobie Coetzee, het by geleentheid gesê dat so 'n optrede van Suid-Afrikaanse burgers aan hoogverraad grens. En mnr. PW Botha het, gesê: *"Met hulle praat jy nie. Hulle is dissipels van die duiwel".* Kan u besef dat 'n mens byna duisel wanneer u dan 'n gesprek met *"dissipels van die duiwel"* in verband bring met wat Jesus aan die kruis gesê het?

- **U sê:** *"Afrikaans en die Afrikaanse kultuur is gevestig. As 'n oorlog gewen is, kan jy hom nie aanhou veg nie".*

Met die uitspraak gee u te kenne dat u doelbewus die Akademie wil vervreem van sy oorsprong en aard. U weet, in die politiek het genl. Smuts gepraat van "die wye wêreld verhoog", wat vir hom aantrekliker was as die taak binne en vanuit sy volk. En hoe bejammerenswaardig was dit nie toe hy teen die einde geprewel het: *"Ek is 'n Boerseun".*

U wil die akademie die aanvaarde liggaam vir alle Suid-Afrikaners maak. "Alle Suid-Afrikaners", dr. Arndt? Dit beteken tog dat dit 'n veelrassige liggaam moet word. Dan sal gou-gou die Akademie se agenda gewy word aan mosies oor rasseverhoudings waarin Afrikaners aangeval sal word, en ter wille van die anderrassiges sal waarskynlik Engels die voertaal moet wees, want huidige akademielede het mos daaraan meegedoen dat Afrikaans die stempel van die "taal van die onderdrukker" gekry het.

Wanneer 'n mens dinge wil verander, is jy dit verskuldig om bale duidelik te sê waarom die verandering gedoen moet word, en wat die uitwerking en gevolge sal wees wat voorsien word. Die hede bestaan werklik nie, want elke oomblik word vinnig omgesit in die verlede, sodat die twee wesenlike tydsaspekte verlede en toekoms is. Watter toestand voorsien u derhalwe as die Akademie teen die jaar 2000 die aanvaarde liggaam vir alle Suid-Afrikaners is?

Watter oorlog het Afrikaans gewen wat nie besig is om nou verloor te word nie? Die Afrikaners se ekonomiese posisie het sedert 1972 begin versleg. In die landbou het tienduisende uitgeboer weens die Regering se prysbeleid en die verwoestende hoë rentekoerse. In die vakbondwese het die Afrikaners 'n al kleiner rol te speel. In die groot ondernemings het die enkele Afrikaanse instansies so verstrengel geraak met die internasionale en Engels-Joodse kapitaal dat die Afrikaanse identiteit skaars nog herkenbaar is. Die insolvensies van die afgelope agt tot tien jaar word oorheers deur Afrikaners.

Op die gebied van die politieke, kulturele en kerklike organisasies is die Afrikanerdom verdeel en verswak weens die inwerking van liberale invloed uit die Engelstalige wêreld.

Wat die Afrikaanse taal betref, is die miskenning in die handel en nywerheid vandag groter as ooit. Die TV word gebruik om die Afrikaners tweetalig te maak, sonder om Engelstaliges tweetalig te maak. Afrikaners word geörienteer tot Amerikaanse waardes. Selfs Afrikaanse radio-programme se musiek word oorheers deur Engelse (Amerikaanse) musiek.

Om te beweer, soos u doen, dat Afrikaans en die Afrikaanse kultuur gevestig is, is om die werklikheid nie net mis te kyk nie, maar om dit onderstebo te draai.

Engelse oorlog voorgesit

U besef nie dat dit nie Afrikaners is wat die oorlog voortsit nie, maar dié magte wat in die vorige eeu die oorlog teen die Afrikaners gevoer het en sedertdien die militêre oorwinning ook 'n geestelike en kulturele oorwinning oor die Afrikaners wil maak. Die vyandigheid wat vandag teen Suid-Afrika in die buiteland heers, is te wyte aan die vyandskap wat uit Suid-Afrika teen die Afrikaners bedryf word deur die liberale Engelssprekendes in Suid-Afrika. Wyle mnr. Paul Sauer het in 1961 ná 'n besoek aan die buiteland gesêe: *"Ek is getref deur die stroom van gif wat sy oorsprong in Brittanje het ... Wat vandag uit Brittanje kom, is niks minder as 'n gesang van haat teen Suid-Afrika nie".* Morris Broughton, voormalige redakteur van *The Cape Argus,* skryf in *Press and Politics: "Daar is ook die nodigheid om ontslae te raak van die onsigbare man wat aan die oorkant van die redakteurstoel in byna elke Engelse koerantkantoor sit. Daar is hy, verergerend, swygend, plegtig — die spook van Paul Kruger. Dit is teen hom en sy beeld wat, fundamenteel, die inkvaatjies van hoon, spot, woede, welsprekenheid en verwerping nog steeds uitgegiet word".*

Dit is feite waarmee die Afrikanervolk saam moet lewe.

In *The Citizen* het in 1976 'n reeks artikels verskyn wat klaarblyklik gegrond was op inligting uit Suid-Afrika se Veiligheidskringe. Dié reeks het verskyn onder die titel, *US secret war against South Africa".* Let wel: *war.* Hoe durf u al hierdie dinge verswyg en voorgee dat dit die Afrikaners is wat die oorlog wil voortsit? Is in u posisie u verantwoordelikheid nie om baie korrek met feite om te gaan nie?

Die vraag aan u is des te meer pertinent in die lig van u stelling: *As die Akademie 'n siening gee oor sake wat die mens raak, moet dit 'n weldeurdagte siening wees. Hulle gooi as't ware lig op 'n onderwerp".*

As u van mening is dat u sienings wat hierin bespreek is, die toets kan deurstaan wat u self stel, naamlik dat dit weldeurdag moet wees, sal ek dit graag verneem, sodat daar verdere gesprekvoering kan wees, waarmee, soos u sê, nie fout te vind is nie.

Afrikanergroete

JA MARAIS

(Uit DIE AFRIKANER van 12 Augustus 1987).

(Op die brief was daar geen reaksie van dr. Arndt nie.)

Regskommissie se konsep-menseregte

(Kommentaar voorgelê aan die Suid-Afrikaanse Regskommissie oor sy Werkstuk 25 in verband met 'n Menseregte-Akte).

DIE feit dat die Suid-Afrikaanse Regskommissie volgens 'n wet van die politieke owerheid 'n ondersoek gedoen het na en 'n verslag uitgebring het oor die kwessie van 'n *Menseregte-akte,* verander weinig aan die feit dat die verslag en 'n groot deel van die voorgestelde menseregte-akte neerkom op'n bloudruk vir 'n ingrypend veranderde politieke orde in Suid-Afrika.

Die essensie van die saak is dat die eerste en die laaste tien klousules van die voorgestelde akte (met enkele kwalifikasies) feitlik net as 'n bevestiging van die bestaande regsposisie in Suid-Afrika beskou kan word, en daarom as't ware oorbodig is. Maar van klousule 11 tot 21 (ook met enkele kwalifikasies) word die grondslae gelê vir 'n rasgemengde bestel wat die gevestigde sosiale en politieke orde moet vervang - inderdaad 'n politieke beleid ingeklee in kwasi-juridiese terme.

Groepsregte

Die Kommissie se Werkstuk 25 gaan mank aan die feit dat die samelewing waarop die voorgestelde Menseregte-akte toegepas moet word, nie geskets en bespreek word in die lig van sy ontvanklikheid vir 'n menseregte-akte nie. Die rede waarom dit nie gedoen is nie, is allig omdat die fisieke werklikheid van die huidige Suid-Afrikaanse bevolking so 'n gedugte versperring teen die gelykheidsdogma van die menseregte-leerstuk is dat dit nie in berekening gebring durf word nie.

Om daaraan te ontkom, het die Kommissie as uitweg gekies om erkenning van "groepsregte" weg te redeneer deur te argumenteer dat groepsregte beskerm word as 'n individu se regte beskerm word, en hy hom op die howe kan beroep as hy meen dat sy reg as lid van 'n groep aangetas is.

Politiek en kultuur

Die HNP verwerp die teorie dat 'n vergryp teen 'n volk se kulturele regte herstel kan word deurdat 'n individu hom daarvoor op die hof sal kan beroep. Die oorwegings daarteen is dat baie weinig individue in 'n gemeenskap hulle interesseer vir land- en volksake; dat nog minder die kundigheid het om so iets aan te pak; en dat selfs al sou dit aangepak word, die finansiële koste en ander vereistes verbiedend geag sal word.

Wat te verwag is, is dat die liberale media, soos nou reeds gebeur, 'n beswaarmaker as 'n politieke moeilikheidmaker/versteurder van goeie verhoudings/rassis sal uitmaak, en as hy die geding verloor, om watter rede ook al, sal niemand waarskynlik daarna bereid wees om dieselfde weg te betree nie.

Dit sal min of meer die einde wees van die beskerming van kulturele en taalregte van die individu.

Dit is om hierdie rede dat aanvaar moet word dat die enigste doelmatige wyse waarop 'n volk vir sy regte kan beding deur kollektiewe optrede op die politieke terrein is, soos die Afrikanervolk se geskiedenis getuig, en soos die bestaan van byvoorbeeld Inkatha bevestig.

Klaarblyklik is dit wat die Kommissie wil verhoed, deur politieke aksie te beperk tot sake wat nie met ras en kultuur te maak het nie. Dit sal uiteraard vereis dat politieke partye veelrassig moet wees, en 'n etniese groep sal dus nie binne 'n veelrassige party vir sy regte kan beding sonder om ander rassegroepe in so 'n party in opstand te bring nie.

Enkeling en groep

Elke persoon het 'n identeit, wat hy/sy ontleen aan die volk/groep waaraan die persoon behoort deur afkoms en/of aanvaarding. Deur goddelike beskikking is 'n persoon van voor geboorte ingebind in 'n gesin, 'n familie, 'n stam, 'n gemeenskap, 'n volk en 'n ras, soos elders hierin beredeneer is. Dit gee aan hom/haar 'n identiteit waarsonder geen persoon kan bestaan nie.

Tussen die persoon en die volk/groep is daar 'n wederkerigheid wat voortdurend beslissend inwerk: binne die groep/volk vind die persoon veiligheid en voortbestaan, en deur die samevoeging van persone vind die groep op sy beurt veiligheid en voortbestaan.

'n Groep/volk se bestaan is net so 'n werklikheid as die bestaan van 'n persoon, hoewel anders en moeiliker te omskryf. Die volk vernuwe homself gedurig deur geboorte en dood, die persoon kan dit nie doen nie — soos CJ Langenhoven gesê het: *die mens kyk terug en sien 'n wieg; hy kyk vorentoe en sien 'n graf, maar die volk kyk terug en sien 'n graf; hy kyk vorentoe en sien 'n wieg.*

Uiteraard is daar twee ordes van regte en waardes ter sprake en kan die persoon nie in dieselfde terme as die volk/groep beskou en beskryf word nie.

Die enkeling is dwaas, die spesie is wys, het Edmund Burke lank gelede gesê. Dit is omdat die volk/groep 'n kollektiewe wete het waarvan die enkeling meestal nie bewus is nie. Wanneer daar dus sprake van beskerming van "menseregte" is wat tegelyk beskerming van 'n volk se regte sou wees, sodat dit nie nodig is om 'n volk se regte te beskerm nie, het 'n mens te doen met 'n oefening in semantiek wat aan die wese van die saak verbygaan.

Dwing om vir Zoeloes te stem

Klaarblyklik het dit vir die Kommissie gegaan om die daarstelling van 'n bedeling waarin die grondslag gelê word vir die onvermydelike geleidelike likwidering van "groepe" en die opgaan van hulle individue in 'n breë verband van 'n nuwe nasie".

Regter Olivier het in 'n onderhoud met *Beeld van* 1 Julie 1989 heelwat lig gewerp op wat die Kommissie se oorwegings en bedoelings in verband hiermee is:

"Dit is die groot debat — die politieke groepsregte", het hy gesê. *"Die kern daarvan is mense wat aan die een kant s*ê *as jy 'n menseregte-akte het wat al die individue op 'n gelyke basis beskerm en jy het 'n demokratiese stelsel, waarom wil jy nog die groepsgedagte in die politiek intrek?*

"Die voertuig van die politiek is immers die politieke party, nie die etniese groep nie. Die etniese groep speel sy rol in die kultuur, taal of godsdiens. Hy is uit sy plek in die politiek.

'n Mens neem met reg aan dat regter Olivier die opvattings van die Kommissie verklank, en dat sy uitsprake 'n verheldering is van stellings in die betrokke stuk.

Uit die stellings hierbo is dit duidelik dat wat die Kommissie langs die weg van implementering van 'n menseregte-akte in vooruitsig stel, neerkom op volslae gelykstelling, 'n politieke stelsel van een mens, een stem en veelrassige politieke partye.

Die afleiding word bevestig deur regter Olivier se effens later opmerking, te wete: "Jy *moet toegelaat - en miskien ook verplig word— om ook vir die Zoeloes te stem ... Erken etnisiteit, maar die politiek moet kruissny deur etniese verdelings."*

Saamgelees met die voorafgaande aanhaling, beteken dit dat 'n politieke party wat op etniese grondslag bestaan om te stry vir kulturele en taalregte, uitgeskakel moet word; en dat die politieke party moet dien om grense tussen rasse en kulture te oorspan, en los moet staan van rassegevoelens en kulturele waardes. Hierdie afleiding is onweerstaanbaar in die lig van die stelling: *"Die etniese groep speel sy rol in die kultuur, taal of godsdiens. Hy is uit sy plek in die politiek".*

Hierdie uitspraak is uiters aanvegbaar op verskeie gronde. Die een is dat die geskiedenis van alle lande met etnies meervoudige bevolkings voorbeelde oplewer van etnies gesentreerde politieke partye — België, Tsjeggo-Slowakye, Hongarye, Ciprus, Indië, Nigerië.

Daar hoef ook maar net gekyk te word na Suid-Afrika se politieke geskiedenis van hierdie eeu en selfs verder terug: Die *Afrikaner Bond* wat uit die taalaksie van die *GRA* ontstaan het; *Het Volk* in Transvaal na die Engelse Oorlog; die *Nasionale Party* wat regstreeks gespruit het uit genl. JBM.Hertzog se aandrang op die regte van Afrikaans, en uit wat hy bestempel het as die algemene gevoel dat die Afrikaner se regte verwaarloos word deur die Botharegering; die 1934-verdeling aan die wortel waarvan die Afrikaners se strewe na 'n republiek, vry van Britse bande, gelê het.

Dit is wensdenkery dat waar Afrikaners en Engelse met hulle gemeenskaplike rasse-afkoms en groot vlakke van kulturele oorvleueling nie eens dié grense kon uitwis deur politieke partye nie, die hoë versperrings wat bestaan tussen die Blankes, die Indiërs, die Swartes en die Kleurlinge deur politieke partye uitgewis kan word.

Hierdie visie druis in teen alle werklikheid en die aanskouingsles van die geskiedenis, en is daarom in hoë mate wensdenkery wat spruit uit 'n politieke motivering wat saamval met die volgehoue en bekende aanslae van links op Afrikanernasionalisme.

Die moontlikheid van 'n politieke party wat bo rassegrense uitstyg, is nog nooit verwesenlik waar sulke uiteenlopende rassegroepe bestaan nie, soos in Suid-Afrika. In die VSA bestaan daar 'n "Black Caucus" wat bo-oor partygrense sny - dus 'n politieke hergroepering op etniese grondslag binne, en selfs bo-oor politieke partygrense.

In die 1988-presidentsverkiesing in die VSA het die Swartes blokvas vir die Swart aspirant-kandidaat gestem op grond van etniese oorwegings. In Brittanje dring Swartes aan op die reg om Swart takke binne die Arbeidersparty te stig. Dit is dinge wat 'n betekenis het wat verwerk moet word met realisme en nie geïgnoreer moet word uit intellektuele gerief nie.

Nasiebou

Dat die Kommissie blykbaar met 'n messiaanse menseregtelikheid vervul geraak het wat hom ver buite die grense van 'n juridiese behandeling laat beweeg het, is duidelik uit 'n ander opmerking van regter Olivier in *Beeld* van 1 Julie 1989, te wete "... *in die idee van nasiebou, een nasie, wat bestaan uit verskillende volke — een gelukkige gebalanseerde staat, met een Suid-Afrikaanse nasie daarin, met verskillende volke — moet ons nie die volksverskeidenheid so oorbeklemtoon dat dit nasiebou verhinder nie".*

Die woord "nasiebou", wat by herhaling deur regter Olivier gebesig word, dui op 'n oogmerk, 'n doel, waarna gemik word— een nasie waarin almal gelyke regte het in "'n demokratiese" bestel. Dit hou in wat regter Oliver op 'n perskonferensie op 22 Maart 1989 aangedui het, naamlik: *"Een van die basiese menseregte wat wêreldwyd erken word, is dié van gelyke stemreg — waar nie op grond van ras, kleur of geloof gediskrimineer word nie",* dit wil sê 'n stelsel van een mens, een stem wat in Suid-Afrika die kenmerk van 'n anti-nasie sal wees.

In so 'n stelsel sal die verloop van sake in Suid-Afrika so eenvoudig wees soos die maak van 'n optelsom. Die sterkste rasse-groep sal die politieke mag verower, en die kleiner etniese groepe sal òf hulle belange en waardes ondergeskik moet stel en hulle met die etniese meerderheids-groep vereenselwig, òf hulle sal etniese belange probeer handhaaf op gevaar af dat hulle feitlik voëlvry verklaar sal word, soos die Matabeles nadat die Sjonas, met Mugabe aan die spits, die mag oorgeneem het in Zimbabwe, en meer as 12 000 van hulle gedood is.

Die eietydse les van Afrika is glashelder: die Swartes verenig bo-oor stamgrense en politieke verdelings solank hulle teen die Blankes te staan kom. (Winnie Mandela het in Junie 1990 in die VSA gesê sy sal terug gaan bos toe *"om die blankes te beveg").* Wanneer Swartes die politieke mag bekom het, neem die meerderheidsgroep oor en plaas die ander onder dwang.

En die lot van die sogenaamde gematigde Swart leiers was telkens dat hulle òf gelikwideer is, òf selfs die ekstremiste geword het. Maar telkens en oral in Afrika het die leiers van veelrassige partye (Muzorewa en Smith in Rhodesië, Welensky en Nkumbula in Zambië, Blundell en Kiano in Kenia) net die weg voorberei vir die terroriste-leiers om die politieke mag te bekom. Die voorwaarde hiervoor was telkens volkome gelykstelling en een mens, een stem in 'n "demokratiese" bedeling — 'n demokratiese bedeling, om 'n eenpartystaat of diktatuur te vestig op etniese grondslag!

Dit is volkome geregverdig om te sê dat die aandrang op 'n menseregte-akte, te maak het met "die regte" waaroor die demagoë en die revolusionêre raas, naamlik politieke regte. Dit is die sinvolle grondslag waarop die saak benader moet word.

Elders as in Afrika waar rassevermenging plaasgevind het, was die resultate rampspoedig. Die bekende professor James A Gregor skryf: *"Die geskiedenis teken geen groter tragedie aan nie as die poging deur 'n aantal samelewings om volke van sigbaar uiteenlopende rasse te akkomodeer nie",* verwysend klaarblyklik na Egipte, Indië, Carthage, Rome en die latere voorbeelde soos Portugal en Suid-Amerikaanse state.

Wanneer die owerheid se voet geplaas word op die weg van gelykstelling van rasse en nasiebou, soos die Kommissie se voorgestelde Menseregte-akte in vooruitsig stel, sal dit 'n proses aanskakel wat wetmatig sal voortstu.

In die sestigerjare het die destydse redakteur van *The Rand Daily Mail* die erkende spreekbuis van die liberaliste in Suid-Afrika geskryf: *"Die Nasionaliste geniet dit om daarop te wys dat as ons eers die feit van integrasie aanvaar en begin om dit te akkommodeer, daar geen keer aan is nie. Die Nasionaliste het dit reg. Dit is hoe verandering plaasvind in veelrassige samelewings, soos ons s'n".*

Dan gaan die skrywer voort: *"Die Nasionaliste wys ook daarop dat integrasie beteken gemengde skole, gemengde hospitale, gemengde teaters, gemengde sosiale byeenkomste en selfs gemengde huwelike. Inderdaad is dit so. Dit beteken die aftakeling van rasseskeiding op elke terrein. Dit beteken die waarskynlikheid van 'n Swart gesin as bure. 'n Swarte as jou baas".*

Dit is tog klaarblyklik die resultaat wat bereik moet word met die Kommissie se voorgestelde Menseregte-akte as uitgangspunt. En met die aanhaling hierbo uit so 'n egte liberale bron, soos *The Rand Daily Mail, is* die linkse afkoms van die gelykstellingsidee van menseregte bo alle tywfel bevestig. Dit is wat "nasiebou" in Suid-Afrika beteken wanneer ras as onderskeidingsfaktor misken word.

Die intellektueel ontstellendste aspek van die saak is dat so 'n gelykstellingsideologie wat uitgaan van die enkeling, net kan plaasvind ten koste van die Blankes.

Nasionalisme

As 'n party wat hom vestig op die grondslae van nasionalisme, kan die HNP hom nie vereenselwig met,'n beoogde stelsel wat 'n volslae negering van nasionalisme sal wees nie, en wat ná 'n fase van wrywing en botsing sal uitloop op 'n Swart meerderheidsregering wat, soos die les van Afrika leer, waarskynlik onder Kommunistiese beheer sal wees en Suid-Afrika betreklik gou sal afdruk tot die peil van nasionale armlastigheid, korrupte administrasie en miskenning van elementêre menseregte en demokratiese waardes.

Byna ses-en-sestig persent van die klousules van die voorgestelde Menseregte-agte is eintlik'n bevestiging van die huidige regsposisie, en in die sin van min betekenis.

In die opsigte waarin dit buite die bestaande regs- en politieke orde gaan, is dit egter 'n bloudruk vir 'n revolusionêre ingryping in die Suid-Afrikaanse bestel deurdat:

- dit die regbank sal politiseer en die regspleging in Suid-Afrika in politieke vaarwaters sal inruk in verband met strydvrae waaroor daar diepgewortelde magte en gevoelens in 'n volk werksaam is, soos die besef van groepsidentiteit, die bewustheid van tradisionêre invloede, die respek vir die voorgeslag, die vereenselwiging met volkshelde, die drang tot selfbetuiging;
- dit betoog om die juridiese regverdiging te verskaf vir 'n politieke orde gegrond op 'n pluralistiese nasie, waardeur 'n hoë voorrang gegee word aan die abstrakte idee van 'n samevoeging van heterogene individue in wat in die werklikheid 'n anti-nasie sal wees;
- dit nasionalisme as die politieke mag waardeur die Afrikanervolk homself betuig en gehandhaaf het, uitskakel weens die ingeboude vereiste dat ras en kultuur nie in die politieke stryd 'n rol gegun sal word nie;
- dit die waarheid misvat dat gesag net kan bestaan wanneer volstrekte standaarde geld, en die enigste volstrekte standaard van die gelykheidsdogma is nul;
- dit die wetenskaplike feit minag dat daar tussen ras en kultuur 'n diep organiese band is;
- dit magsuitoefening sal bevorder deur uiteenlopende individue in 'n groot kollektiwiteit saam te voeg waarin die natuurlike skanse van volks- en rassegrense platgestoot is, en die enkeling regstreeks sal blootstel aan 'n verwyderde owerheid met wie daar geen nasionale identifisering is nie;
- dit 'n poging verteenwoordig om 'n anti-nasionale pluralisme daar te stel volgens 'n abstrakte idee en inderdaad 'n huis sal skep wat innerlik verdeeld is en derhalwe nie kan staan nie;
- dit in die huidige politieke en sosiale klimaat stygende verwagtings sal wek, wat deur revolusionêre en anargistiese magte uitgebuit sal word om die orde uit te daag en uit te tart in antisipasie dat weerstand reeds prysgegee is deur aanvaarding van die gelykstellingsdogma op grond van die voorgestelde Menseregte-akte.

'n Sleutelbeplanning is byvoorbeeld vervat in klousule 17 van die voorgestelde Menseregte-akte, wat dit duidelik stel dat die staat rassevermenging sal subsidieer en rasseskeiding sal penaliseer, deur die weerhouding van middele. Die klousule moet in die geheel aangehaal word omdat dit so belangrik in die betrokke samehang is:

"Die reg van elke persoon of groep", lui dit, *"om hom te disassosieer van ander individue of groepe; met dien verstande dat indien sodanige disassosiasie diskriminasie daarstel op grond van ras, kleur, godsdiens, taal of kultuur, geen openbare of staatsfondse direk of indirek ter bevordering van die belange van die persoon of groep wat aldus diskrimineer, beskikbaar gestel mag word nie".*

Die ironiese implikasie hiervan is dat diskriminasie uit naam van antidiskriminasie gestraf word deur diskriminasie: die staat sal diskrimineer teen dié wat diskrimineer! 'n Persoon word oënskynlik " 'n reg" gegee, maar inwese is dit so beperk dat dit neerkom op 'n ontneming van 'n reg.

Hier word egter ook getas aan die wortef van menslike ordes, omdat hierdie beperking indruis teen die reg op voorkeur vir die eie. Voorkeurige assosiasie is 'n kenmerk van alle sosiale wesens, en terwyl mense hulle voorkeur kan grond op nasionaliteit, kultuur, klas, taal, godsdiens, intellektuele belangstelling of ras, is ras die mees standhoudende maatstaf, bewus of onbewus, by voorkeurige assosiasie, omdat die sigbare kenmerke van ras blywend, bestendig en op 'n berekenbare wyse oordraagbaar is.

Diskriminerende praktyke en voorkeurige behandeling vind universeel plaas waar daar kontak tussen twee wyd uiteenlopende rasse is.

Gelykheid is nie geregtigheid

Om alle mense gelyk te behandel voor die gereg is om 'n regverdige gedissiplineerde samelewing te verseker. Maar 'n beskaafde samelewing vra meer: dat die wet getemper word met verdraagsaamheid en genade, deur oorweging van wat in 'n oortreder se guns is, of van aangebore gebreke waarvoor hy nie met reg aanspreeklik gehou kan word nie. Dit is ook die lig waarin verskillende rasse beskou moet word, en waarom dit **die opperste dwaling is om gelykheid en geregtigheid met mekaar gelyk te maak.**

Matthew Arnold, die Engelse digter en denker, het eenmaal opgemerk: "... *die vermenging van persone van verskillende rasse in een samelewing lei tot verwarring van alle verhoudings in die menslike lewe en van alle begrippe van reg en verkeerd".* Dit is insigte waarvan terdeë kennis geneem moet word.

Die Kommissie se klousule 12 lui byvoorbeeld:

"Die reg om vryelik in die Republiek van Suid-Afrika te beweeg, op enige plek daarin te woon of 'n wettige besigheid, beroep, ambag of ander aktiwiteit te beoefen".

En dit hou onteenseglik in dat Swartes in Suid-Afrika in Blanke woonbuurte kan woon, en dat, anders as in die VSA, Blankes nie die reg sal hê om dit te verhoed nie. Dit gaan dus nie daarom dat die staat weerhou word van inbreuk op "menseregte" nie, maar dat die staat Blanke mense dwing om hulle reg op voorkeurige assosiasie prys te gee.

Twee basiese menseregte

Dit is 'n opvallende leemte in die Kommissie se verslag en voorstelle dat geen erkenning gegee word aan die reg op voorkeur **vir die eie nie. As daar 'n basiese mensereg is naas wat Ortega Y Gasset genoem het "die reg op kontinuiteit", is dit die reg.**

Dit rus op die lewenswet wat alle verskeidenheid in die skeppingsorde onderlê. Indien die individu van die spesie nie ingebind is tot genetiese preseleksie nie, sal die spesie nie kon ontstaan of bestaan nie.

Die reg op voorkeur vir die eie is ook die grondslag van nasionalisme. Dit veronderstel nie dat die eie beter as ander is nie, net soos 'n man se voorkeur vir sy gesin nie veronderstel dat hulle beter as ander is nie. Die voorkeur behoef geen verklaring of verduideliking of verskoning nie.

Toets is geregtige samelewing

Die toets van welslae van die erkenning van menseregte is eenvoudig of dit 'n geregtige samelewing oplewer in gevalle waar mense en volke van verskillende rasse-afkomste as individue behandel word.

Uit voorbeelde wat voor-die-hand-liggend is, blyk die teenoorgestelde. En die Kommissie kan dit nie weerspreek nie.

Dit is nie nodig om toestande in Afrikastate met menseregte-aktes hier te bespreek nie. In geeneen van die state is die menseregte-akte die papier werd waarop dit gedruk is nie. En die betrokke bevolkings is swakker daaraan toe met 'n menseregte-akte as wat hulle daarsonder was.

Gelykheid voor God

Dit is insiggewend om weer te kyk na wat byvoorbeeld Aldous Huxley skryf in die bundel *Proper Studies.*

"Deesdae word die Christelike leerstelling van die broederskap van mense en hulle gelykheid voor God ingeroep ter ondersteuning van politieke demokrasie. "Dog heeltemal onlogies" lui dit. *"Want",* skryf hy, *"die broederskap van mense impliseer nie hulle gelykheid nie.*

"Gesinne het hulle dwase en hulle genieë, hulle Swartskape en hulle heiliges, hulle wêreldse suksesse en hulle wêreldse mislukkings. 'n Mens moet broers liefderik en met geregtigheid behandel volgens elkeen se verdienste. Maar die verdienste van elkeen is *nie dieselfde nie. Ewe min impliseer mense se gelykheid voor God gelykheid onder hulleself.*

"Vergeleke by 'n oneindige kwantiteit kan alle eindige kwantiteite as gelyk geag word. Daar is, waar dit om oneindigheid gaan, geen verskil tussen een en duisend nie. Ons wêreld is 'n wêreld van eindige kwantiteite; en waar ditgaan om wereldse dinge, is dit volkome irrelevant dat alle mense gelyk is in verhouding tot die oneindige kwantiteit wat God is. Die Kerk het te alle tye sy wereldse beleid voortgesit op die veronderstelling dat dit irrelevant is. Dit is eers onlangs dat die teoretici van demokrasie hulle op die Christelike leerstellings beroep het vir bevestiging van hulle egalitariese beginsels.

"Christelike leerstellings gee, soos ek getoon het, geen sodanige steun".

Hierdie standpunt, hoewel nie regstreeks verwysend na menseregte nie, is ter sake omdat dit deurdring tot die grondliggende liberale illusie oor menseregte, naamlik geregtigheid deur gelykstelling - 'n benadering wat van ingrypende betekenis is by oorweging van menseregte in 'n samelewing waarin rassegrense platgestoot moet word om gelykheid te vestig.

<u>Gelykheid teen vryheid</u>

Die beroemde akademikus en denker, FA Hayek skryf in sy werk *The Road to Serfdom: "Gelykheid voor die gereg en stoflike gelykheid is nie net moeilik nie, maar ook in stryd met mekaar: ons kan die een of die ander bereik, maar nie albei tegelyk nie. Die gelykheid voor die gereg wat deur vryheid vereis word, lei tot stoflike ongelykheid".*

Hierdie eenvoudige waarheid word so met opset misken dat dit tot allerlei illusies en vergissings aanleiding gee, soos dat gelykheid van individue se regte die voorwaarde vir vryheid is. Elders is daar gewys op die struktuur van die gesin, as die kleinste samelewingseenheid, wat 'n hierargiese orde vertoon, en waarin ongelykheid van leeftyd, van funksie, van gesag die volstrekte weerspreking van die aanspraak op vryheid, gelykheid en broederskap is.

Baie getuienis in hierdie verband is beskikbaar, maar daar word volstaan met wat die bekende Nederlandse skrywer HA Lunshof gesê het: *"Een ding", lui* dit, *"staan vas: vryheid en gelykheid gaan nooit saam nie. Wanneer jy mense dwing om almal gelyk te wees, dan moet jy hulle hul vryheid ontneem. Wanneer jy mense ook maar net 'n greintjie vryheid toelaat, sal hulle altyd na ongelykheid streef, omdat dit die wese van die mens en die natuur* is".

<u>"Gelykheid is opstand van onder"</u>

Voortgaande sê hy: *"Predikers van gelykheid wil meestal die laere nie ophef tot die hoëre nie, maar die hoëre na benede trek. Dit is 'n gevaarlike proses, want* so *goed as wat jy 'n volk kan ophef, kan jy hom deur begeerte so prikkel dat hy deur alle dyke breek en alles oorstroom. Daarom is dit so verkeerd om voortdurend oor gelykheid te praat, ja, dit voor te stel asof dit iets moois en begeerliks sou wees. Gelykheid is die natuurlike vyand van broederskap, omdat laasgenoemde uit die hoëre sfere stam en gelykheid die opstand van benede is". (Elseviers Weekblad,* 14 Julie 1956).

Hierdie beskouing is ter sake, omdat die aandrang op menseregte onlosmaaklik is van die ideologie van die gelykheid van mense. Dit is die klaarblyklike rede waarom voorstanders van 'n menseregte-akte nie "groepe" of volke en rasse wil erken nie. Maar dan tegelyk ook weier om die euwele konsekwensies van die gelykstellingsdogma in die konkrete Suid-Afrikaanse situasie te erken.

Sogenaamde vriende wil swart regering hê

Dit laat die Kommissie goedsmoeds op p.324 verklaar: *"Die nadele en gevare kan almal deur 'n versigtige behandeling en met gebruikmaking van die korrekte prosesse en tegnieke uitgeskakel word"* — 'n stelling wat suiwer op teoretiese bespiegeling rus.

Onder die oorwegings ten gunste van *"die beter beskerming van individuele menseregte"* word onder andere genoem: *"die bevrediging van die Westerse filosofiese grondslae ... en dit voldoen aan die internasionale standaarde".*

Maar die Kommissie weet of behoort te weet dat die Amerikaanse magshebbers sedert die dae van pres. Jimmy Carter openlik uitgesproke is dat hulle in Suid-Afrika 'n Swart "meerderheidsregering" wil hê. Ongetwyfeld sal hulle die aanvaarding van 'n menseregte-akte soos voorgestel, verwelkom, omdat hulle dit as 'n voorwaarde vir die politieke ontwikkeling tot Swart regering beskou. Hulle sal alleen tevrede wees wanneer 'n Kommunisties beheerde ANC-regering die politieke mag in Suid-Afrika het, soos die geval in Zimbabwe was, waar die Britte en Amerikaners geweier het om ekonomiese sanksies op te hef voordat 'n Kommunistiese bewind oorgeneem het.

"Een van sterkste lande"

DIT is verbasend dat die Kommissie die essensie van die ingewikkelde bevolkingsamestelling in Suid-Afrika deur die vingers sien en by al die bewyse tot die teendeel, die Amerikaanse toestand aanprys as navolgenswaardig.

Die Kommissie maak met nadruk op p.97 'n uitspraak wat waarskynlik getuig van 'n vooringenomendheid oor die deugsaamheid van 'n menseregte-akte aan die hand van die Amerikaanse voorbeeld.

"Die Amerikaanse juriste" lui dit, *"roem daarop dat menseregte in geen land ter wêreld so goed beskerm word as in hul land nie. Die Amerikaanse mensereregte-akte word gesien as 'n trotse erfenis wat veral meegebring het dat juridiese en politieke diskriminasie teen Swart mense te bowe gekom is.*

"Die menseregte-akte het dus werklik geslaag om 'n minderheidsgroep te beskerm. Aan die hand van die menseregte-akte kan die geldigheid van wetgewing getoets word en kan wetgewing wat strydig is met fundamentele menseregte ongeldig verklaar word. Die bestaan van 'n menseregte-akte en die toetsreg van die howe het nie verhoed dat die VSA een van die sterkste lande in die wêreld geword het nie, nog het dit staatsveiligheid ondergrawe."

Desegregasie gelyk aan gedwonge integrasie

Dit is algemene kennis dat die proses van desegregrasie van die vyftigeren sestigerjare in die VSA gepaard gegaan het met gedwonge integrasie, soos die aanry van kinders van verskillende rasse na skole van ander rasse, en die sogenaamde "affirmative action", waardeur werkgewers en instellings verplig is om bepaalde getalsverhoudings in byvoorbeeld personeel te handhaaf. Dit is die logiese konsekwensies van 'n beleid van miskenning van die reg op voorkeurige assosiasie. Natuurlike rasseskeiding en die reg op voorkeur vir die eie, word vervang deur wetlike verligte rassevermenging of -integrasie. Wat uit naam van "regte" bepleit is, word omgesit in dwang, om die skyn te wek dat 'n beleid van miskenning van rasseverskille wel deug.

In die laat vyftigerjare het 'n bekende linkse, prof. Catlin van Brittanje, op besoek aan Suid-Afrika gesê dat *"niemand toegelaat moet word om te weier om te assosieer met iemand van 'n ander ras nie".* Dus, die liberale dogma van vryheid van assosiasie se onvermydelike teenhang is geforseerde assosiasie, soos die Amerikaanse voorbeeld demonstreer.

Diskriminasie in Amerika

Terwyl die Kommissie klaarblyklik sterk steun vir sy konsepsies put uit die Amerikaanse voorbeeld, is dit 'n byna weeklikse verskynsel dat berigte en artikels gepubliseer word oor diskriminasie teen Swartes in die VSA. 'n Enkele onlangse voorbeeld is afdoende.

Beeld van 19 Oktober 1989 het 'n opskrif gehad: *"Kleurblinde Amerika bly 'n droom".* En die eerste sin het gelui: *"Die skeiding van rasse in Amerika behoort reeds jare tot die verlede. Tog kan 'n mens nie praat van rassegelykheid in die land, wat veronderstel is om kleurblind te wees nie".*

"Rasseverhoudings en die status van die Swartes" lui dit verder, *"het merkwaardig verbeter sedert die Tweede Wêreldoorlog, maar die grootste deel was reeds van toepassing in die jare sewentig. Daarna was daar min vordering, selfs agteruitgang".*

"Daar word", gaan die berig onder andere voort, *"teen Swartes gediskrimineer met die koop of huur van eiendomme in Wit woongebiede".* En die Swartes het ondanks die "Bill of Rights" geen manier om dit te verhoed nie; en die Blankes ag hulle nie moreel gebonde aan die "Bill of Rights" nie.

Die voorbeeld van die VSA is belangwekkend en relevant, want daar is ook 'n veelrassige samelewing.

Hoewel slawe vrygestel is in die tweede deel van die negentiende eeu, terwyl daar 'n "Bill of Rights" op die Wetboek was, het Swartes nog in die tweede helfte van die twintigste eeu gewelddadig betoog vir burgerregte. Op sigself kwalifiseer dit die Kommissie se uitspraak hierbo in aansienlike mate. Hierdie bekende feit moet minstens deur die Kommissie vermeld gewees het om objektiwiteit te betoon en om by alle nugterheid die moeilike toepassing van sulke wette te erken.

Die aanspraak van Amerikaanse juriste waarop die Kommissie hom beroep, moet aan die werklikheid getoets word.

Een van die bekendste "civil-rights"-figure van die sestigerjare in die VSA is James Meredith na wie vroeër hierin verwys is. Hy het in Februarie 1985 volgens die *Washington Post* in toesprake voor studente onder andere gesê:

"Blankes vermy die nommer een probleem in Amerika — ras — deur sover as moontlik weg te bly van Swartes ...

"Ek sal liewer keelaf gesny word (`lynched') as om behandel te word asof ek nie bestaan nie.

"Dit was Blankes wat Swartes uitgebuit het vir goedkoop arbeid, selfs slawe-arbeid.

"Nou sien jy nie Swartes wat vrugte of katoen pluk of by tafels bedien nie. Blankes wil nie eens Swart arbeid uitbuit nie. Ek sal liewer uitgebuit as geïgnoreer wil wees.

"Amerikaanse Swartes is nou swakker daaraan toe as ooit in die geskiedenis, die slawetyd inkluis."

Hoe rym sulke getuienis met die Kommissie se bewerings hierbo aangehaal?

"10% Lewer 60% in VSA-tronke"

Dit is natuurlik nie al wat in dié verband ter sake is nie. In Oktober 1985 het Ramsay Milne byvoorbeeld in *The Sunday Star Review* geskryf:

"Dit is so dat as Amerikaanse Swartes die meeste ondervoed in die nasie is, hulle ook in haas elke ander faset van die lewe 'n agterstand het.

"In die onderwys is Blanke Amerikaanse kinders ver bo in prestasiepeile en bywoning van kolleges.

"In openbare gesondheid toon onlangse amptelike syfers dat in haas elke bekende siekte waarvan aantekening gehou is, met inbegrip van Vigs, die insidensie hoër onder Swartes is. Die kindersterftekoers is onder Swartes viermaal hoër as onder Blanke kinders.

"Byna sestigpersent van die Amerikaanse tronkbewoners is Swart, hoewe! Swartes tien persent van die bevolking uitmnaak ..."

Die tersaaklike deel van die aanhaling is die laaste paragraaf. Die ander is bygevoeg ter wille van perspektief. (As die geval van die Indiane in die VSA bygebring word, sal dinge nog erger lyk).

Die feit dat tien persent van die bevolking sestig persent van die tronkbevolking oplewer, kan net dui op 'n samelewing wat ernstig ongebalanseerd is. En as die erkenning en handhawing van menseregte in die VSA aangeprys word as 'n voorbeeld om in Suid-Afrika na te volg, moet hierdie werklikheid onder oë gesien word, veral waar die verhouding van Blankes teen Nieblankes in omgekeerde orde in Suid-Afrika is.

Dit is opvallend dat die Amerikaanse patroon van 'n oorwigtige Swart tronkbevolking herhaal word in ander lande. Nieu-Seeland se Maori-bevolking maak meer as die helfte van die tronkbevolking in die land uit *(Eastern Province Herald,* 1: Augustus 1986). En in Australië het die inboorlinge die hoogste koers van tronkstraf in die Westerse wêreld *(Weekly Mail,* 30 April 1987).

Die Nieblankes in die betrokke state beland nie in die tronke omdat hulle primêr tot misdaad geneigd is nie, maar omdat hulle as individue van een ras gelyk behandel word met 'n individue van 'n ander ras. Daaruit volg wanaanpassing, frustrasie en uiteindelike misdaad, met die gevolglike ontneming van vryheid en daaruit voortvloeiende las wat dit op die samelewing plaas. Dit vloek luid teen sosiale geregtigheid.

Hierdie feite het betekenis, omdat dit gaan om mense in samelewingsverband.

Moes die Kommissie nie eerder besef het nie dat die Amerikaanse model in beperkte sin toepaslik is op Suid-Afrika, en boonop in baie gunstiger omstandighede as in Suid-Afrika, ná meer as honderd jaar steeds 'n sigbare mislukking is?

Waarom is VSA sterk?

Die stellings wat die Kommissie op p.97 maak (hierbo aangehaal) in verband met die deugsame uitwerking van 'n menseregte-akte in die VSA, bevat dinge wat ernstig bevraag moet word. Daar word byvoorbeeld gesê: *"Die bestaan van 'n menseregte-akte en die toetsreg van die howe het nie verhoed dat die VSA een van die sterkste lande in die wêreld geword het nie, nog het dit die staatsveiligheid ondergrawe".*

Die VSA het sterk geword in 'n eeu toe daar weinig gesteur is aan die "menseregte" van Swartes in die VSA. Die VSA het sterk geword ondanks die afdwing van rasse-integrasie deur "affirmative action" en ander liberale dwangmetodes.

Daarby het die VSA sterk geword, omdat die Blankes daar, anders as in Suid-Amerika, 'n sterk weerstand teen rassevermenging gehad het, en omdat die VSA 'n groot Blanke getalsoorwig oor Swartes gehad het. As die Blanke voorsate van die Amerikaners ondiskriminerend ondertrou het met Swartes en Indiane, sou die VSA nie sterk geword het nie. Vir dié stelling is daar baie steun in die geskiedenis.

Armoede deel en skaarste organiseer

Die beweegrede vir die Kommissie se stelling in hierdie verband is klaarblyklik om te suggereer dat Suid-Afrika ook "een van die sterkste lande" kan word as 'n menseregte-akte aanvaar word, of dan ten minste, dat aanvaarding van 'n menseregte-akte nie sal verhoed dat Suid-Afrika een van die sterkste lande word nie.

Amerikaanse model

Wat hierby natuurlik ter sake is, is dat as die Amerikaanse stelsel van rassegelykheid in Suid-Afrika toegepas word, die Swartes in beheer sal wees, soos in ander Afrikastate, en dat Suid-Afrika 'n Derdewêreldstaat sal wees, waar soos in 'n ander verband deur Winston Churchill gesê is, die orde sal wees: *"Sharing poverty and organising scarcity"* (Armoede deel en skaarste organiseer).

Dit is vanselfsprekend dat Suid-Afrika die sterkste land in Afrika geword het, omdat die Blankes, met die Afrikanervolk as kern, in politieke beheer was en dat ons voorouers hulle nie op sleeptou laat neem het deur die liberalisme en deur die gelykstellingsmanie van die Phillips en Van der Kemps nie.

Gelyktaligheid maak nie gelykrassigheid

Een van die merkwaardigste feite van die Amerikaanse toestand is dat Swartes in die VSA die taal en kultuur en godsdiens van die Blankes aanvaar het, maar dat desondanks daar disassosiasie van hulle is op grond van ras en kleur.

Hierdie waarneming bevestig die waarheid dat eksklusiwiteit en voorkeur wentel om verskil, en sosiale afstand word hoofsaaklik gemeet aan die grootte van die verskil in fisieke voorkoms van anderrassiges.

Soos die Amerikaanse voorbeeld toon van Swartes wat geen onderskeidende taal, kultuur en godsdiens het nie, vind diskriminasie daar hoofsaaklik plaas op grond van voorkoms, wat bevestig dat voorkeur en diskriminasie grotendeels saamhang met voorkoms, waarby ras die hoofrol speel.

Rasse, nes individue word nie aanvanklik geëien aan hulle IK's- of karakters nie, maar aan hulle fisieke voorkoms.

Uit die voorafgaande is dit duidelik dat ras en rasseverskille die wesenlike bestanddele is waarmee rekening gehou moet word wanneer 'n samelewing geatomiseer word tot individue. En dit is daarom verbasend dat die Kommissie op P.389 by 13.10 byvoorbeeld verwys na "*enige ander eksteme en trouens irrelevante faktor soos byvoorbeeld ras en kleur".*

Die Kommissie doen daarmee presies wat James Meredith (hierbo aangehaal) gesê het: *"...die nommer een probleem ignoreer".* Die rede is stellig dat dit uiters moeilik, indien nie onmoontlik nie, is om die opvallende en onveranderlike ongelykheid tussen persone van verskillende rasse te versoen met die teorie van universele broederskap en gelykheid.

Die wyse pres. Abraham Lincoln het op 15 Augustus 1862 die Negerleiers in die Wit Huis te woord gestaan en aan hulle gesê:

"Julle en ons is van verskillende rasse. Ons het tussen ons 'n breër verskil as wat tussen vrywel enige ander twee rasse bestaan. Of dit reg of verkeerd is, hoef ek nie te bespreek nie, maar hierdie fisieke verskil is 'n groot belemmering vir ons albei, aangesien ek dink julle ras erg daaronder ly, waar baie van julle onder ons woon, terwyl ons ly weens julle teenwoordigheid.

Met een woord, ons ly aan albei kante. As dit toegegee word, is dit minstens 'n rede waarom ons geskei behoort te wees".

Die Amerikaanse geskiedenis van die daaropvolgende eeu het die grondigheid van pres. Lincoln se opvatting bevestig.

Die ANC en die *Freedom Charter*

Die Kommissie se behandeling van die ANC en die *Freedom Charter* gee beslis die indruk dat die Kommissie onkrities teen die Kommunistiese beheer en strewe van die ANC is.*

Die Kommissie se bespreking van die *Freedom Charter* van die ANC is so eensydig ten gunste daarvan en so versuikerend dat daar geen teken van is dat die Kommissie enigsins belang gestel het in 'n teenoorgestelde standpunt nie. Dit is ongelooflik dat 'n regskommissie hom tevrede gestel het met die opskriffies bo groepe van die ANC se uitgesproke oogmerke, soos vervat in die *Charter.*

Gedeel of herverdeel

Die Kommissie haal byvoorbeeld aan *"as standpunte wat beliggaam is",* die volgende:

> "The land shall be shared among those who work it *(Die grond word gedeel onder die wat dit bewerk).*

Maar dit is net 'n opskrif; die betrokke bepaling van die *Freedom Charter* hieroor word verswyg, naamlik "Restriction of land ownership on a racial basis shall be ended, and all the land redivided amongst those who work it, to banish famine and land hunger."

(Beperkings aan eiendom van grond op 'n rassegrondslag word beëindig en al die grond word herverdeel onder dié wat dit bewerk, ten einde hongersnood en grondhonger te verban).

En dit is beslis anders as wat die Kommissie voorhou. Waarom?

Kommunistiese ekstrak

Onder die opskrif: "The people shall share in the country's wealth" *(Die volk sal deel in die land se rykdom)* staan daar in die *Charter* die ANC-beleid: "The mineral wealth beneath the soil, the banks and monopoly industry shall be transferred to the ownership of the people as a whole". *(Die minerale rykdom onder die grond, die banke en monopolie bedrywe word oorgedra aan die eiendom van die volk as geheel).* Dit is eweneens die onverdunde ekstrak van Kommunistiese ideologie, wat die

** In Junk 1990 was 27 van die SAKP se 35 Hoofbestuurslede geïdentifiseerde Kommuniste*

aard van die ANC en sy beleid duidelik aandui, maar wat die Kommissie deur die vingers sien of weens die eensydige getuienis voor hulle, nie van kennis neem nie.

Wanvoorstelling

Met hierdie harde feite, wat 'n enkele deurlees van die *Freedom Charter* by enige intelligente leser sou laat registreer, is dit verstommend dat die Kommissie op p.222 goedsmoeds verklaar: *"Die stuk bevat egter ook 'n aantal bepalings van oënskynlik sosialistiese aard, soos wat soms beweer word dat niks minder as 'n dramatieser herverdeling van rykdom geëis word nie".* "Öenskynlik", dit wil sê, nie werklik nie! "Beweer word", dit wil sê nie in der waarheid nie!

Besef die regterlike lede van die Kommissie nie hoe erg sulke vergrype vloek teen die status wat hulle in die samelewing beklee nie? Hoe kan die betrokke sin hierbo anders bestempel word as 'n wanvoorstelling van 'n gruwelike graad?

Dit is 'n opsigtelike verbloeming van die *Freedom Charter* se Kommunistiese aard. Wil die Kommissie sy Werkstuk laat beoordeel in die lig? Hoe anders?

Kommuniste en *Freedom Charter*

Dat dit by die *Freedom Charter* om Kommunistiese taktiek en doelstellings gaan, is so onbetwisbaar dat by enige ondersoek die hoofklem daarop moet val. En dit is juis die verbasende aspek van adv. Marcus en ander se historiese oorsig dat die rol van die Kommuniste in die geskiedenis van die *Freedom Charter* skaars aangeraak word, en dan hoofsaaklik om dit weg te praat.

Adv. Marcus, op wie se getuienis die Kommissie steun, beroep hom in sy publikasie op 'n uitspraak van die latere hoofregter Rumpff in die Hoogverraadsaak van 1961, waarin verklaar is *"Die staat het nie daarin geslaag om te bewys dat die staatsvorm,* soos *geskets deur die Freedom Charter, 'n Kommunistiese staat is, of dat die African National Congress 'n Kommunistiese organisasie geword het nie".*

Albei dele van die beslissings vat enigsins verby die werklikheid — moontlik omdat die klagstaat verkeerd geformuleer was. Dit is by die eerste oogopslag duidelik dat die *Freedom Charter* nie primêr 'n bepaalde staatsvorm bepleit nie, maar alleen sosiale, ekonomiese en politieke hervorming waarvan sommiges 'n ander staatsvorm sal vereis, vaagweg te eien as 'n "populêre demokrasie".

Dit is ook volgens Kommunistiese metode ewe duidelik dat die Kommuniste die ANC nie as 'n Kommunistiese organisasie geïdentifiseer wou hê nie; maar dit beteken nie dat dit nie 'n Kommunisties-beheerde organisasie of 'n Kommunistiese frontorganisasie is en was nie.

Wat opvallend is, is dat telkens wanneer daar verwys word na die bevinding van die later hoofregter Rumpff, daar verswyg word dat hy in die-selfde saak bevind het: *"Die redenasie wat deur die Transvaalse Bestuur van die African National Congress gebruik is dat die staatsvorm wat in die Freedom Charter bepleit is, nie 'n diktatuur van die proletariaat is nie, word verwerp en ons is van mening dat die tipe staat, soos beoog deur die Transvaalse Bestuur van die ANC, 'n diktatuur van die proletariaat is en derhalwe 'n Kommunistiese staat, bekend in Marxisme-Leninisme as 'n volksdemokrasie".*

Die Transvaalse afdeling van die ANC is en was steeds die belangrikste komponent van die organisasie, en waar dit die aard van die Transvaalse afdeling was, is dit baie moeilik om in te sien dat die hele organisasie nie die stempel sou dra nie.

Die feit dat hierdie bevinding van regter Rumpff so opsetlik verswyg word wanneer die ANC van links bespreek word, is 'n aanduiding van hoe moeilik die Kommunistiese beheer van die ANC weggepraat kan word as die feit in ag geneem word.

Regter Rumpff het ook 'n ander bevinding gemaak wat gereeld verswyg word. Dit is *"dat die African National Congress en al die ander organisasies wat in die klagstaat vermeld word, sowel as die huidige aangeklaagdes, saamgewerk het om die huidige staatsvorm te vervang deur 'n radikaal en fundamenteel anderse staatsvorm, gegrond op die eise gestel in die Freedom Charter, wat onder andere die volgende ingesluit het:*

- *"Elke man en vrou moet die reg hê om te stem en as kandidaat te staan vir alle liggame wat wette maak;*
- *die nasionale rykdom van ons land, die erfenis van alle Suid-Afrikaners moet teruggegee word aan die volk;*
- *die minerale rykdom onder die grond, die banke en die monopolistiese nywerhede moet oorgedra word aan die eienaarskap van die volk as geheel;*
- *beperking van eiendomsreg op 'n rassegrondslag moet beeindig word en al die grond moet herverdeel word onder die wat dit bewerk om hongersnood en grondhonger te verban".*

Wat Freedom Charter werklik is

Wat hier van betekenis is, is regter Rumpff se woorde *" 'n radikaal en fundamenteel anderse staatsvorm gegrond op die Freedom Charter."* Die daarstelling van 'n radikaal en fundamenteel anderse staatsvorm beteken 'n revolusionêre verandering, 'n omwenteling waarin die ekonomiese en politieke mag nie op'n demokratise wyse van hande verwissel nie, en soos die term "omwenteling" aandui wat onder is, bo kom en wat bo is, na onder gaan.

'n "Radikaal en fundamentele" verandering van staatsvorm in die samehang van die ANC-politiek, met inagneming van dié hierbo; aangehaalde bevinding van regter Rumpff oor die Transvaalse Bestuur van die ANC, kan as niks anders as 'n Kommunistiese staat bestempel word nie.

Dat die Kommissie hierdie juridiese en historiese feite ignoreer, getuig nie van wetenskaplikheid nie. As juriste behoort hulle daarvan kennis te dra. Indien hulle wel daarvan kennis dra, maar dit ignoreer om 'n eensydige beeld te skets, verbeur hulle alle aanspraak op objektiwiteit en wetenskaplikheid.

Simplistiese benadering

Adv. Marcus en andere se benadering van die vraag of die *Freedom Charter* Kommunisme propageer, en of dit as 'n Kommunistiese dokument geklassifiseer kan word, is uiters simplisties.

So word beweer dat die *Freedom Charter* nie voldoen aan *"die dialektiese voorskrifte, die organisatoriese strukture en die rigoristiese styl van die Marxisme-Leninisme nie".* Elders lui dit dat die ekonomiese bestel wat deur die *Freedom Charter* gepropageer word, *"nie op die geykte model geskoei is nie en moeilik klassifiseerbaar is".* En die Kommissie beweer op p.222 dat *"die oorgrote meerderheid van die Freedom Charter versoenbaar is met die klassieke Westerse interpretasie van menseregte".*

Wat meer as verbasend is, is dat daarmee die Kommunistiese agtergrond en inslag van die dokument afgemaak word!

Die eerste feit waarmee rekening gehou moet word, is dat die metode van die Kommunisme is om sy betrokkenheid te verberg, mense se griewe te verklank, en hulle onwetend as 'n front teen 'n bestaande orde in te span, maar dan tog die rigtinggewende en beherende rol in 'n aksie van die aard te speel.

Kommunisme is ook metode

Die ander feit is dat die Kommunisme allereers lank nie meer net 'n ideologie is nie, maar 'n metode van verowering.

Jare gelede al is insiggewend boeke oor die metode van die Kommunistiese aanslag geskryf, soos onder andere *Protracted Conflict* deur Robert Strauss-Hupe, William Kintner, James E Dougherty en Allan J Cottrell, *A Century of Conflict* deur Stefan T Possony en *The Organizational Weapon* deur Philip Selznik.

Om te dink dat 'n dokument net Kommunisties is as dit in die rigoristiese Marxisme geskryf is, is anachronisties en naïef.

In eersgenoemde werk hierbo, *Protracted Conflict,* word byvoorbeeld geskryf: *"So inbeslagnemend was die soeke na die ideologiese gerymdhede en ongerymdhede dat in vergelyking nie genoeg aandag gegee is aan die Kommunisme as 'n metode nie. Kommunisme is 'n metode van konflik in ruimte oor 'n volgehoue tydperk; dit is 'n uitgerekte konflik.*

*"Die afskeping van Kommunisme as 'n metode, teenoor wat Kommunisme werklik is (of s*ê *dit is), is aan baie oorsake te wyte. Sommige hiervan is inherent aan die Kommunistiese metode — selfs om teenstanders te bedrieg oor die aard van die metode, is deel van die metode".*

Elders skryf die outeurs: *"Aanvanklik gehinder deur ideologiese opvattings, het hulle gou hulle beskouings aangepas by die politieke werklikhede".*

En ook: *"In Europa het Stalin blymoedig sulke dubbelsinnige optredes* soos *die populêre front en 'n openlike bondgenootskap met Fascisme gewettig".*

Soos die skrywers van *Protracted Conflict* verklaar, is die Kommunisme 'n metode, en jare lank meer metode as ideologie. In die toestande van 1955 toe die *Freedom Charter* opgestel is, was dit nodig dat die Kommunistiese hand agter die dokument so min as moontlik sigbaar moes wees en net die enkele onverhandelbare Kommunistiese beginsels te verwerk in 'n mengsel van sosialistiese strewes, populêre eise en opsetlike verbloemings.

As daar tydens die Hoogverraadsaak van 1961 twyfel kon wees aan die outeurskap van die *Freedom Charter,* is daar tans nie verskoning om aan die hof se geregverdigde twyfel en gevolglike uitspraak vas te klou nie.

Gerard Ludi, die suksesvolle infiltreerder van die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party, het in 'n ongepubliseerde dokument oor die Kommuniste in Suid-Afrika geskryf: *"Die Freedom Charter is inderdaad opgestel op 'n geheime vergadering van die Sentrale Komitee van die Kommunistiese Party van Suid-Afrika en na Moskou se Afrika-Instituut gestuur vir goedkeuring".*

Hierdie gesaghebbende getuienis is aangevul deur die ewe gesaghebbende getuienis van Bartholomew Hlapane, 'n vooraanstaande bestuurslid van die Sentrale Komitee van die Kommunistiese Party van Suid-Afrika wat teen die Kommuniste gedraai en in die vroeë tagtigerjare onder eed getuienis voor die Subkomitee oor Terrorisme en Veiligheid van 'n Amerikaanse Senaatskomitee afgelê het. Sy verklaring was *"Die Freedom Charter is egter opgestel deur Joe Slovo in opdrag van die Sentrale Komitee van die Kommunistiese Party van Suid-Afrika en is goedgekeur deur die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party voordat dit aan die ANC en ander lede van die `Congress Alliance' voorgelê is".*

Hoe die Kommissie sulke getuienis kan ignoreer en dan uit 'n populêre tydskrif ook *"die **teori**e noem dat dit deur Joe Slovo opgestel is",* gaan 'n mens te bowe.

<u>Was kommissie bewus?</u>

'n Betekenisvolle feit wat byvoorbeeld ook bekend is, is dat 'n Swarte van Suid-Afrika, Jeffery Bosigo, wat van 1976-1979, terroristiese en militêre opleiding in Rusland ontvang het, voor die reeds vermelde Amerika*an*se Komitee getuig het: *"Elke rekruut (in Rusland) was verplig om die Freedom Charter te ken wat deur die ANC en die SA CTU en die Kommunistiese Party van Suid-Afrika in 1955 aangeneem is".*

As die oerbron van Kommunisme soveel ideologiese waarde aan die *Freedom Charter heg,* moet dit noodwendig 'n onweerstaanbare vermoede vestig wat blykbaar nie deur die Kommissie gedeel word nie.

In sy gesaghebbende werk *A History of Communism in South Africa* deur dr. Henry R. Pike, wat in 1985 verskyn het, verklaar die skrywer: *"Met die oog op sy inhoud is dit g'n wonder dat die Kommunistiese Party van Suid-Afrika en prof. Potekhin, hoof van die Afrika-Instituut in Moskou, hulle heelhartige goedkeuring daaraan geheg het nie".*

Let op die woorde "met die oog op die inhoud".

Het die Kommissie nie geweet van byvoorbeeld dr. Henry R. Pike se gesaghebbende werk en die lig op die onderwerp wat hy daaruit kon kry nie? Indien nie, watter aanspraak op vertroue kan die Kommissie maak oor hierdie belangrike sake?

Dit kom al meer voor asof die opheffing van die verbod op publikasie van die *Freedom Charter* 'n belangrike stap was om die weg te berei vir die ontbanning van die SA Kommunistiese Party en die Regering se groot politieke sprong na links.

Die HNP het in sy vroeëre betoog aan die Regskommissie twee regsgeleeerdes tot getuie geroep dat die idee van menseregte uit die liberale filosofiese dampkring kom. Die reaksie daarop is om die aanhalings te verswyg en sonder meer 'n aanhaling te gee uit 'n voorlegging van die Regsfakulteit van UP, wat waarskynlik opgestel is deur. prof. JD van der Westhuizen, wat bekend is as 'n uitgesproke liberalis wat sterk onder Amerikaanse invloed is. Om te toon hoe propagandisties die aangehaalde stuk is, moet dit hier volledig weergegee word, met beklemtoning toegevoeg aan sekere woorde en frases wat dan bespreek sal word.

"Wat die *verwyt* van liberalisme betref, is die *feitlike* posisie dat dit 'n *verouderde, onjuiste* en *gevaarlike* siening is. Dit vereenselwig, *verkeerdelik,* liberalisme met iets `links' of 'radikaal'. Die ware posisie is dat `Westerse liberalisme' beslis nie meer onder die wêreld se `linkse' of `radikale' denkrigtings en lewensbeskouings gereken kan word nie. In Wes-Europa en die VSA het moderne konserwatiewes *lank* reeds die meeste liberale waardes aanvaar. Linkse politieke partye wissel van sosialistiese tot Marxistiese of Nieu-Marxisties. Ook in Suid-Afrika sien radikale linkses nie meer Westerse liberalisme as voordelig in hul stryd nie, maar as 'n struikelblok of as reaksionêr. Verdoeming van liberale waardes geskied dus slegs nog vanuit *ver-regse* en *ver-linkse geledere. Vir gematigde* Suid-Afrikaners is dit *waarlik onvanpas* om nog die liberalisme die stryd te wil aansê".

Gewoonlik is die oormatige gebruik van byvoeglike naamwoorde en bywoorde reeds 'n goeie aanduiding van 'n enigsins onoorwoë propagandistiese ingesteldheid. En die betrokke stuk verraai daardeur sy propagandistiese aard so opvallend dat dit skaars kommentaar verdien. Die oortreffende trap waarin teenstanders van die liberalisme aangeval word, eerder as om die liberalisme te definieer en sy deugde te bespreek, dui op 'n gebrek aan vertroue en 'n behoefte om die debat te verskuif tot 'n aanval op die teenstander. 'n Mens sou graag die outeur van die stuk in 'n getuiebank wil sien waar hy ondervra word oor wat hy bedoel met byvoorbeeld: *"verouderde", "onjuiste" en "gevaarlike siening".* Wanneer is 'n siening verouderd? Is byvoorbeeld die Amerikaanse siening van die Kennedy-tyd verouderd? Verander die liberalisme self nie, maar wel "die siening" van die liberalisme?

Wat is die gronde waarop beweer word dat dit 'n *"gevaarlike siening"* is? Wie of wat word daardeur bedreig?

Of is die bewering 'n aanduiding van die bekende liberale onverdraagsaamheid met opponerende standpunte?

Dit is duidelik dat die outeur van die stuk se metode is om die teenstanders af kraak, eerder as om sy liberalisme te verantwoord. Dat die Kommissie sonder meer sê dat by *hom "vereenselwig met hierdie opsomming"* van die betrokke voorlegging, versterk die ernstige twyfel aan die objektiwiteit van die Kommissie. Vir 'n regterlike liggaam om hom te vereenselwig met so 'n klomp losse bewerings van propagandistiese aard, is nie bevorderlik vir die Kommissie se aansien nie.

Oor dié besondere stukkie moet egter nog die een en ander gesê word, want blykbaar kom die Kommissie se vereenselwiging daarmee amper neer op die *obiter dictum* dat: *"dit waarlik onvanpas is om nog die liberalisme die stryd te wil aans*ê*' ,* soos dit in die slotsin van die aangehaalde stuk lui. Daarom kan dit tot stigting wees om hierdie propagering van liberalisme van nader te bekyk.

Daar word gepraat van *"Westerse liberalisme"* en *"liberale waardes",* sonder enige aanduiding van wat bedoel word. Wat is *"westerse liberalisme"?* Dit is nie 'n oordrywing nie om te sê dat sonder Amerikaanse liberalisme daar kwalik sprake van Westerse liberalisme kan wees.

Prof. James Burnham, voormalige professor in filosofie en logika, het die oorheersing van Amerikaanse liberalisme in die Westerse liberalisme afdoende behandel in sy bekende boek, *Suicide of the West: The meaning and destiny of liberalism.* En soos enige ingeligte persoon weet, dra die liberalisme wat in Suid-Afrika aangetref word, die onmiskenbare stempel: *"Made in the USA".*

Liberalisme en Kommunisme

Prof Burnham sê byvoorbeeld: *"Liberalisme is vasgekoppel aan die neigings van links en los van die neigings van regs deur die meeste, hoewel natuurlik nie al sy basiese beginsels en primêre waardes nie: deur sy opvatting van die menslike aard, sy sekularisme, sy egalitarisme, sy houding teenoor verandering en hervorming en trouens baie van die inhoud van die aanbevole hervorming, sy aanvalle op sosiale diskrirninasie, en so aan. Liberalisme is self links, en hoewel dit aan die regterkant van links behoort, voel dit meer tuis by sy neefs van links as by die vreemdes van regs".*

Dan in die hoofstuk, *"Liberalisme en die Werklikheid",* skryf prof. Burnham: *"Liberalisme is besmet met Kommunisme in die presiese sin dat Kommunisme en Liberalisme die meeste van die basiese aksiome en beginsels en baie van hulle waarde en sentimente deel ... Die sekulêre, histories optimistiese, reformistiese, welsynstaatlike, selfs die stemregtelike aspekte van liberalisme is alles teenwoordig in Kommunisme ... Wat Kommunisme doen, is om die liberale beginsels tot hulle logiese en praktiese uiterste te neem".*

Hierdie basiese trekke van die liberalisme het nog nooit verander nie. Om dus voor te gee, soos in die aangehaalde stuk, *"dat radikale linkses Westerse Liberalisme ... as 'n struikelblok of as reaksionêr sien",* getuig van absolute misvatting.

Die Kommuniste het nooit respek vir die liberaliste getoon nie, vandaar Lenin se bestempeling van hulle as *"useful idiots".*

Hervorming en revolusie

Die liberalistiese oproep tot hervorming is die program wat Lenin bestempel het as die minimumprogram wat geloods moet word om die weg voor te berei vir die maksimumprogram van revolusie.

Die liberalistiese beheptheid met verandering sluit so nóú aan by die Kommunisme dat Whittaker Chambers in sy rnerkwaardige boek, *Witness,* sê dat van al die uiteenlopende dinge wat mense tot Kommunisme dryf, daar een is wat beskou kan word as die groot gemene deler, en *"dit is die grloof in die absolute behoefte aan verandering".*

Die verskil tussen die liberaal se oproep tot verandering en die Kommunis se strewe na revolusie word goed weergegee deur die filosofie-professor, HE van Runner, by die Gereformeerde Konferensie van 1962 in sy lesing, *Skriftuurlike Godsdiens en politieke taak,* wat onder voorsitterskap van dr. Paul G Schrotenboer gelewer is en opgeneem is in die bundel, *Christian perspectives 1962.*

"Die liberale", sê hy, *"was nie hartlike gelowiges nie; hulle was kompromitteerders ... Die liberale het geen prinsipiële kritiek gehad op die geloof van die radikale nie. Hulle het net die roekeloosheid van die uitvoering gekritiseer. Hulle wou 'n ordelike en stille verloop van sake hê wat iemand `die geruislose revolusie' genoem het ..."*

Dan sê prof. Runner: *"Die liberale het, sonder om hulle te distansieer van die prinsipiële rigting van die radikalisme, bedrewe aanpassers geword. Hulle het gesê dat hulle die onmiddellike feitlike situasie toelaat om hulle te lei ... Hulle het niks gevind om die plek van die beginsel self te neem nie. Op hierdie punt was hulle sonder rigting, blind, voortdrywend met die onmiddellike sogenaamde feite van elke dag se sorge om 'n bestaan te maak. Die liberale was opportuniste. Soepel, wil hulle dit graag noem, maar in die werklikheid beteken dit blind".*

Enigiemand wat prof. Runner se voorlesing bestudeer het, sal weet hoe grondig sy kennis van die saak en hoe skerpsinnig sy ontleding is. Sy beskrywing van die liberaal se verhouding tot die radikalisme (die Kommunisme) het 'n algemene geldigheid vir elke wêrelddeel.

Waar daar in die betrokke aanhaling uit die Werkstuk van die Regskommissie gepraat word van *"waardes van die liberalisme",* is die aanduidings van prof. Burnham en prof. Runner die beste toetsteen van wat die liberale waardes is.

Liberalisme in Suid-Afrika

Uiteraard moet aandag gegee word aan die opvattings van liberaliste in die Suid-Afrikaanse verband. Daartoe is 'n mens aangewese op die uitspraak van betuigde en erkende liberaliste in 'n tyd toe die skeidslyn in die Suid-Afrikaanse politiek nog nie so deurmekaar gekrap was nie,

soos tans. Die Liberale Party, onder leiding van Alan Paton, was waarskynlik die betroubaarste getuie van wat liberalisme in Suid-Afrika verteenwoordig.

In *The London Times* van 11 April 1963 het Paton, saam met PM Brown en Jordan Ngubane, onder andere geskryf: *"Die Liberale Party in Suid-Afrika staan vir die volkome verwerping van dr. Verwoerd se Bantoestambeleid en daardie rasdiskriminerende wette wat apartheid daarstel. Hy staan vir die skepping in Suid-Afrika van 'n nie-rassige en demokratiese samelewing waar die Universele Deklarasie van Menseregte eerbiedig sal word; elke Suid-Afrikaner seggenskap sal hê by die verkiesing van sy regering, en elke persoon vry sal wees om op enige plek te leef, te werk en volle burgerregte en vryhede te geniet".*

Kommuniste skuil onder liberalisme

Hierdie aanhaling is afdoende om te toon dat die voorgestelde Menseregte-akte van die Regskommissie voldoen aan feitlik al die liberalistiese vereistes. Dat 'n regering wat onder die naam Nasionale Party gaan, tans hierdie opvattings onderskryf, beteken nie dat dit nie liberalisties is nie, maar dat die party in sy veranderlikheid en vervorming liberalisme aanvaar het.

In die blad *Liberal Opinion* van Januarie 1965 het die volgende van die redaksie verskyn:
"Die aspirasies van die meeste lede van die Liberale Party val nou saam met dié van die linkerkantse 'African Nationalism' .

Die linkerkant van "African Nationalism" (`Leftwing African Nationalism') kan kwalik iets anders as Kommunisme wees. Dit is derhalwe geen geheim nie dat liberaliste in Suid-Afrika hulle, soos prof Burnham sê, meer tuis voel by hulle Kommunistiese neefs as by die vreemdes na regs.

Dit is 'n kenmerk van die Suid-Afrikaanse politiek dat elke Kommunis homself of haarself voorgedoen het as 'n liberaal terwyl hulle besig was om die Kommunistiese oogmerke te bevorder.

Die Kommissie en die Regsfakulteit van UP het hulleself 'n onreg aangedoen om hulle te vereenselwig met so 'n oppervlakkige uitlating oor die liberalisme, wat met so 'n sigbaar propagandistiese oogmerk opgedis is.

HNP verskil

Die HNP stem nie saam met die Suid-Afrikaanse Regskommissie se opvattings oor die wenslikheid van 'n menseregte-akte, soos uiteengesit in Werkstuk 25 nie, veral met betrekking tot:

- *die poging orn die liberalistiese aard en oorsprong van die menseregte-idee te ontken;*
- *die aanvaarding van Amerikaans ingegewe propaganda om 'n menseregte-akte vir Suid-Afrika te propageer;*

- *die opsigtelike versluiering van die Kommunistiese oorsprong en aard van die Freedom Charter;*
- *die standpunt dat die Afrikaanse volk se regte toereikend beskerm kan word deur beskerming van regte van indivudue;*
- *die miskenning van getuienis dat waar verskillende rassegroepe gelyk gemaak is, menseregte-aktes nie rassespanning en rassebotsing uitgeskakel en geregtige samelewings tot stand gebring het nie;*
- *die miskenning van die waarheid dat die"rule of law" is wat die filosoof Hobbes gesê het: "the rule of those who determine and administer the law";*
- *die dwaling dat mense verander kan word deur wette te verander;*
- *die misvatting dat 'n groep mense (regsgeleerdes, of nie) 'n stel reëls kan opstel waarvolgens 'n veelrassige en veelvolkige samelewing georden moet word, terwyl die aanskouingsles leer dat so iets nog nooit met welslae gedoen is nie;*
- *die gebrek aan erkenning dat wettige regte in die werklikheid 'n ingewikkelde en fynverweefde struktuur van regte is wat uitgewerk is deur eeue van regskundige beredenering, toegepas op eeue van menslike ervaring.*

Die HNP vind in die Kommissie se Werkstuk geen weerlegging van die HNP se voorgelegde betoog dat met die aanvaarding van 'n wetlik verskanste menseregte-akte 'n eenmalige greep na die politieke mag gemaak word om uit linkse motivering 'n Swart regering in Suid-Afrika te vestig, wat daarna nie aangetas sal kan word nie, en dus 'n negering van demokratiese waardes sal wees, met al die magsmisbruik wat daarmee gepaard gaan, soos in Afrikastate tot oorvloed bewys is.

Mandela — "'n Kommunis verbind tot geweld"

IN die afgelope tyd was daar herhaalde pogings om die ANC se Kommunistiese agtergrond en beïnvloeding weg te praat. Die jongste poging is dié van prof. HW van der Merwe van die Abe Bailey-gefinansierde Sentrum vir Intergroepstudies aan die Universiteit van Kaapstad in die blad *Buurman,* wat deur die Jewish Board of Deputies uitgegee word.

Onder andere skryf die prof. Van der Merwe: *"In die berugte hoogverraadsaak het die staat probeer aanvoer dat Mandela 'n Kommunis is... Die dokument wat deur die staat voorgelê is om te bewys dat Mandela 'n Kommunis is, is ook nie deur die hof aanvaar nie".*

Dit is nie duidelik of prof. Van der Merwe verwys na die hofsaak van die jare 1956-61, wat as "die hoogverraadsaak" bekend staan, en of hy verwys na die 1964-hofsaak wat uit die Rivonia-sameswering spruit nie. Vermoedelik is dit laasgenoemde, maar dan is prof. Van der Merwe swak op die hoogte van die verskil tussen die twee en nog meer, dan is dit verregaande linkse bevooroordeeldheid om daarna te verwys as *"die berugte hoogverraadsaak".*

Mandela was klaarblyklik as die hooffiguur betrokke by die Rivoniasameswering om die Suid-Afrikaanse orde met geweld omver te werp en die Republiek van Suid-Afrika te vernietig.

Hy is op al vier aanklagte van die staat skuldig bevind en tot lewenslange gevangenisstraf gevonnis. Die uitspraak kom daarop neer dat Mandela en sewe ander daaraan skuldig is dat hulle deur gemeenskaplike optrede en deur hulle volgelinge, persone gewerf het vir binne- en buitelandse opleiding in sabotasie en guerilla-oorlog met die doel om 'n gewelddadige revolusie in Suid-Afrika te veroorsaak en dat hulle ook sabotasiedade gepleeg het. In sy boek *Rivonia* skryf oud-regter HW de Villiers op bladsy 100/101:

Kommuniste

"Van die agt beskuldigdes wat tot lewenslange gevangenisstraf gevonnis is, was twee, naamlik Mandela en Sisulu, gevonnisde (of oortuigde) Kommuniste ('convicted Communist'), en vier, Mbeki, Kathrada, Mhlaba en Motsoaledi was gelyste Kommuniste. Van die ander twee was Goldberg 'n baie aktiewe lid van die Congress of Democrats en Mlangeni was 'n baie aktiewe lid van die verbode ANC. Goldberg het erken dat sy ouers Kommuniste was. Bernstein, wat vrygespreek is, was 'n gelyste Kommunis (Hy het daarna die land uitgevlug). Onder die mede-samesweerdes was Harold Wolpe, Michael Harmel en Percy John Hodgson -- almal gelyste Kommuniste. Bob Hepple was 'n lid van die Kommunistiese Party". .

Dit is die bende wat die leiding van die ANC se militêre vleuel, Umkhonto We Sizwe, uitgemaak het in wat genoem is Operation Majibuye, dit wil sê 'n deurtrapte Kommunistiese

versameling, met Mandela aan die spits van sowel die ANC as die Umkhonto We Sizwe.

Die Regter-president se bevinding was: *"Baie, indien nie die meerderheid van die ANC en Umkhonto We Sizwe se lede, het ook aan die Kommunistiese Party behoort".*

Op bladsy 100 skryf regter De Villiers: *Dit lyk daarom vir my duidelik dat die Regter-presidentse bevindings dat die African National Congress, wat die hooforganisasie in die revolusionêre beweging is, Kommunisties oorheersd is, ten volle ondersteun word deur die getuienis. Eweneens, lyk dit vir my, is daar volle ondersteuning vir die Eerste Minister se verklaring in die Parlement dat die mense agter die voorgenome revolusie en verkragting van die land Kommunistiese misdadigers is".*

Daar moet beklemtoon word dat die gedeelte geskryf is deur 'n regter van die Hooggeregshof. Hy skryf op bladsy 99: *"Daar is 'n massa ander getuienis, sowel dokumentêr as mondelings, om te toon dat die Kommuniste die ware beplanners en aanstigters agter die voorgenome revolusie en die omverwerping van die Regering en gryping van die land was".*

Hoogverraad

'n Boekie, *The road to South African Freedom,* wat aan die hof voorgelê is en blykbaar die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party se program is, word op bladsy 55 verklaar: *Die Kommunistiese Party steun en neem sonder voorbehoud deel aan die stryd om die nasionale bevryding, met aan die spits die African National Congress in bondgenootskap met die South African Indian Congress, die Congress of Trade Unions, the Coloured Peoples Congress and other patriotic groups of democrats".*

Dit is die wesenlike trekke van die hofsaak wat die prof. Van der Merwe bestempel as *"die berugte hoogverraadsaak"!*

The Rand Daily Mail het ná die hofuitspraak in 'n hoofartikel op 17 Junie 1964 geskryf: *"Die vonnisse wat deur regter De Wet uitgespreek is by die afsluiting van die Rivonia-verhoor is beide wys en regverdig. Die wet word ten beste gedien wanneer daar fermte is, getint met genade, en dit was gister die geval. Die vonnisse kon nie minder erg gewees het as wat opgelê is nie. Die mans wat skuldig bevind is, het sabotasie op 'n wye skaal beplan en het saamgesweer tot gewapende revolusie. Soos die regter getoon het, was die misdaad waaraan hulle skuldig bevind is, eintlik hoogverraad. Die doodstraf sou geregverdig gewees het".* Soveel vir prof. Van der Merwe se oordeel oor berugtheid.

Wat Mandela self betref, was daar sy handgeskrewe stuk, *How to be a good Communist,* waarin daar onder andere staan: *"In ons land word die stryd van die verdrukte volk gelei deur die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party en word begeester deur sy beleid. Ons lede van die Kommunistiese Party is die ver gevorderdste revolusionêre in die moderne geskiedenis ... In Suid-Afrika moet 'n lid van die Kommunistiese Party deelneem aan die stryd van die massa wat geloods word deur die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party, die Congress-beweging en ander politieke liggame binne die bevrydingsbeweging. Die mense van Suid-Afrika, gelei deur die*

Suid-Afrikaanse Kommumistiese Party, sal die kapitalistiese gemeenskap vernietig en sosialisme in die plek daarvan bou".

In Mandela se dagboek tussen 14 en 21 Maart 1962 teken hy aan: "*Vir die mense en die wêreld moet die opstand voorkom as 'n populêre revolusionêre beweging. Vir die vyand moet dit voorkom as 'n opstand deur slegs enkelinge".*

Enige redelike waarnemer moet uit hierdie feit tot die slotsom kom dat Mandela hom volkome vereenselwig het met die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party en na alle waarskynlikheid deurentyd *'n* lid was.

Daar is baie getuienis dat Kommuniste *in* die hoë range se lidmaatskap geheim *gehou* word en nie deur hulleself openbaar *word nie. (Tans* is daar in Suid-Afrika waarskynlik heelwat van die orde *in* die Blanke samelewing) .

Mandela se erkenning

As daar egter nog twyfel kon bestaan het oor die prof. Van der Merwe se getuienis oor Mandela, word dit verwyder deur 'n berig in *The Sunday Times* van 25 Augustus 1985. Dit gaan oor wat Mandela aan die Amerikaanse joernalis, Cal Thomas, gesê het toe hy hom in Pollsmoor-gevangenis gespreek het in die geselskap van 'n anderAmerikaanse joerna*lis,* John Lafton. *"Mandela het feitlik erken dat hy 'n Kommunis is, hoewel hy ontken het dat hy 'n Marxis is,"* het Thomas geskryf.

Daardeur het Mandela getuig dat hy nie 'n teoretiese Kommunis is nie, wat die betekenis van "Marxis" is, maar'n volbloed-Kommunis.

Die *Sunday Times* het vender berig: *"Mnr. Thomas hetgese dat hy in sy gemoed geen twyfel daaraan het nie dat Mandela verbind is tot 'n weg van geweld. Hy is eenvoudig toegewy aan geweld sonder enige voorbehoud of verduideliking".*

Plaas hierdie feite teen prof. Van der Merwe *se* getuienis dat *"Mandela in die hof getuig het dat hy 'n Christen is"* en dit onlangs persoonlik aan hom (prof. Van der Merwe) bevestig het. 'n Christen wat feitlik erken dat hy 'n Kommunis is en onvoorwaardelik verbind is tot geweld!

Mandela se betuigde Christenskap kan in dié verband weinig of niks beteken. In die VSA was Harry Ward jarelank hoof van die Theological Seminary terwyl hy ook 'n Kommunis was. Was daar dan nie ook in Brittanje die "Red Dean" van die Anglikaanse Kerk nie? En is daar twyfel dat ook in Suid-Afrika daar onder kerklike gewade Kommuniste paradeer? Oor Kommuniste wat as Christene deurgegaan het, is daar uitgebreide literatuur wat prof. Van der Merwe of nie van gehoor het nie of verkies om nie van kennis te neem nie.

Die naaste wat prof. Van der Merwe kom aan die werklikheid, is waar *hy* skryf: *"Daar bestaan geen twyfel nie dat die Kommuniste 'n sterk houvas op die ANC en op sekere leiers het".*

Opmerklik word hierdie stellings in die vaagste terme gemaak om dit so irrelevant as moontlik te maak. Wat onmiddellik daarop volg, is dan bedoel om die feit te vergoelik, indien nie te neutraliseer nie.

Dit lui: *"Dit is die onvermydelike gevolg van die verbanning van die ANC uit Suid-Afrika".*

ANC Kommunisties voor verbanning

Om dié bog te weerspreek, moet maar net teruggekyk word na die 1956-61-hofsaak. In sy uitspraak het regter Rumpff bevind: *Die redenasie van die verdediging dat die staat wat deur die Transvaalse bestuur van die African National Congress bepleit is, nie 'n diktatuur van die proletariaat is nie, word verwerp en ons is van mening dat die tipe staat soos deur die Transvaalse bestuur van die African National Congress gesien, 'n diktatuur van die proletariaat is en derhalwe 'n Kommunistiese staat, bekend in Marxisme-Leninisme as 'n volksdemokrasie".*

Hierdie bevinding is gemaak op grond van feite wat aan die hof voorgelê is voor die verbanning van die ANC in 1960. Dié feit is baie betekenisvol, omdat soos in die Rivonia-saak geblyk het, die Transvaalse deel van die ANC die sterkste was en ongetwyfeld die toonaangewende. By hierdie verhoor van die vyftigerjare was onder andere Mandela, Kathrada, Mbeki, Bernstein en Hodgson ook aangekla, wat later almal geïdentifiseer is as Kommuniste.

SO, dit is nie waar, soos prof. Van der Merwer beweer, dat die Kommunistiese houvas op die ANC eers gevolg het ná die verbanning van die ANC uit Suid-Afrika nie. Dit is maar net nog 'n bewys van hoe skraps prof. Van der Merwe met feite omgaan om die ANC se Kommunistiese verbintennise goed en weg te praat. Dit is seker van betekenis dat dié soort betoog gelewer word op 'n tydstip dat die Kommunistiese aard van die huidige onluste en geweldpleging so herkenbaar is en daar pleidooie is dat Mandela vrygelaat moet word, met sy betuigde Kommunistiese politiek van gewelddadigheid en al.

(Artikel in DIE AFRIKANER, 9 April 1986)

Ope brief aan mnr. PW Botha

Geagte Staatspresident

Vrylating van Mandela

"Daar word opgemerk dat u in Zurich gesê het dat u hoop dat Nelson Mandela sal aanhou om saam te werk, sodat dit nie nodig sal wees om hom terug te stuur na die tronk nie.

"U het ook gesê dat as u die keuse het, u nie ou mense in die tronk sal sit nie, maar verkies om hulle daarbuite te hê.

"Hieruit word afgelei dat die vrylating van Mandela reeds 'n aktuele saak vir u regering geword het, en dat die opmerkings 'n politieke voorbereiding vir sy vrylating is.

"Om so 'n vrylating 'n positiewe voorkoms te gee, het u ook gesê: 'Die waarheid is dat die ANC Mandela nie uit die gevangenis wil hê nie, omdat dit hulle geval om hom voor te stel as 'n martelaar'.

"Hierdie laaste bewering is baie bedenklik. Daar kan met groot krag geredeneer word dat wat u beweer, nie die waarheid is nie.

"Die ANC wil Mandela vrygelaat hê as 'n bewys dat die Suid-Afrikaanse staat geswig het voor die politieke druk van die ANC en die Kommunistiese Party. Dit is presies hoe vrylating van Mandela vertolk sal word.

"Wat die betrokke bewering veral ongeloofwaardig maak, is die feit dat alle ANC-ondersteuners en -simpatiseerders hulle beywer vir Mandela se vrylating, en dat dit beslis nie gedoen sou word as die ANC, soos u beweer, Mandela nie uit die tronke wil hê nie. Op dié feit versplinter die hele bewering.

"Dit is nie verregaande nie om te sê dat die storie dat die ANC Mandela nie uit die tronk wil hê nie, regstreeks van die ANC en die Suid-Afrikaanse Kommunistiese Party afkomstig is.

"As u daaroor nadink, sal u besef dat dit vir u ongerade is om dit na te praat, want dit skep die valse indruk dat vrylating van Mandela 'n terugslag vir die ANC sou wees, hoewel dit presies die teenoorgestelde sal wees.

"Die vrylating van Mandela word klaarblyklik deur die Kommuniste begeer om die kwik van die revolusionêre klimaat te laat styg. Hulle weet dat vrylating van Mandela 'n toestand sal skep wat moeilik deur die veiligheidsmagte gehanteer sal word. En uiteraard sal vrylating van Mandela die ANC se politieke aansien met grade verhoog.

"Voortvloeiend uit sy vrylating sal die aandrang kom dat hy as leier van die ANC betrek moet word by wat genoem word 'die groot indaba'.

"Die oorwegings teen vrylating van Mandela is derhalwe baie sterker as dié daarvoor, soos u self in Durban geredeneer het tydens 'die Rubicon toespraak', waarin u Mandela se politiek en misdade behandel het.

Die enkele jare wat Mandela sedertdien ouer geword het, maak geen verskil aan die meriete van die saak nie.

"Dat u nie, soos u sê, 'n ou man in die tronk wil hê nie, kan aanvaar word, maar dan geld dit nie net vir een besondere geval nie.

"Rudolph Hess was op negentigjarige leeftyd steeds in die tronk, en ek herinner my nie dat u in die openbaar u betuig het as 'n ondersteuner van die wêreldwye vertoë vir Hess se vrylating op humanitêre gronde nie. En as in Mandela se geval sy eie mense, volgens u, hom in die tronk wil hou, waarom sou Hess se mense hom *so* graag buite die tronk wou hê?

"U sien mnr. Botha, vandat mnr. John Vorster en u en die ander NP-leiers, ná die sluipmoord op dr. Verwoerd, van koers geraak en die vyand na regs gesoek het, het u noodwendig al verder na links beweeg, die linkse sentimente en aksiome aanvaar en u gaandeweg met die hele linkse politieke strewe vereenselwig.

"Die wyse waarop u die afgelope paar jaar telkens u standpunt oor vrylating van Mandela verander het, is beduidend van die mate waarin u steeds verder na links skuif. Dit is 'n politieke proses wat van die Nasionale Party se herkoms, aard en beginsels 'n bespotting gemaak het.

"As u in u verder beweging na links Mandela vrylaat, sal u Suid-Afrika nog baie duurder laat betaal vir die waan en foute van verligtheid".

Jaap Marais

19 Oktober 1988

Tweede TV-gesprek — Vier jaar na eerste

Na baie vertoë aan die SAUK is kort voor die 1989-algemene verkiesing 'n TV-gesprek *en* 'n radio-onderhoud met *my* gereël. Dit *was* slegs die tweede *maal* sedert TV in Suid-Afrika ingestel is in 1976 dat *so* 'n uitsending *gegun* is. Die enigste ander keer was in November 1985 - vroeër hierin weergegee.

Die verskille tussen die HNP en die KP, die pogings om samewerking te verkry en die ontwikkeling in die regering *se* beleid, is bespreek *in* die betrokke radio- en TV-programme, Monitor en Netwerk. In albei programme is vrae gevra en bewerings gemaak deur mnr. Jean Oosthuizen van *Die Transvaler* en mnr. Dries van Heerden van *Sunday Times.*

Hulle is gekies om die debat te voer omdat geen politieke figuur van die NP of die KP bereid was tot 'n politieke debat met die HNP nie. Verskeie van hulle was genader, onder andere mnr. Barend du Plessis, mnr. FW de Klerk (toe nog 'n minister), en dr. Andries Treurnicht en mnr. Koos van der Merwe. Almal het geweier.

Mnr. Oosthuizen: Mnr. Marais, daar bestaan by baie mense nog onsekerheid oor die verskille tussen u party en die KP. Kan u vir ons kortliks die belangrikste verskille uitlig asseblief?

Daar is punte van ooreenkoms in ons opposisie teen die NP maar daar is ook ernstige verskille. Op ekonomiese gebied is die KP se standpunt met privatisering ooreenstemmend met die NP s'n. Ons sê daar is reeds te groot monopolie-toestande in Suid-Afrika; net 1 330 mense besit 80% van Johannesburg se effektebeurs, en privatisering sal lei tot groter monopolisering. Die tweede is die beleid van herverdeling van inkomste wat aan die wortel lê van ons hele ekonomiese siekte vandag. Dit word ook maar baie gekwalifiseerd bestry deur die KP terwyl ons dit heeltemal ongekwalifiseerd verwerp. In die derde plek, die stygende pryse, waarteen die KP ook nie bereid is om prysbeheer in to stel nie, hoewel hulle net soos die NP en DP bereid is om salarisse as die prys van arbeid vas te stel. Ons sê as jy die prys van arbeid vir 'n jaar vasstel, moet jy ook die prys van handelsware vasstel.

Op die kontstitusionele gebied het die KP 'n beleid van 'n stateberaad wat ooreenstem met die NP se konstellasie van state, wat uit dertien state bestaan waarvan een 'n Blanke staat *sal* wees. Ons sê jy moet nie die Blankes in 'n politieke struktuur betrek waar hulle onderworpe *sal* wees aan 'n Swart meerderheid wat *oor* die gemeenskaplike sake besluite kan neem *nie. Ons* sê ons moet op 'n bilaterale basis met elke Swart staat *in* Suider-Afrika betrekkings hê, soos wat dit tans heeltemal bevredigend werk. En in die vierde plek, die kwessie van die Indiërs. Die KP wil 'n tuisland gee aan die Indiërs sodat hulle onafhanklik word. Ons sê die Indiërs verskil van die Kleurlinge omdat die Indiërs kultureel, godsdienstig en sentimenteel nog aan Indië verbonde is, wat in 'n staat van oorlog teen Suid-Afrika is; en daarom sê ons die Indiërs moet beperkte selfbestuur kry in hulle groepsgebiede, maar nie 'n onafhanklike staat

nie. Ons ver skil ook oor die status van die Afrikaanse taal, waar die KP se beleid heeltemal ooreenstem met die NP se beleid.

Mnr. van Heerden: *Mnr. Marais, die afgelope paar weke in die verkiesingsveldtog het ons nou al 'n redelike geteem gehoor oor die kwessie van stemverdeling veral van die Nasionale Party, KP en DP, dat daar gesê word die een party verdeel die ander een se stemme, maar as ek so kyk dan lyk dit vir my of daar minstens nege setels is wat waarskynlik deur die NP gewen kan word weens die tussenkoms van die HNP wat dan weer stemme van regs sal trek. Voel u nie half skuldig dat u die setels vir die NP op 'n skinkbord gee deur te staan in setels teen die KP nie?*

Kyk, 'n party het natuurlik verskillende oorwegings waarom hy kandidate nomineer, maar die eerste en die hoofoorweging is natuurlik dat 'n verkiesing 'n geleentheid vir 'n party is om sy beleid te stel en sy verskille met die ander party te beklerntoon. Daarnaas kan daar ander oorwegings wees; dit is ondergeskikte oorwegings. In elk geval daar is net sulke gevalle waar byvoorbeeld die DP — ek was gisteraand in Lydenburg — 'n kandidaat gestel het wat dit ook waarskynlik moontlik maak vir die KP om voordeel daaruit te trek, en ander kiesafdelings waar die KP kandidate stel wat byvoorbeeld die DP gaan bevoordeel. So dit is nie net wat die HNP betref nie. Ek dink dit is heeltemal ontersake dat dit wel die uitwerking kan hê dat die NP benadeel of bevoordeel sal word as die HNP kandidate stel. In elk geval, die HNP is niks verskuldig aan nòg die NP nòg die KP. As een van hulle voordeel trek of benadeel word, dan was ons onverskillig. Dit gaan nie vir ons daarom nie; dit gaan vir ons om die saak waarvoor ons staan en wat ons wil oordra aan die kiesers.

Mnr. Oosthuizen: *Mnr. Marais, die HNP is al vir twintig jaar lank in 'n verbete stryd gewikkel om 'n staanplek in die Suid-Afrikaanse politiek te kry. In meer as amper twee dekades kon u net daarin slaag om nog eenmaal 'n setel te wen in die parlement. Van die vorige verkiesings lyk dit of die HNP al hoe meer agteruit gaan. Is daar werklik nog 'n bestaansreg vir 'n party soos die HNP wat lyk of dit nie die aantal kiesers het wat dit nodig het nie?*

'n Party se bestaansreg word bepaal deur die mate waarin sy beleid verskil van ander partye. As hy nie verskil van ander partye nie het by geen bestaansreg nie; en die blote feit dat die KP 'n party gestig het in opposisie tot die HNP wys dat die KP verskil van die HNP. En dan wat die numeriese faktore betref, ons het in 1977 in die hele Suid-Afrika net 34 000 stemme gekry, en vier jaar later in die 1981-verkiesing het ons amper 200 000 stemme gekry. Dus, daar is in 'n party se bestaan op- en afgaan, soos dikwels in 'n mens se lewe ook, en die prestasie van die HNP moet nie net gemeet word aan of hy in die parlement verteenwoordiging gekry het nie, maar aan die feit dat die HNP in 1969 tot stand gekom het in opposisie tot die NP. Dit was die sleutelgebeurtenis in die Suid-Afrikaanse politiek in die sestigerjare.

Die feit dat die NP met al die magsmiddele tot sy beskikking: die boewery op ons vergaderings, die hofsake wat teen ons gemaak is, die wette wat hulle aangeneem het om ons

te dwarsboom, dat hulle nie daarin kon slaag in die sewentigerjare om ons uit die politiek uit te wis nie, dit was waarskynlik die belangrikste enkele gebeurtenis, wat lynreg daartoe gelei het dat ons in die 1981-verkiesing die opgang gemaak het wat toe die sneller getrek het waardeur die KP-manne weggebreek het uit die NP.

Drs. Treurnicht en Hartzenberg en ander manne se meerderhede het in die 1981-verkiesing so gedaal dat hulle baie duidelik gesien het dat hulle in 'n volgende verkiesing deur die HNP verslaan sou word, en dit was die rede waarom hulle weggebreek het. En dus, in die vroeë tagtigerjare was dit ook die HNP wat verantwoordelik was vir die grootste enkele politieke verwikkeling in Suid-Afrika. So, ons is heeltemal tevrede met die rol wat ons gespeel het: dat ons eintlik die sleutelfaktor was in die disintegrasie van die Nasionale Party, wat 'n hele nuwe politieke situasie in SuidAfrika geskep het.

Mnr. van Heerden: *Ek wil graag hierdie punt verder vat, as mens regtig deur u verkiesingsliteratuur lees en hierdie manifes lees dan is dit al asof twee dekades van Suid-Afrika by die HNP verbygegaan het. Selfs die huidige sport-bedeling kan in hierdie dae nie veroorsaak dat ons toere na Suid-Afrika toe kry nie, maar in u propaganda kla u nog steeds oor twee Maori's van die 1970-span. Het dit nie 'n totale anakronisme geword nie, ek bedoel u en die HNP. Terwyl die KP nou wel 'n regse party is, is dit nie so dat u 'n totale uitgediende rol het in die politiek nie?*

U verwys nou na die sport, maar is dit nie betekenisvol nie dat ondanks al die toegewings wat gemaak is teenoor die buitewêreld, en al die beleidsverstellings wat binnelands gemaak is, en al die hervormings en verandering, Suid-Afrika vandag op sportgebied meer geïsoleerd is as wat ons was in die sestigerjare? Dit het niks gehelp nie, en ook op ekonomiese gebied en diplomatieke gebied word ons geïsoleer. Ons was nog nooit in die geskiedenis so geïsoleer nie, ondanks al die toegewings wat gemaak is, maar dit het begin by sport.

Jy sien, dit is die belangrike ding, dat die HNP in die sestigerjare die enigste party was wat dit korrek ingesien het dat as jy begin om die buiteland toegang te gee na jou binnelandse sake deur te bepaal hoe jy jou sport moet beoefen, dan kan jy daardie proses nie stuit nie. Ek kan vir u hierso wys dat binne drie jaar nadat die eerste Maori gekom het, mnr. Vorster gesê het: *Wit en Bruin sal mag so deel;* en ses jaar later in 1977 toe kom die NP met grondwetlike voorstelle waardeur daar bepaal word dat die Staatspresident van Suid-Afrika 'n Blanke, Kleurling of Indiër kan wees en 'n Raad van Kabinette van sewe Blankes, vier Kleurlinge en drie Indiërs sal Suid-Afrika regeer.

Sodoende was die tussensprong van die toelating van gemengde sport tot gemengde regering ses jaar. Dit is natuurlik wat vandag tot die krediet van die HNP is, dat hy die enigste party was wat dit reg ingesien en reg gehanteer het; en daarom gaan dit nie vandag daarom dat daar sekere dinge nou bestaan wat lyk asof dit nie verander kan word nie. U sal verbaas wees as u weer die 1984-RGN-opname lees wat gemaak is oor Afrikaners se standpunte in

verband met rassevermenging en rasseskeiding: hoe dat nog 80% ten gunste was van al hierdie rasseskeidingmaatreëls wat toe nog bestaan het. Ek wil net afsluit deur te sê dat om nou te maak of die huidige toestand onveranderlik is, dit, dink ek nie, moet aangeneem word nie. Dit het die NP twintig jaar geneem om te kom waar hy vandag is.

*Mnr. Oosthuizen:*_*Mnr. Marais; die KP maak daarop aanspraak dat nege uit tien regse stemme wat in die vorige verkiesing uitgebring is, vir die KP was; daarom s*ê *dr. Treurnicht is regse eenheid reeds binne die KP bereik. Wat is u kommentaar daarop?*

Ag nee, dit is nie waar dat regse eenheid reeds binne die KP bereik is nie. Die feit dat die HNP en ander organisasies soos die AWB onlangs nog gesê het dat hulle nie in daardie verband van die KP betrek is nie, is alreeds afdoende getuienis daarvan. Maar die feit is dat die KP 'n jong party is en die KP is maar nou eers besig om werklik sy aard aan mense te toon, soos wat dr. Treurnicht nou die aand op Alma gesê het: die KP-mense moenie praat van regs nie, hulle moet net sê hulle is konserwatief — wat klaar 'n aanduiding is dat dr.Treurnicht probeer 'n afstand kry tussen wat regs in die politiek is en wat hy verteenwoordig.

Dit lyk asof dit al meer neig na 'n soort gematigdheid wat nader aan die Nasionale Party is as aan regs, waar hy ook vantevore gesê het die KP is nie 'n nasionalistiese party in die ware sin van die woord nie. Dus u sien, namate die KP na 'n soort middel-posisie beweeg, sal hy stemme verloor na regs, soos wat nou reeds gebeur het. Daar is etlike stadsrade waar stadsraadslede van die KP reeds bedank het en nou terug is by die HNP.

*Mnr. Oosthuizen:*_*As die KP nie werklik regs is nie waarom wou u dan saam met die KP 'n regse eenheidsfront gestig het?*

Kyk, mens kan verskil en nogtans saamwerk sonder om verskille heeltemal uit die weg te ruim. Dit was maar dieselfde gewees by die NP en Arbeidersparty in die twintigerjare. Kyk net hoe radikaal het hulle verskil. Die NP het besluit om sy Republikeinse strewe op te skort terwyl hy saamgewerk het met die Arbeiders, en laasgenoemde het hulle nasionaliseringsprogram opgeskort. Dit is nie onmoontlik, dat partye van mekaar verskil en nogtans kan saamwerk nie, mits jy 'n gemeenskaplike doel het om 'n ander poltieke rigting en beleid te stuit as 'n onmiddellike gevaar, soos wat dit nou in ons geval is.

*Mnr. Van Heerden:*_*Die land was onlangs redelik gefassineer deur die pogings van die HNP om 'n eenheidsfront te stig, ook met die AWB, die Boerevolkstaatparty en die Blanke Bevrydingsbeweging. Was dit nie 'n bietjie vreemde bedmaats vir u om met die mense te poog om 'n front te vorm nie, en is die feit dat dit misluk het nie,'n bewys daarvan dat dit 'n bietjie bekookte situasie sou gewees het nie?*

Kyk, wat die AWB betref, het ek in 1987 in die openbaar gesê dat as die AWB in die politiek wil opereer as 'n politieke party, dan kan ons met hom 'n ooreenkoms aangaan en hy kan

kandidate stel; so dit was nie 'n nuwe benadering van ons nie. Die Boerestaatparty van mnr. Robert van Tonder is nie 'n groot party nie maar mnr. Van Tonder het 'n bekendheid in Suid-Afrika en hy het ook 'n invloed in daardie opsig, en as gevolg hiervan was die poging, dink ek, gebore uit die behoefte dat ons moet kyk of ons nie saam met die KP 'n verenigde front kon vorm nie. As dit sou plaasgevind het, sou dit min of meer tot dieselfde toestand gelei het as in 1948 waar die NP 'n plusfaktor in die politiek ingebring het wat groter is as die blote samevoeging van die getalle en ek dink dit was eintlik uit die begeerte dat so 'n Afrikaner-hereniging moet plaasvind, dat dit gemotiveer was.

Mnr. Van Heerden: *Dit is nou al geruime tyd dat u persoonlik in Waterberg staan, in hierdie geval weer 'n keer teen dr. Treurnicht, die leier van die KP. Wat sal u dan aan die kiesers van Waterberg, en die res van die land, s*ê *is dan nou eintlik en in die finale instansie die verskille en waarom behoort ' n kieser wat regs van oortuiging is eerder vir die HNP as vir die KP te stem?*

O ja, dit is baie duidelik. U sien die NP is nog altyd in 'n afwaartse gang. Dit help nou nie om daaroor te redeneer nie. Vanaf 1970 verloor die NP steun, en die NP sal waarskynlik nog verdere steun verloor, en namate hy steun verloor, sal die KP al weer ook in 'n middelposisie skuif waar die NP was. Net soos die ou Verenigde Party vanuit sy middelposisie uitgedruk is deur die NP, kry jy maar weer 'n herhaling van daardie proses.

Daar is net twee beginselbasisse in die Suid-Afrikaanse politiek wat beset kan word. Die een is, noem dit'n nasionalistiese basis, en die ander is 'n liberalistiese basis. Hoe en in watter graad dit ook al mag verskil, die HNP beset onversetlik die nasionalistiese basis in die Suid-Afrikaanse politiek, en ek dink die KP-leiers wil baie graag hê dat die HNP verdwyn, want dan is daardie basis onbeset en kan hy voorgee, soos wat die NP in die sewentigerjare voorgegee het, dat terwyl hy na die middel beweeg, hy nogtans die regse basis beset.

Ek dink dit is waarom die KP nie samewerking met die HNP wil hê nie; hy hoop die HNP sal verdwyn en dan sal daar nie 'n alternatiewe tuiste wees vir mense wat uit die KP na regs wil gaan nie.

Mnr. Van Heerden: *In 'n deel van die verkiesingsliteratuur maak u selfs die insinuasie dat die KP eintlik gestig is as 'n poging om die HNP dood te maak. Sal u so ver gaan as om dit so te stel?*

Die KP is tog baie duidelik gestig in opposisie tot die HNP. Dit is tog 'n onveranderbare feit, en as jy in 'n opposisie is tot 'n ander party; dan, òf jy daardie party wil doodmaak, en òf jy hom net wil vervang en òf jy hom wil oorskadu, is waarskynlik net 'n relatiewe begrip.

Ek dink die KP wou ons uit die weg hê, van die begin af. Ek kan vir u wys hoe dr. Treurnicht reeds in Maart 1982, net nadat hulle weggebreek het, dit aangedui het en *Beeld* se verslaggewer die opskrif geskryf het: *"Jaap dr. T se teiken".* Nou, die Jaap wat daar ter sprake

is, dis seker nie 'n staatsgeheim dat dit die uwe is nie, en dat dit nie om persoonlike redes gegaan het nie, maar om die standpunt wat ek verteenwoordig het. Nou, as dit die geval is, dan dink ek nie dis vergesog om te sê dat die KP gestig is om die HNP uit die weg te ruim nie.

Mnr. Oosthuizen: Mnr. Marais, daar is mense wat beweer dat die verskille tussen die HNP en die KP eintlik niks anders is as 'n persoonlike vete tussen u en dr. Treurnicht nie. In 'n brief wat u hierdie week aan dr. Treurnicht geskryf het verwys u daarna en beskuldig hom daarvan dat hy 'n persoonlike saak van die kwessie maak. U verwys onder meer na 'n toespraak van hom op Oudtshoorn waarin hy u beskuldig van immorele optrede as rede vir u weiering om saam te werk. Is dit so dat u nie u ondernemings aan die KP gestand gedoen het nie, en dink u dat persoonlikheidsverskille tussen u en dr. Treurnicht nie dalk die belangrikste rede is waarom daar nie 'n ooreenkoms kan wees nie?

Nee, wat my betref is daar geen persoonlike oorwegings nie. Ek opponeer dr. Treurnicht vandat hy nog by die Nasionale Party was in Waterberg byvoorbeeld. So, dit is nie 'n nuwe situasie dat ek hom nou opponeer terwyl hy in die KP is nie. Ek het geen persoonlike probleme met dr. Treurnicht nie. Dit is baie 'n geval soos, u sal onthou, in die vyftigerjare toe Eisenhower gestaan het teen Adlai Stevenson in Amerika, was Eisenhower se slagspreuk *"I like Ike".* Toe het Stevenson gesê: "*Julle moet my nie verkeerd verstaan nie. I like Ike, but I don't like what Ike likes".* Nou dis baie dieselfde ding wat my en dr. Treurnicht betref, dit gaan vir my om die standpunt wat hy verteenwoordig, en daarom beveg ek hom. Ek sien in die berig waama u verwys, wat nou die dag verskyn het oor sy toepsraak in Oudtshoorn, dat dr. Treurnicht gesê het hy *"kan nie met so 'n man saamwerk nie",* waar dit 'n bloot persoonlike benadering is, en as rasionalisasie sê hy dat ek 'n onderneming sou gegee het en dit toe nie wou onderteken nie. Dis nie waar nie; wat gebeur het, is dat die KP die ooreenkoms so verander en verknoei het dat dit 'n heeltemal ander ding was as wat oorspronklik bedoel was. Ons het dit terug verander na wat die oorspronklike was en ek was bereid om dit te teken. Ek het drie verskillende modelle daarvan geteken en die KP het almal afgewys, so, ongelukkig is daardie opmerking van dr. Treurnicht sonder grond.

Soos gesien kan word aan die vrae wat gestel en die bewerings wat gemaak is, was die klaarblyklike afspraak, of opdrag, dat die gesprek gevoer moes word oor die verhouding tussen die HNP en die KP, en om debat oor die liberale beleid van die NP en die DP te vermy wat deur die twee joernaliste onderskeidelik ondersteun word.

Vrae soos op watter gronde die HNP die NP se beleid teenstaan, het nie aan die orde gekom nie, omdat so 'n bespreking in 'n SAUK TV-uitsending die Regering verleentheid sou besorg het en die twee gespreksgenote op die verdediging sou gestel het.

Wie is die Afrikaners?

MET die SATV se onlangse program oor die Afrikaners is dit 'n gepaste geleentheid om die vraag onder oë te sien.

Daar was by meer as een van die deelnemers 'n poging om Afrikanerskap oor die rasse- en kleurgrens te trek deur van die standpunt uit te gaan dat wie Afrikaans praat, 'n Afrikaner is. En daar was pogings om Afrikanerskap wat behoudend is, veroordelend te bejeën. Daar was egter min getuienis van diepte oor die werklikheid van Afrikanerskap in sy oorsprong en sy tyd-ruimtelike omgewing.

Die Afrikanervolk is bo alles 'n volk wat stam uit die Blanke ras van Wes-Europa, die ras wat in sy plus en surplus die wêreld fisiek oopgemaak, tegnologies ontwikkel en 'n hoë mate geestelik oorspoel het. Die Afrikanervolk se kultuur is 'n rasgebonde kultuur, net soos die Zoeloevolk se kultuur 'n rasgebonde kultuur is. Anderrassiges kan die kultuur ten dele aanvaar, maar hulle kan die diep verbondenheid aan die rasseherkoms wat daarmee saamgaan, nie deel nie.

As by so 'n bespreking ras uit die oog verloor word, volg verwarring oor dide sake. Daar is nie so iets soos 'n veelrassige volk nie, al sou mense van verskillende rasse een taal praat. Taal alleen bepaal nie 'n persoon se volksverwantskap nie. Ras en kleur word nie as onderskeiding uitgewis deur deelgenootskap aan taal nie.

'n Volk se geskiedenis is by sy identiteitsbewustheid net so belangrik as enige fisieke of geestelike eienskap. Want die geskiedenis is 'n volk se geheue, en net soos geheue by 'n persoon hom in staat stel om te weet wie hy is en wat sy status is, hou die geskiedenis 'n volk bewus wat hy is en watter plek hy beklee.

Uit die geskiedenis kom 'n volk se heldedom, en dit is vir dié wat buite 'n bepaalde volk staan, onmoontlik om dieselfde sentiment vir die volk se helde te hê.

Kan 'n Afrikaanssprekende Kaapse Kleurling byvoorbeeld dieselfde sentiment koester vir pres. Kruger as 'n Afrikaner? Kan 'n Engelssprekende Indiër van Natal dieselfde sentiment koester vir byvoorbeeld Robert Clive (van die Black Hole of Calcutta) as 'n Engelsman van Natal?

Dit is min of meer by hierdie punt dat die saak vereenvoudig kan word tot 'n enkele stelling, naamlik wie hom- of haarself as 'n Afrikaner beskou, is 'n Afrikaner. En dit is die byna ondefinieerbare grens tussen Afrikaners en byvoorbeeld Afrikaanssprekende Kleurlinge.

Dit is 'n gemeenplaas dat die Kleurlinge, ongeag hulle gebruik van die Afrikaanse taal, hulleself nooit as Afrikaners beskou het nie, en dit is eweneens 'n gemeenplaas dat die Afrikaners die Kleurlinge nie as Afrikaners beskou het nie. Volkskap is soos 'n broederskap; jy behoort daaraan, of jy behoort nie daaraan nie.

Waar daar gepoog word om Afrikanerskap hoofsaaklik, indien nie uitsluitlik nie, te definieer in terme van taalgebruik, is dit onwetenskaplik, dra dit nie by tot verheldering van die strydvraag nie en vertroebel dit die saak waarom dit gaan.

Wat wel ter sake is, is dat binne 'n volk daar te alle tye dié is wat hulle volkskap meer intens aanvoel as ander, wat 'n sterker historiese bewustheid het as ander en wat nader aan die sentrum van 'n volk leef as ander. Soos enige organiese wese het 'n volk ook 'n kern waaromheen daar 'n wyer begrensing is, 'n verskynsel wat die beste beskryf kan word deur die beeld van 'n boom se stam. Binne is die harde pit, en daaromheen omhulsels wat in graad al sagter word in die uitkringing na buite. Die buitenste rand, die bas, is die sagste en mees verweerbare en vervangbare deel van die stam. So is dit ook by 'n volk. Aan sy buitenste rand is daar dié wat afskilfer in hulle blootstelling aan die vreemde, maar hulle vervul 'n integrerende funksie in die geheel. Dit is as hulle die rol van die sentrum wil oorneem dat hulle teruggedruk moet word tot hulle beskore rol.

Dit is vanuit dié sentrum dat die lyne vloei wat insluit en uitsluit. Laat dit maar hardop en duidelik gesê word: volkskap is eksklusief. Om sy aard te behou moet dit diskrimineer. Selfbehoud, soos by alle lewende wesens, is by 'n volk ook 'n hoë wet. 'n Volk kan bekostig om dié wat nie tot hom behoort nie, te vervreem, maar hy word vermoor as sy kern uitgestoot word ter wile van ander wat van buite kom.

In elke tydvak sal daar wisselende klemtone in 'n volk se bestaan wees. Met hulp van buite en met versterking deur groot finansiële steun kan die buiterand van 'n volk, soos tans, 'n sterk invloed uitoefen en die indruk skep dat dit die volk is. Dit word veral aangehelp deur politieke, ekonomiese en sosiale omstandighede wat 'n volk soos die Afrikaners tans, in 'n posisie van bedreigdheid stel.

In die benouenis van 'n volk is daar by die sagte buiterand altyd 'n begeerte om nie met die bedreiging slaags te raak the, maar liefs aan te pas by die eise van die bedreiger, en in die proses as volksverraaiers voorkom indien die grootste deel van die volk nie saam "aanpas" nie.

Tans is dit die deel van die Afrikaners wat meedoen aan die lasterlike veldtog dat Afrikanerskap en die Afrikaanse taal die beeld van onreg en onderdrukking dra en daarom in onguns by ander taal- en rassegroepe is. Dit is hulle *ratio* om die begrensing van Afrikanerskap af te breek en Afrikaans "uit te dra" en die beskuldiging sodoende af te koop.

'n Volk trek aan na homself; hy beweeg nie na ander nie. Hoe sterker Afrikaners hulle beroep op hulle afkoms, hulle gesinsverband, hulle geskiedenis, hulle heldedom, hulle afsonderlikheid in Afrika, hoe sterker sal die magnetisme van die kern wees wat trek en bind.

Net soos die Afrikanervolk se rasse-afkoms 'n onveranderlike aard het, is sy posisie in Afrika onveranderlik dié van afgesonderdheid. "Alleen onder die groot suidersterre", het Van Wyk Louw dit beskryf, en "van verdrukking afgesonder", het Opperman met verwysing na die Groot Trek gesê. Dit is die magte wat die Afrikanervolk se bestaan oorheers. As hy terugdeins van afgesonderdheid, vlug hy van sy eie beeld. As hy sy grense wil breek, sal hy soos ander Blanke gemeenskappe "in die welsand van Afrika" verdwyn. *(Artikel in DIE AFRIKANER* van 28 Oktober 1987).

Die Gelofte, en Wie is Ons?

Die hoofklem by die herdenking van die Groot Trek val op die Gelofte van 9 Desember 1938. Die militêre oorwinning wat 'n week later daaruit voortgevloei het, was van die grootste belang in die ontplooiing van die Suid-Afrikaanse geskiedenis. Maar hoe die militêre oorwinning by Bloedrivier ook al geroem kan word, dit staan naas militêre prestasies soos Vegkop en Mosega — veldslae wat nie minder as Bloedrivier was nie. Sommige militêre kenners stel Potgieter se Negedae-oorlog teen Mzilikatsi selfs hoër as Bloedrivier.

Wat Bloedrivier onderskei van al die krygsdade van die Groot Trek, is die Gelofte wat die slag van Bloedrivier voorafgegaan het. Die Gelofte het Bloedrivier verhef tot 'n kader waar dit enkel en alleen staan en die Afrikanervolk se geskiedenis bestraal. Die wordende volkskap van die Trekkers het net soos die Zoeloe-imperialisme 'n geleidelike verdigting ondergaan, totdat elkeen saamgebal was vir die krisismoment van gewelddadige botsing.

Die verheffing van die slag van Bloedrivier bo ander veldslae kan beredeneer word, maar die geskiedenis het klaar sy oordeel daaroor gevel. Die onnaspeurlike magte wat in 'n volk werk, het hulle stempel afgedruk op die Gelofte en Bloedrivier as die sentrale gebeurtenis van die Groot Trek. Solank die Afrikanervolk trou aan sy herkoms is, sal hy weet wat hy aan die Gelofte verskuldig is. Solank die Afrikanervolk bereid is tot die uitdaging van Afrika, sal hy krag put uit die verbond met God.

Wil Gelofte laat verval

Juis omdat die herdenking van die Gelofte so 'n vernuwende krag in ons volk is, sal die vyande en teenstanders van die Afrikanervolk altyd poog om af te doen aan die betekenis van die Gelofte, om vertwyfeling te wek oor die aard van die Gelofte en oor die mense wat deur die Gelofte gebind word. Die doel van die aanslae is dat die Gelofte gaandeweg moet vervaag en Geloftedag moet verval.

Natuurlik is die idee nie dat Geloftedag skielik afgeskaf moet word en die Gelofte daarmee in die doofpot gedoen word nie. Natuurlik gaan dit om meer as die elemente van die Gelofte. Dit tas aan die wortels van die Afrikanerdom as die volk wat in die ontvouing van die Suid-Afrikaanse geskiedenis die sentrale rol gespeel het.

Die eerste argument in verband met Geloftedag is dat dit nie as 'n Sabbat erken moet word nie. Dit is natuurlik die eerste skuif om Geloftedag se betekenis stuksgewys af te breek. As Geloftedag nie as 'n Sabbat gedenk word nie, sal die gewyde atmosfeer van die dag verlore wees: Sport en vermaak sal die hoofklem dra, en met so 'n verandering van die aard van Geloftedag sal die Afrikanergeskiedenis die eerste tree op 'n syspoor gestoot word.

Die volgende mikpunt sal wees om Geloftedag as 'n openbare vakansiedag te laat verdwyn, omdat dit aanstoot sou gee aan ander in Suid-Afrika. Dit sal bestempel word as 'n kwetsende viering. Natuurlik sal dit meebring dat die sentrale rol wat die Afrikanervolk in Suid-Afrika verwerf het, al hoe meer ondermyn word. En die vraag is: het die Afrikanervolk die reg in Suid-Afrika om op grond van die geskiedenis die sentrale plek te beklee as die rigtinggewende mag — of is die Afrikanervolk ook net 'n minderheid onder minderhede, almal gelyk in reg en rang.

Deel van wyer aanslag

Die bedenkings oor Geloftedag is dus nie geïsoleerd nie, maar deel van 'n verwoede aanslag op ons geloof, ons waardes, ons sedes, ons geskiedenis. Ons het met 'n omvattende geruislose kulturele revolusie te doen waarin 'n hervertolking van ons geskiedenis 'n sleutelfaktor is.

As 'n aggressor voel dat sy aandrang met toegeeflikheid beantwoord word, sal die aggressie toeneem. En as die Afrikanervolk toon dat hy bereid is om net 'n minderheid onder minderhede te wees en dus gelykgeskakel te word met alle ander groepe, sal hy sy meerdere historiese rol en plek prysgee.

Dit sal die vraag oop laat wie dan die meerdere word. Die meer aggressiewe groep sal uitgelok word om homself as meerdere oor die minderhede te vestig. Dit is waarom dit gaan.

Elke poging om die aard en betekenis van Geloftedag aan te tas moet daarom met alle mag teengestaan word. Hoe meer die aandrang is om aan Geloftedag se betekenis af te doen, hoe sterker en beslister moet die weerstand wees.

Wie is ons?

Naas die aanvalle op Geloftedag as 'n Sabbat is daar die ander aanvat, naamlik: Wie is "ons" van die Gelofte?

> *"Hier staan ons op 'n oomblik voor 'n heilige God van hemel en aarde ... "* lui die Gelofte.

Die 463 man het uiteraard ook gepraat namens die Trekkers van hulle groep by Sooilaer. Maar dat die trefwydte van hulle Gelofte veel groter was, was gou duidelik. Die geskiedenis het die Gelofte in 'n historiese ruimte geplaas wat kennelik nie deur mensehande gemaak is nie. Pretorius en Cilliers het hulle beperkte gedagtes oor die saak gehad. Waar die mens egter wik, is dit God wat beskik

Wie was "ons" van die Gelofte?

Daar moet besef word dat ná die wrede moord op Retief en sy manne, die nog wreder moorde op die slapende vroue en kinders by Blaauwkrans, Weenen en Moordspruit, die bedroewende dood van Piet Uys by Italeni en die slag van Maritz se afsterwe, daar 'n spontane gevoel van

eenheid in smart was wat volksgenote oor grense gebind het aan die Trekkers onder Pretorius.

Die smart en teenspoed het 'n band geword wat die wordende Afrikanervolk omspan het, sodat "ons" waarvan die Gelofte gewag maak, die onbewuste verteenwoordigers van 'n volk was.

In die geskiedenis gebeur dit meermale dat deur goddelike beskikking 'n persoon of 'n groep in 'n brandpunt geplaas word waar hy of hulle namens 'n hele volk moet doen. Dit is wat gebeur het by Danskraal op 9 Desember 1838. Pretorius en Cilliers en die volk was onbewus van die ingrypende betekenis van die daad. Die ontvouing van die geskiedenis het dit eers later geopenbaar.

Die Trekkers van die Gelofte — die "ons" —was in daardie historiese ruimte die Afrikanervolk. En die Afrikanervolk het hom al hoe meer vereenselwig met die Gelofte wat namens hom gedoen is.

Waar ons vandag weer sê: *Hier staan ons,* is die vraag weer: *"Wie is ons?"*

Dis die belangrikste vraag wat 'n volk in elke geslag kan vra.

Om te vra: W*ie is ons*, is om eerstens te vra: Wat is ons herkoms? **Ons is die verlengstuk van ons verlede.**

<u>Dias, Hugenote, Trekkers</u>

By die vraag is dit goed om te kyk na die twee ander historiese geleenthede wat vanjaar in Suid-Afrika herdenk word:

- Dias se epiese vaart;
- Die geloof en durf van die Hugenote; en dan
- Die Groot Trek, wat die binneland van Suid-Afrika geopen het en beslissend ingewerk het op die gang van die geskiedenis.

Dias verteenwoordig in ons herkoms die onweerstaanbare drang van die Blanke ras om op die see uit te vaar, die vreemdheid van verre horisonne op te soek, die woeste storms te trotseer met 'n rustelose energie en 'n onversadigbare drang na verowering. Geen ander ras het die hoedanigheid in so 'n oormaat besit en dit tot so 'n groot ontwikkeling in die wêreld benut nie.

Ons wat die Gelofte herdenk en onderneem om dit gestand te doen, ons is van die bloed van hierdie Blanke ras wat oor die see gevaar en die wêreld verower het met sy kultuur, sy kuns, sy wetenskap en sy krygskuns. Ons van die Gelofte, is 'n verre voorpos van die Blanke ras van Wes-Europa, met wie ons ons geestelike bande handhaaf terwyl ons onlosmaaklik gebonde is aan ons vaderland in Afrika. **Ons van die Gelofte het ons volkskap gevestig in 'n Blanke kultuurbesef en roepingsbesef.**

Die Hugenote het 'n ander deel tot ons aard bygevoeg: die innerlike krag wat die Hugenote die verre onbekende en gevaarlike laat verkies het bo die verraad van geloof en oortuigings. **Hulle het 'n verdieping van die godsdienssin gebring** en 'n toonbeeld geword van 'n Christendom wat nie week en deemoedig voor sy bedreigers staan nie, maar bereid is om met opoffering 'n pad te loop waar hy trou is aan eer en plig en waarheid.

Andries Pretorius het voor sy vertrek uit die Kaapkolonie gesê: "Die Trek is deur God gewil. En as dit Hom behaag sal die Trekkers in die land waarheen hulle verhuis, tot 'n volk word en 'ter syne eere leven'".

Dit was 'n trek na ruimtes van kulturele en politieke vryheid.

Dias, die Hugenote en die Groot Trek belig dus die vraag: "Wie is ons?" Dit belig ons Witmanskap, ons Christenskap, ons Afrikanerskap. As daar vandag gevra word: "Wie is ons van die Gelofte?" dan is die antwoord: Ons wat deur ons Witmanskap, ons Christenskap en ons Afrikanerskap aan die Gelofte gebind wil wees.

In die aanslae op Geloftedag sal daar heftige pogings wees om uit naam van rassisme ons sku te maak vir ons Witmanskap; om uit naam van broederskap ons te verwar oor ons Christenskap; om uit naam van hervorming ons Afrikanerskap as 'n struikelblok na vrede voor te stel.

Moenie toegee aan kleingeloof nie.

Rondom die Gelofte is daar vir ons tyd 'n les: in teenspoed en teleurstelling word mense se karakters beproef, en bring dit die beste na vore; word moed om te volhard 'n hoë deug; word trou aan plig en eer en waarheid 'n mag; en kan met geloof in God 'n daad verrig word wat uitkring oor die jare en 'n volk vir geslagte begeester.

(Toespraak gehou in Amfiteater van die Voortrekkermonumen op 9 Desember 1988 onder beskerming van die Afrikaner Volkswag.)

Les van die geskiedenis

Die Afrikanervolk het in sy betreklik kort bestaan in Afrika deur geweldige beproewings gegaan. Telkens het hy op die rand van 'n afgrond beweeg as gevolg van die aanslae op sy bestaan. Maar dit is 'n opvallende feit van die geskiedenis dat die Afrikanervolk, selfs in sy vroeë wordingsjare, die vermoë gehad het om by die eise van die stryd aan te pas en sy nederlae in oorwinning te omskep.

Die reeks gebeurtenisse in Natal in 1838, waarin eers Retief en sy manne vermoor is, daarna die menseslagting by Bloukrans, Moordspruit en Weenen plaasgevind het, toe die strafkommando van Potgieter, Maritz en Uys 'n nederlaag toegedien is, was van so 'n aard dat dit mense tot die grens van wanhoop gedryf het. Maar uit die rampspoed het 'n ander gevegsmetode ontwikkel. In plaas van die vyand te perd tegemoet te gaan, het Andries Pretorius die vyand vanuit die walaer uitgelok tot die geveg en sodoende die oorwinning by Bloedrivier behaal, wat die hele gang van die geskiedenis van Suid-Afrika bepaal het en tegelyk die Afrikanervolk in die middelpunt van die historiese ontwikkeling van Suid-Afrika geplaas het. Uit die smart en wanhoop van daardie angsvolle jaar het die wordende Afrikanervolk met geloof en geroepenheid verrys om hierdie land te bewoon, te bewerk en as vaderland te bewaak.

In die Engelse Oorlog kon die Boere nie met getalle teen die Britse magte opweeg nie, maar het vinnig aangepas en die oorlog voortgesit deur guerillametodes, wat die Afrikanervolk se groot helde opgelewer het. Verslaan, nie deur die militêre oormag nie, maar deur die gruwelike vergryp teen beskaafdheid wat Kitchener beoefen het met die verwoesting van plase, die doodmaak van diere en die onmenslike blootstelling van vrouens en kinders in konsentrasiekampe, was die bitterheid teen die Britse grypsug diep en die verlies onbeskryflik groot.

Ander middels

Maar uit die verslaentheid en vernedering is die stryd met ander middels opgeneem. Veral rondom die Afrikaanse taal het genl. Hertzog die Afrikanervolk opgevorder tot herwinning van hulle selfrespek; en stap vir stap deur die politieke stryd is die militêre nederlaag gewreek, al het dit 22 jaar geduur van 1902 tot 1924.

In dié era was die Rebellie van 1914 nog 'n donker vlak in die pynlike gang van die geskiedenis van daardie tyd. Die mislukte gewapende protes het die lewens gekos van die uitnemende genl. De la Rey en die knap genl. Beyers. Daarnaas was die bemindste man uit die Engelse Oorlog, genl. De Wet, 'n gevangene in die Fort in Johannesburg. Genl. Maritz en ander het uit die land gevlug om gevangeneming te vermy. En die jagters van hierdie Boerehelde was Louis Botha en Jan Smuts, mede-krygers teen Brittanje, wat teen hulle volk en krygmakkers gedraai het in diens van Brittanje.

Uit hierdie mislukte en neerdrukkende poging om met geweld die vryheid van Britse oorheersing te herwin, het die aanpassing gekom om Botha en Smuts by die stembus te verslaan. En onder die leiding van genl. Hertzog het dit geslaag.

In die engtes waarin die Afrikanervolk weer in 1990 gedwing is deur die politieke verraad van leiers van die party wat die draer van Afrikanernasionalisme moes gewees het, sal die stryd gaandeweg moontlik met middels gevoer moet word wat aangepas is by die eise van die tyd. En besinning daaroor is dringend nodig.

Hoe dit gedoen sal word, is belangrik, maar belangriker is die wil tot stryd, die weiering om oor te gee, die gehegtheid aan'n ideaal van vryheid in 'n vaderland waarvoor alles gegee word wanneer daartoe geroep word.

EINDE